

MADRAS.

Sujanranjani Series.

No. 1.

100
25/197

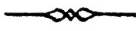
RAJASEKHARA VILASAMU

Sl. No. 479
Acc. No. 5956

OR

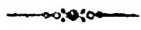
THE STORY OF

BHALLANA RAJAH.

BY

KUCHIMANCHI THIMMAKAVI.

COCANADA:

PRINTED AT THE SUJANARANJANI PRESS,

1896.

Sujanaranjani Series No 1.

శ్రీ

రాజశేఖరవిలాసము

అను

భక్తానందరాజవరిత్రము.

—•••••—

కవిసారస్వతామ బిరుదాంకితుడగు

కూచిమంచి తిమ్మకవి విరచితము.

—•••••—

కాకినాడ

౨౦౧౧

1

పీఠిక.

శక్తిగన బంధురంబగు రాజశేఖర విలాసము భక్త్యాణ చరిత్రమను నామాంతరముచేఁ బ్రసిద్ధమైనది. ఈ గ్రంథము మహా కవియై “అభినవవాగ్గనుశాసన, కవిసార్వ భౌమ” బిరుదులను గాంచిన కూచిమంచి పునచే రచింపఁబడినది. ఇకొవి యాఱువేల నియోగి బ్రాహ్మణుఁడువ్య” ల ండిన్య గోతుఁడు. ఇతని తండ్రి గంగన ; తాత తిమ్మన ; ముత్రా కంగా బయ్యన ; తల్లి లచ్చమ, భార్య (గొట్టెముక్కల రామయామాత్యు 60 కూతురు) బుచ్చమ్మ. రాజన్నః జగ్గన్ను సూరన్ను లితనితమ్ములు. గన సింగన నరసన లితని పినతండ్రిలు. వీరమ, పాపమ మేనత్తలు. విషయము లితఁడు రచించిన గ్రంథములలోఁ దెల్లముగఁ చెల్లఁపఁబడునది. “క॥ వసవైశ్చ మ్మన గ్రామి మందిరుండ’ నని శివలీలా విలా

గనుగాననిహాపరదూరంబనితలఁచినిర్మలాఠిసార ప్రక్షిప్తచన్”

తన గ్రంథములను వేసిని నరాంకితము సేయక యీశ్వరాత్పితము నేసీయున్నాఁడు. మఱి

“చ॥ వినుమఖిలేశ షర్మలకు వేడుకఁ గావ్యమొసంగఠాత్రిపై నొనరఁగ సౌఖ్యసుపదల నుద్ధతులై నుకవీంద్రులుండు రా ర్థనికరవంద్య సీవిహా పరంబుల సౌఖ్యమొసంగు సామివం చును మది నెంచినకుసురుల్ వినిమెచ్చఁబ్రబంధమిచ్చెదన్”

అని యీ రాజశేఖర విలాసమునను,
 “క॥ నృపులకుఁ గావ్యం బొసంగిన
 నపవర్గం బిడఁగఁగలరో యటూ
 ద్విపతురగభూషణౌంబర
 తపనీయాదికము చేతఁడునుపంగలరో ?”

2

౧. రుక్మిణీపరిణయము క్రీ. శ. ౧౭౧౫ (ముద్రితము)
౨. సింహాచల మాహాత్మ్యము.
౩. నీలాసుందరి పరిణయము (ముద్రితము)
౪. అచ్చ తెనుగు రామాయణము (ముద్రితము)
౫. సారంగధర చరిత్రము.
౬. సాగరసంగ మాహాత్మ్యము.
౭. లక్షణసార సంగ్రహము క్రీ. శ. ౧౭౪౦, (ముద్రితము)
అసవగ్రము)
౮. రసిక జన మనోభిరామము క్రీ. శ. ౧౭౫౦, (ముద్రితము)
౯. సర్వపుర మాహాత్మ్యము క్రీ. శ. ౧౭౫౪, (ముద్రితము)
౧౦. శివలీలా విలాసము క్రీ. శ. ౧౭౫౬, (ముద్రితము)

ఈ పదునొకండు పుస్తకములు కాక, తానసేక శతక దండక త్రాశులఁ గూచినట్లతని యంశ్య కృత్యుగు శివలీలావిలాసములొక లుపబడి యున్నది- కాని ఇది...

ఈకవి నిఱుప్పేదయై కుకురు-టేళ్ళరుని గుడిప్రకర- నొకపూరి గప్పిన చవికలోఁ గూఱుండ కృతేల వ్రాయుచు వచ్చినట్లు వాడుకలో నున్న దికాని యాకథ యంతగా నమ్మిందిగినదిగాఁ దోఁచలేదు. ఇతఁడు తన తండ్రిని గూచి-

“మ॥ తనరారన్నతి సేతు సేతు హిమవద్దంగా న్నశైలాంతరా
వనిధాగావిరత ప్రసీద్ధకవి విద్యన్యాగధేయాది యా
చనకాసీక నిరంతరప్రణిత భాస్వద్దానపారాయణు ” ననియు

తన పితృవ్యులనుగూర్చి “ జనవినితాన్నడానగుణ సంతతభవ్య ” ల గడిముఁ దన గ్రంథములలో వణిఁచి యున్నాఁడు. దీనినిబట్టిచూడఁగా దౌ పెద్దలు సుఖజీవనము గలవారైనట్లు స్పష్టమగుచున్నది. ఈతని వం టేలును నేఁటివఱకుఁ గూడు గడ్డలకుఁ గొఱతలేక పాఁడిపంటలు గలి డగారవముగఁ గాలము గడపుచున్నారు. కవియు సాఁగుదల గలవాఁ డు కనుకనే

“క॥ పనిపూనితుచ్చభోగంబునకై కొఱగానిజనులఁబొగడుటయెల్లక
గనుఁగొననిహపరదూరంబనితలఁచివిన్నకలాలరంగుడగుచున్”
తన గ్రంథములను వేసిని సరాంకితము సేయక యీశ్వరాప్రీతము సీసియున్నాఁడు. మఱి

“ చ॥ వినుమఖిలేశ పర్త్యులకు వేడుకఁ గావ్యమొసంగఠాత్రిపై
నొనరఁగ సౌఖ్యసంపదల నద్ధతులై సుకవీంద్రులుండు రా
ర్యనికరవద్య సీవిహ పరంబుల సౌఖ్యమొసంగు సామివం
చును మది నెంచినకుసరసుల్ వినిమెచ్చబ్రబంధమిచ్చెదక ”

అని యీ రాజశేఖర విలాసమునను,
“క॥ నృపులకుఁ గావ్యం బొసంగిన
నపవర్గం బిడఁగఁగలౌ యటు
ద్విపతురగభూషణాంబర
తపనీయాదికము చేతఁడనుపంగలరో ? ”

*శ్రీ విజయపుంగవులకుంబ్రవేశంవంగా రాని
 పృథుగృహాంతరములంజ్రేమనుండి
 కృత్యుంతథమేవధతులెవ్వెయె టుంగక
 ధరణిపై నడువచాదముల లేక
 దుష్కీర్తియల్ చేయుమంత్రులచెప్పినట మీఱ
 కనటించుచుచ్చిజిస్వికలగలగి
 వితతంబుగావక్రగతులచేబాదలుచు
 బూనియేప్రొద్దును బుస్సురనుచు
 గాఢనోషవిషానలోడ్లారిత్రా
 పక్త్రములుగల్గిదుమేదవతులగుచు
 శైలగుచుండెడుభోగిరాజులభజింప
 గుటిలతరబుద్ధి నెవ్వొండుకోరంగలడు ?

అని సింహాచల మాహాశ్శ్యములోను నరకృష్ణుని నిందించి యున్నాడీతః
 డు- సమంచిత కవితాచతురుండై సుభద్రావరిణియాశ్శ్యనేక కృశ్శుంబు)
 చియించి ప్రసిద్ధిపహించిన యితని తమ్ముడను జగ్గకవియుం బ్రభుదూదం
 ణము సభికముగాఁ జేసియున్నాడు.

ఈకృష్ణుకవి కవితాధార తన్నునై యనగళముగాఁ బ్రవహించుక
 న్నట- ఆఘోకలలోఁ బ్రబంధ రాజ వేంకటేశ్వర విజయ విలాసాదు
 ను వ్రాసిన గణపవరము వేంకటకవి యొకండుతక్క- నిష్ఠినలక్షణాం,
 గ్రంథముల వ్రాసి వాసింగన్నవాఁ డెవఁడు కలఁడు ?

“ డీ! అల్లనవిచ్చునెంగలువలందురజంబును గవ్వరంబుం బై
 జల్లంగజల్లనై వలచుసౌరభముల్ వెడజల్లు ”

స్థల్లుగఁ గబ్బముల్లెల నేప్పీతని కలవడినట్ల ప్రబంధ కవులలో “ వ

* ఈపద్యమును జనుపు వారికి నందుసాల నృసింహ కవియొక్క చూంధాత్య త
 త్రములోని యీక్రింది యొక్కత స్ఫురణకు రాకఁబోదు :—

గీ॥ శంఖానగస్వరాదికశ్రీవణసమచిదిస్ఫుటచృత్రీవిస్ఫారితస్ఫటాక
 దిచ్చవిషునై కృపశవతఃకుచ్చభణులప్రభుడు రాత్మలనెవ్వొండు ప్రస్థించు.

ద్దు పల్కు- " లకు చొటపడైన ముకుట తిమ్మన కేవలనుండిన మఱియే
కవికిని గుడిరియుండలేదు- కావుననెకా యిక్క-వికేం జుట్టమునుగాలినుం
డునగు నేనుండు లక్ష్యా కవి పండిత జన సమక్షమున,

"క॥ హరికగర్భవధూలీలాటనచలితాంఘ్రినూపురారావళీ
పాటచ్చరములు తేనియి తేంటలుమాకూచిమంచితమ్మయమాటల్.'
అని శ్లాఘించినట్లు ప్రసిద్ధిలోనున్నది-

ఈకవికిట్టి తేనియి తేంటలు గాగినందుల కొక కథ వా
డుకలోనున్నది- అక్షరాభ్యాస దినమున కవికే దల్లి దలయంటుచు నే
దోషని జ్ఞాపకమునకు రాండా లోపలికే బోయెనంటు- అప్పుడు కుక్క-
తేళ్ళురుడు మసలి బ్రాహ్మణుండై వచ్చి యిరువది కణుపుల చెఱకుగ
డ నొకచాని నతనిచేరికచ్చి కనుమొఱగెనంటు- తల్లి తిరిగి వచ్చులోపల
నాబుడుతండండు సగముచుమలెనంటు- అంతలో గొంచె మించు మించుగ
నాతని యిడువాండై యగు నతని తమ్ముడు జగ్గన యాటపాటునవెను
క వాటునుండి వచ్చి యామిగిలిన చంటునొడసికా నోటం గఱుచు కొని
పోయి భక్షించెనంటు- చాన నయ్యురువుతి రని డియు నిత్యురసోప
కు మగు కవితాధార యివ్వారిగ జాలవాట స్వ- కులై వారా షర
ణము గవితా వ్యాసంగముననె కాలము గడపి వారువారు నవవినగడ
లోని కణుపులకొక-ను గృహులరచించగిరిరంటు- ఇయ్యురువురు సోదరు
ల కవిత్వమును రసోదంచితమై వృద్ధవధుర పాకమునం బడియున్నది గ
నుకను, ఇందొకొక-కరు చాచావుగం బది గ్రంథముల వ్రాసినందువల
నను నీకథ గచ్చింపబడిన చగుట స్పష్టము- కాని తిమ్మకవి కవిత్వ వచా
త్వమున కిట్టి కృత్రిమ కథలు కారణములు గావు- అతని గ్రంథముల
లో దేనియందైన నొక యాశ్వాసము జదివెమాచిన వారి కిట్టి మహిమ
కాతని యసాధారణ శబ్ద వైచిత్ర్యము శుద్ధాంధ్ర రచనానై పుణ్యమె
యాధారమని తోచవకపోదు. సహజ పాండిత్యుండై పండిత పావరజ
నాస్థావముగ భాగవతమును నెలంగించిన బమ్మెర పోతనామాత్యునివలె

సిక్కిమియు వృత్త్యనుప్రా సభేకయమకాద్యవ్యవహిత ధ్వన్యావృత్తిచే
 తను మృదువుగఁ జిత్రాయిత వణావృత్తిం గూఁచు కాంఠసౌకుమా
 ర్యాది కావ్యగుణంబులచేతను సంత్యప్రాస నియమములచేతను జిత్రాక్షే
 పలచేత నిట్టి శబ్దవైచిత్రీని గల్పించుచున్నాఁడు- మేలైన తేట తెలుఁగు
 శైలి కట్టి రచనానైపుణ్య మలవరుచుటయెకాక తదనుగుణ్యమైన శృంగా
 ర రసముననాఁచునముగఁ బోషించు శేర్పును గలవాఁడగుటచే నీతనికి
 గొప్పపేరు గలిగినది- కాని తఱుచుగ స్వభావాక్తులతోఁ గూడి మొత్త
 ముమీద జాతీయమని చెప్పఁదగియున్నను నీతని కవనమందద్భుత వర్ణన
 లుమాత్ర మంతగాఁ గానరావు- అనఁగా నీతని వణానలు చర్చిత చర్వ
 ణములుగ నుండునుగాని ప్రహేళా సమచితంబులై యుండవు- విననిండు
 కిప్పటి కవిత్యమెల్ల బాణోచ్ఛిష్టమే కదాయను సమాధానముం నెప్పు
 కొందుమేని యినుప గుగిళ్ళవంటి యిప్పటి కవుల కవిత్యమునకును “శ్లో
 రీషపీశలనుధా” మయంబులగు సిక్కిమి గద్య పద్యంబులకును గల తా
 రతమ్యమెంతయును దెల్లమగును- ఇతఁడు తన కడపటి కృత్యమైన శివ
 లీలావిలాసమును ముప్పదియొక్క దినములలో రచించినట్లొగ్రంథము క
 డపటం దెరిపియున్నాఁడు- ఇది యెంత ధారాళమైన కవితా ధోరణి !
 ముప్పదియొక్క దినములలో నొక్క కృతీసాంతముగ వ్రాయఁగలిగెన
 యనుశంక తోఁచవచ్చును * గాని యొక్క కల్పన లంత గాఢ బట్టుకొన
 డు కనుకను, శబ్దాలంకారములనెఱవఁగి గొట్టించవంకియగుటను, సర్వలక్షణ
 సార వేత్తకాంబట్టియు, ముందుఁజావ్రాసిన పోలిక పద్యములనె తిరిగి
 రిగి వ్రాయువాడుక కలవాఁడు కావనను, పది కృతుల వ్రాసి మెదిగిన
 చేయగుటంబట్టియు సిక్కిమి యిక్కార్యము నతి సులభముగ నిర్వహించి
 యుండవచ్చును- ఇక్కవి యంత యనగళముగ వ్రాయ వాఁడుక ప
 డినవాఁడు కనుక నె

* ఒక్కొక్క యాశ్వాసము రచించుట కొక్కొక్క సంవత్సరము పట్టి యుండునను
 నాంధ్రీకిది చరిత్రకారుని యభూర్వకాల చరిత్రణన సూత్రము ననుసరించి రచనాశ్వా
 సములు గల యాగ్రంథము రచించుటకుఁ గ్రమముగ రెండేండ్లుం పట్టియుండవలెను,

“నిఖిలవిద్యాభ్యాసనిపుణుడుమత్స హేలాదరుండగజగ్గసత్కవితనయులు
ఘనులుతిమ్మనయుసింగనయును లేఖక పాఠకులై కృతులృబలజేయ
బేమిఁగాంచినవాఁడ ”

నని రసికజనమనోభిరామములోఁ జెప్పకొనిన రీతిఁ దన గ్రంథములఁ
దానాకఁడ ప్రకటంపలేక తన తమ్ముని కొడుకులఁ జేరఁదీసి లేఖక పాఠ
కులుగఁ దత్సహాయ్యమునంది యున్నాఁడు- ఈయంశ మితనికి సంతా
నము లేదను మాటను బలపఱచు చున్నది.

ఇతఁడు శృంగార రస ప్రధానముగఁ గవిత్వముఁ జెప్పవాఁడని ముం
దె చెప్పబడియెఁ గదా. అందులోను రసిక జన మనోభిరామములో
ప్రీతివర్ణనాదుల నత్యధికముగఁ జేచియున్నాఁడు- తఱచుగఁ దెలు
గు కృతులలోఁ బెక్కిట నిట్టి వ్రేటివర్ణనలు గనుపట్టుచున్నవి- ఆయా
గ్రంథములఁ గృతించిన ప్రభువుల క్రీడికొఱకట్టి యాభాసములఁదెలిపిం
బడుచు వచ్చినట్లు కొందఱందురుకాని నరకృత సంతగాఁ దిరస్కరించిన
యిక్కవియు సంత వచ్చిగా వ్రాయనది చూడ నిద్దురాచార మకాగ్ర
ప్రదెలుగు కవుల కందఱికి సామాన్య ఫలముయై యుండినట్లెఱచవలసి
యున్నది- రసికజన మనోభిరామము నందలి రసిక ముద్రకానందించి
ముకవెలయాఁకొని గన్నలారఁ బూచి, లోతు పాఠులారసి, యా
హృదయమును శృంగార రసమున కీడ్చి, సుఖంబునందేల నుష్విత
యారుచు నాతని యింటిదిక్కరయుచుం బోవుమఁ ద్రోవను బాదగయ
యందుఁ గృతస్నాతుండై కుక్కురేశ్వరుని దశించి యింటికి మఱలు నీ
వింగని కొతుకంబునఁబైబడి కొఁగిలింపఁబోయెననియు నప్పడతఁడవ్వే
తనయభిరమును స్పృశించునను భీతిచేఁ బెడమోమిడఁగ నందలి రస
భంగమున కాగణికమిన్నమిన్నవోయి విద్యావతిగావున

చ॥ చతురులలోన నెంతయును జాణవటంచుననిన్నుఁ గొఁగిలిం
చితినిటుమాటు మోమిడఁగఁ జెల్లునెయోరసికాగ్రగణ్యః ?
అని యాశుకవిత్వముగ నడుగఁగా

అ

ద్భృతమగునట్టిబంగరపుబొంగరపుంగవబోలనీకుట
ద్వితయముతోమ్మునాటియలవీవునదూసెనటంచుబూచిఁకొ

అని కవి యావేశ్యా సమస్యనుబూరించి తన జాణతనమును నిలుపు
కొనెనని యొక కథ వాడుకలో నున్నది. కాని రసీక జన మనోభిరా
మమును రచించునాటి కిక్కవి కాటవపది పైబడి యుండును గను
కను, ఎంత జారత్వము కులవృత్తిగాఁగల వేశ్యయైనను నట్టనడువీధిలాఁ
బట్టపగల్గి మనలి బ్రాహ్మణుని పైబడెననుట నమ్మదగనివిషయముక
నుకను నీకథ సత్యముగాఁ జాలకాని యీతని పుస్తకముల జదువు
నపుడితఁడు బహు రసికుండనుమాట తోచు ననుసత్యము మాత్రమిందు
వలన గ్రహింపఁదగియున్నది. ఇదికాక రసీకజన మనోభిరామమునందలి
యైవవ యాశ్వాసమును న్రాయుచుండఁగా సీకవికి ధార్యావియోగము
గలిగెననియు నందు ఋతుస్వజుండు గంభవ్య కాంతపై విరాళిచేఁ బా
కుఁచుఁ జెప్పు నీకైంది పద్యమున నావిషయంబించుక సూచింపఁబడియ
న్నదనియు వాడుకలోనున్నట్లు మామిఠ్రులొకరు చెప్పఁగెలిననది. కాఱి
యాయంశము నీకమేయైనతో సీపద్యము మాత్ర మందకుఁ దగనయ్య
ధారము గాదు-

మ॥ సవనాదిక్రియలస్సుధాంఘలను మెచ్చుంజేసిధన్యాశ్శులై
నవిశేషజ్ఞులకబ్బుఁ గాకయకటానాకటికింగల్లు ని
బ్బువనాతీతవిలాసపిఠిమక శాభూరిప్రభాంచనగును
ధృపశాతీమధురాధరాధరసుధాధారాసరిద్ధోరణుః.

ఈకథ నిజమైనచో మాత్రము పైవేశ్యాసమస్య తప్పక యసత్యక
నమగును. ఏలనన, నటువ దేండ్ల వయస్సుపయి భార్యు బోగొట్టికొని
వాఁడెవ్వఁడట్టి రసీకత్యమానకు దగియుండును ?

ఈకావ్యమునందలి కథాంశము ఒంగమ భక్తుండగు భక్త్యాణుఁడన
రాజు యొక్క యద్భృతచరిత్రమై యున్నది. సింధుకటకా ధీశుడైన ?

శ్యామల డెవ్వురేదియడిగినను లేదనక యిచ్చెదనని ప్రతిజ్ఞ పట్టి ప్రతిదిని జంగమాచారము చేయుచుండగా నాతని సత్య సంధత నరయంగోరి పరమశివుఁడు కైతవజంగమ విటవేషమును ధరించి యారాజు నొద్దకుఁ బోయి యుత్తమజాతి మత్తకాసిని కావలెనని కోరెను- ఈకోరిక పాప హేతువని యెంత దూరము బోధించినను నెనక శపథముఁ దెల్లించుమని యామిండ జంగము కోపింపఁగా, దత్తవాక్య బద్ధుఁడై యాత్మేఁడు భోగ వనితలఁ బిలిచికొనిరండని తనబఁట్లఁబంపెను- కాని యీశ్వర లీలచేవేశ్య వాటిక యండకొండ నొక్క రోవెలదియేని జిక్కకపోయెను- అప్పుడు రాజునిన్నుండై తన పట్టమహిషియగు చల్లాంబతో నీవింతఁజెప్పఁగా నా మె యదియెల్ల శివలీలయని గ్రహించి పతియాజ్ఞఁబడసి యక్కఱపటు జం మునుజేరి కౌఁగిలింపఁగా నతఁడాపె చేతులలోఁ జంటవిడ్డఁడై వెలసెను- రాజశేఖర లీలావిశేషమగుటచే నిక్కఱకు రాజశేఖర లీలాసమనుషే రు ప్రసిద్ధి కలిగెను.

ఆంధ్ర దేశమున నారాధ్యులలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిలోనన్న యీకథను బృహదములతోఁ బలువురు పలురీతులఁ దెనుఁగన వ్రాసి యున్నారు- ర మొక్కించుక యిట సూచించెదము :—

- (1) భక్త్యాచరిత్ర. “విరివిగ శ్రీరాచవీడు నెలకొన్న పర త్పు శ్రీవీరభద్రుని పేర । ద్విపదగా...పరమ శివాచార భరిత వతఁ డు । గురులింగ జంగమకృపగలవాఁడు “నగు చిత్రాశు గంగాధరునిచే పంపబడినది- ‘చల్లనిమాటల సరసంబుగానున్న’ ట్లకవియనకొన్న గ్రంథము లక్షణవంతముగా లేదు-
- (2) ‘పాకనాటింటివాఁడు, శుద్ధ శైవుఁడును గౌతమ గోత్ర సం వుఁడును రామనారాధ్యుగరు సేవకుఁడను, విన్నకోట పశాతిలోనివల్ల గ్రామవాస్తవుఁడును నగు మల్లవరపు వాలేశ్వరునిచేఁ బద్య కావ్యము రచింపబడినది.
- (3) శ్రీపతి పండితారాధ్యవంశ, దీపకుండగు శంఘ లింగారాధ్య

దేశికుని శిష్యుడును, సహజపాండిత్యుడునై ఈపనికి గ్రోశయగము న నెనయు కొలక। లూరవెలసినయట్టి శ్రీవీరభద్రుఁగి డాత్మకుల దైవమఁ గుగాన నతనిపేర, నలరిన కొలఁ-లూరి వీరన్నచే రచింపఁబడిన పద్యకావ్యము-

(4) భల్లాణదండకము రామయోగి ప్రణీతము. మిగుల ప్రౌఢమైనది.

(5) భల్లాణ నాటకము ఆలపాకవారిది. పద్య గద్య క్లీకరూపమైనది. మిగుల నీచమైనది.

ఈకథలోని సింధుకటక మెక్కడిది? భల్లాణుడెవరై యుండును?

శృరాణములలోవచ్చు స్థలములనుగాని పురుషులనుగాని నిశ్చయము గ భావించుటకుఁగాని, నిణఁయించుటకుఁగాని యాధారములుండవు. కావుననే యీచరిత్రను వ్రాసిన యిందటిలో వాలేశ్వరుఁడొకఁడు తప్ప దక్కినవారిప్రశ్నలకు సమాధానమును జెప్పు పీఠికకైట్టుకొన్నరైరి ఆతఁడు మాత్రము, లవణాంభోధి తటంబునఁగలఁడు భల్లాణుడు నా ధారుణి' అనిచెప్పి యాతని తండ్రి సింధురాజునుచున్నాడు- సింధుకటక రాజధానీవల్లభుఁడు కనుక సింధురాజు కాఁబోలు! మఱి భల్లాణునికే, బల్లహుఁడను పేరును వాడుచుఁ దలఁడ్రీయతనికా పేరుఁజెట్టిన నము నిట్లుచెప్పుచున్నాడు:—

‘ఉ॥ అల్లన సింధురాజు తనయాత్మజుఁ డంబుధి క్షేప్రితావ నీ
వల్లభుఁడొనటంచుఁ దనవల్లభనామము సంఘటించినఁ
బల్లహుఁడంచు దేశపరిభాషను లోకులు పిల్చురాతఁడుఁ
హల్లక బంధుఁడుంబలెమహాకళగల్గిప్రవృద్ధి బొందుచున్. అని’

ఈకథల ననుసరించి భల్లాణుడు సౌరాష్ట్ర దేశమును బాలించిన వల్లభిపురవరాధీశ్వరులగు వల్లభివంశ పురుషులలో నొకఁడైయుండునని యొకానొకరిచే నూహింపబడియెఁగాని వల్లభరాజులు జంగమ మతస్థులు గారు కనుకను, పైవృత్తాంతముల వ్రాసిన వాలేశ్వరుఁడే తనగ్రంథములో మఱియొకచోట—

క. భావింపఁగఁ జురముకఱఁటి, కావేరీతటిని సింధుకటకం బనఁగాఁ
గోవిదసుతమై వెలయును, పావనుఁడదియేలురాజుబల్లహుఁడనఁగన్.

అని సింధుకటకము కావేరీతీరమని వ్రాసియున్నాఁడు గనుకను పయి
యూహ తప్పిపోవుచున్నది- ఇదిగాక, జంగమమతమనకుత్పత్తి వ్యాపన
ములు కర్ణాటక దేశమునఁగనుకను, వాలేశ్వరుని గ్రంథములో సింధుకట
కరాజు కుంతలదేశాధీశునితో వియ్యమందినట్లు వ్రాయఁబడియున్నది క
నుకను ఇక్కఱలోని సింధుకటకము దక్షిణ దేశముననే యుండవలెను.
ఆరయఁగా నీకథలోని వీరభల్లాణరాయఁడు క్రీ-శ 11 వ శతాబ్దాదిము
దలు 14 వ శతాబ్దాదివఱకుఁ బ్రస్తుతపు మహీశూర మండలమునే నేన
ద్వారవతీపురవరాధీశ్వరులగు హయసాల భల్లాళులవంశములోని వాఁడై
యుండునని తోచఁచెడిని- భల్లాళవక్రవర్తులలోఁ గొందఱు వీరశైవులుగా
నుండిరి- వారి ప్రాచీనరాజధాని కావేరీతీరమునఁదలి ద్వారసముద్రము
గా నుండెను. కాన నదియె యీకథలో సింధుకటకముగా మాఱి యుం
డవచ్చునని తలఁచదము-

ఈకథను రచించినవారిలోఁ దిమ్మకవి తప్ప మిగిలినవారందఱు శు
ద్ధశైవులుగ నున్నారు- తిమ్మకవియుఁగేవలము వీరశైవుఁడుకాక శివకేశ
వ భేదములఁ బాటించని యుద్వేషియైనను, శివభక్తుఁడై మాహేశ్వరా
చార వృత్తిని నైకొని యున్నాఁడు. మఱియు నీలాసుందరీ పరిణయము
న మొదలుపెట్టి తారచించిన యొక్కొక గ్రంథమునను దనకీ మహేశ్వ
రాచార వృత్తి నుపదేశించిన దెందులూరి లింగనారాధ్య దేశికేంద్రుని
భక్తితో స్మరించుచున్నాఁడు. తత్పూర్వ ముపదేశదీక్షను గొనని కారణ
మునఁగాఁబోలు రాజశేఖర విలాసములోను రుక్మిణిపరిణయములోను
గురుస్తుతి ప్రకరణమునఁ దనకు బ్రహ్మేశ్వరదేశమును జేసిన గురుని (తం
డ్రీ) మాత్రముస్మరించియున్నాఁడు- * కాని యీరాధ్య కథయగు రాజ

* ఈ కారణమును బట్టి యీగ్రంథములు రెండు నితని ప్రథమప్రయత్నములని నృ
ప్తవడుచున్నది.

శేఖరవిలాసమును రచించునాఁటికే లింగయారాధ్యునిపరిచియ మీకవికిఁ గలిగియుండవలెను. మఱి తత్సేఠరణముననే యాగ్రంథము రచించఁబడి యుండును.

ఇకనీకృతీకాలమును నిర్ధారణచేయవలసియున్నది. కవియొక్క జన్మకాలాదికమును దెలుపు నాధారము లేవియులేవు. కాని తక్కిన కవులవలెఁగాక యిక్కవితనవృతులు కొన్నిటిలో గ్రంథపరిసమాప్తిని దెలుపు శాలివాహనశక వషణసంఖ్యల వేసియున్నాఁడు. వానిని ఒట్టి యాయా కృతులు పూర్తియైనకాలమును హాణసంఖ్యను ముందెయుదాహరించి యున్నాము. ఇందువలన నితని కట్టకడవేటి కృతీయగు శివలీలావిలాసము క్రీ. శ. 1756 సంవత్సరమున రచియింపఁబడినట్లేర్పడుచున్నది. ఆగ్రంథమును వ్రాసిన మఱికొన్ని దినములకే కవి పరలోకగతుడైనట్లు వాడుకలోనున్నది. కనుక నితఁడు దాదాపుగ 1757 వసఁ త్సరమున మృతినొందెనని చెప్పవచ్చును. కాని యితని యారంభదశల రచింపఁబడిన యేడు కృతులలోను నొక్కరుక్మిణీపరిణయము పూర్తియైన కాలము మాత్రము మనకుఁ దెలియునుగాని తక్కినవానికలములు మనకుఁ దెలియవు. కాఁబట్టి యితఁడేకాలమున కవిత్వము చెప్పనారంభించినదియు నిశ్చయముగఁ జెప్పవీలులేదు. మఱియొకవికృతులు పెక్కింటిలో దామందురచించిన పుస్తకముల పేళ్ళను దెలియున్నను నవి యొకచో నొకవరుసను మఱియొకచో మఱియొకవరుసను గనుపట్టుటఁ జూడ నవి తత్తత్పద్యగణాను గుణ్యముగఁ జేర్చింపఁబడి యుండునుగాని కాలాను క్రమణమును లక్షించి వ్రాయఁబడినట్లుతలచలేదు. కాఁబట్టి యీపట్టిలు నితని కృతులలో నేవిముదొ యేవివేకయొ తెలియిటకుఁ దగిన యాధారములుగావు. రుక్మిణీపరిణయవక్రీ. శ. ౧౭౧౫ సంవత్సరమునఁ బూర్తియైనది. కాని యాకృతి మొదలకవి వీరికాపురమును:—

సీ॥ చక్రవాళాహార్య జలధితుల్యోన్నత
ప్రాకార పరిభా విరాజితంబు

సాంద్రముక్తా సౌధ చంద్రశాలానేక
 భగ్గునిర్మిత హర్ష్య శగ్గుదంబు
 కరిస్తైంధవాయోశికా ధేనుధనధాన్య
 వనచేవ గృహసరోవణికాతంబు
 విమలచాతుర్వర్య విద్యత్కవిత్త్రేష్ట
 భటనటామాత్యే విస్ఫురితలబు
 రాజమాహేంద్రవర దుఃఖరాజ్యభూరి
 భారసంభరణాశ్రాంత ఛాసమాన
 రావుమాధవన్యప పరిరక్షితలబు
 భోగనికరంబు పీఠికాపురవరంబు.

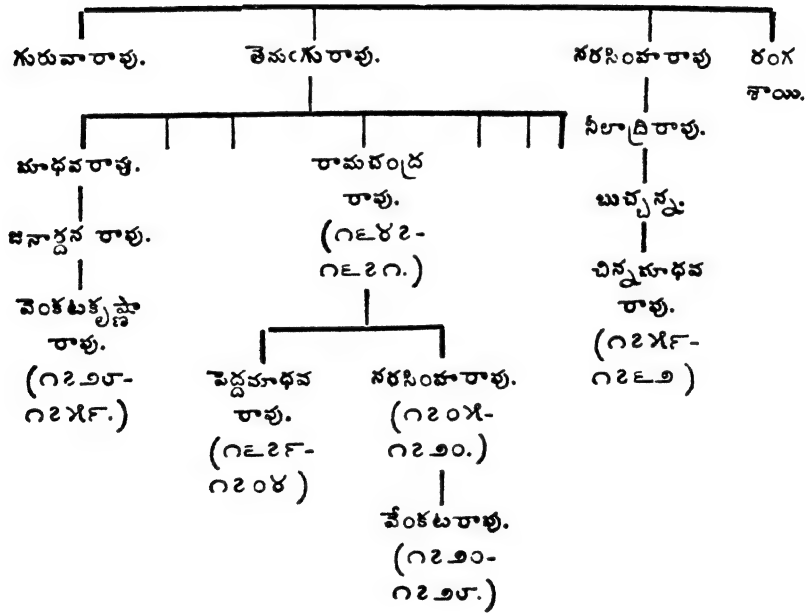
అనివణికాంచి యున్నాడు ఈపద్యమునకు జేర్కొనబడిన రావుమా
 ధవన్యపుండ్రు క్రీ- శ. ౧౭౦౦ సం॥న చనిపోయెను గనుక కవి తత్పూర్వ
 మె యాగ్రంధమును జేయనారంభించి యుండవలెను.

“ ఈమాధవన్యపతియే కొన్ని గ్రంథముల రచించిన యనంతరము
 టె కవికి గవిసార్వభౌమ బిరుదుమునిచ్చినట్లు రసికజనమనోభిరామమలాసి
 గా ర నీ॥ నిర్ణయవిద్యాభ్యాస నివృణ్ణుడు మత్స్యపేళా
 సు నా. దయోడగు జగ్గసత్కవిత్వనయులు
 ఘనులుతిష్కన్ము సీంగనయునులేఖక
 పాఠకులై కృతుల్పబలఁజేయఁ
 జేర్కొగాంచినవాండఁ నీరపురప్రాజ్య
 రాజ్యాధిపత్యవిరాజమాన
 భూరివై భవుండు నద్భుతపరాక్రముండఁను
 దానకళాధురంధరుండునైన
 రావునీలాద్రి మాధవరాయన్యపతి
 చేతఁ గవిసార్వభౌమవిఖ్యాత బిరుద
 మందినఘనుండఁ దిమ్మయాహ్వాయుండనేను

విమలతరభక్తి మదిలోన విస్తరిల్లి.

అను పద్యమువలనఁ గనుబడుచున్నదని “ రా. బ. కందుకూరి వీరేశలింగము పంతులుగారు” ఆంధ్రకవుల చరిత్రములో వ్రాసియున్నారుకాని యీ పద్యమునఁ బేరొగనఁబడిన నీలాద్రిమాధవరాయుండు పఱుమాధవ నృపుండుగాక భిన్నుండని యీక్రింది పీఠికాపుర బ్రాహ్మవలశ వృక్షమువలన స్పష్టమగుచున్నది.

మాధవరావు.

రుక్మిణి పరిణయములో సూచింపఁబడిన పురుషుండు (1827 మొ 1830 సం॥ వఱకు నేరీన పెద్దమాధవరావు రసీకజన మనోభిరామము లో నీకవికిఁ గవిసార్వభౌమ' బిరుదునిచ్చినట్లు చెప్పఁబడిన పురుషుండు నీలాద్రి (మనమండైన) చిన్న మాధవరాయుండు- ఈతఁడు 1831 మొ.

౧౭౫౫ వఱ కీసంస్థానమును బాలించినట్లొక దిక్కునను ౧౭౫౯ మొ. ౧౭౬౨ వఱ కేలినట్లు మఱియొక దిక్కునను గనుపట్టుచున్నది- ఇందేదిని శ్చయమైనను ౧౭౪౦ సంవత్సరమున రచియింపబడిన రసీకజనమనోభి రామములో నిశ్చితండు షేర్కొనడ బడెనని కొందఱికి శంకగలుగవచ్చు ను. ఈతండు ౧౭౧౦ సంవత్సరమునజననమండె గనుక ౧౭౪౦వ సం॥ న ముప్పదేండ్ల వయస్సుగలవాడై యుండును. అప్పుడు వెంకటకృష్ణా రావుగారు ప్రభుత్వము చేయుచుండెరి. కనుక వారివద్ద నీవురుఘండు దివాన్ గా నుండియుండు నని గూఱిపించుట తచ్చంకానివృత్తికి దగి ననమాధానమై యున్నది- “అచ్చ తెలుఁగు రామాయణములోని—

గీ॥ మునుపుమాకీవె భశ్శాణరాజచరిత్రము రుక్మిణీపరిణయమునకం
కతయురుక్మిణి పెండిలి కతయుబొబ్బ
మెకపుగుబ్బలికతయు మేస్కోటనీల
పెండ్లికతయునుగబ్బముల్ పేర్కిఁగూర్చి ”

అనుపద్యమునుబట్టి భశ్శాణరాజచరిత్రము రుక్మిణీపరిణయమునకం డై ముందుగా రచియింపబడినట్లు భ్రమకలుగునుగాని నిజమారయం డ్దగా రుక్మిణీపరిణయమును రచించిన తరువాతనేకవి రాజశేఖరవిలాసమ ను నామాంతరముగల భశ్శాణరాజచరిత్రమును రచించినట్లు పెక్కునిదర్శ నములవలన స్పష్టమగుచున్నది అని రా. బ. పీఠేశలింగము పంతులుగా గు వ్రాసియున్నారు. కానివారు తమయాశయమును స్థాపించుటకు దగి ననిదర్శన మొక్కతైన బాపినవారు కారు. రాజశేఖరవిలాసములోని సా ధారణశైలిని రుక్మిణీపరిణయములోని మెఱుఁగు శైలినిఁజూచినను—

క॥ ఛందమునుంగావ్యాదుల
చందమునిఁతైన నెఱుఁగ సతతమువిద్య
ద్యుందముల కృపనుగవితా
సందర్శంబొగనొనర్తు సాహసవృత్తిఁ.

గీ॥ తప్పులున్నయెడల నొప్పులుగా నెఱచి

పూనికావ్యమొనరఁ బూర్తిచేసి
 కరుణమీఱమాకుఁ గామితార్థములెల్ల
 ఘనతనాసఁగియేలు కొనుగిరిశ.

అను రాజశేఖరవిలాసములోని పద్యములను రుక్మిణీపరిణయములోని

క॥ చిరతరముగనానేర్చిన

కరణేఁరచియించినీకుఁ గావ్యమొసఁగెదఁ

సరగునదోషము లెల్లను

బరిహారమొనర్చిదయును బాలింపుమఱా.

అనుపద్యముతోఁ బోల్చిచూచినను రాజశేఖరవిలాసమె రుక్మిణీపరిణ
 యమునకంటె ముందురచింపఁబడినట్లు మాబుద్ధికే దోఁచుచున్నది. రుక్మి
 ణీపరిణయము ౧౭౦౪ సం॥ ప్రాంతమున నారంభింపఁబడినది గనుకనీ
 కావ్యము ౧౮వ శతాబ్ద ప్రారంభమున, జేయఁబడినదనితీర్మానించెదము.

K. V.

రాజశేఖర విలాసము.

ప్రథమాశ్వాసము.

తొనగ జాతన ద్యుతులు చెల్లుమెలుంగులుగా వియన్నదీ
ధ్వానములెల్ల గజితకదంబముగా రజతాచలాంబరా
స్థానవసంఘ శర్వజలదంబు కృపారసధారమీర మ
న్నానసబహుక నెంతయు ఘనంబుగ సంతసమొందఁజేయుతన్.

చ॥ కిరీముఖుఁగన్నతల్లి, శశిఖంధవిభూషణు మూర్తిరాణి, భూ
ధరవరు గుడ్డుపెట్టి, నిజదానన్యహంఁ గ కల్పవల్లి కి
న్నరగరుడోరగాద్యమర నవ్యకిరీట పాణి ప్రభాతి వి
స్ఫురితపదాబ్జ యాత్రపురసుందరి మాకునభీష్టమిచ్చుతన్.

ఉ॥ వల్లవల్లవాధరు, లవారితభక్తిని బాలుఁడించుఁడ
న్నెల్లనిఁచిల్చి యెంతయును మేలగు క్రొద్దికిబాళ్ళొప్పసంఁదా
నొల్లక యల్ల కప్పికొనియుంచిన ఒంతు లొసంగుమంచుభా
నిల్లుకుచంబు లంటుచు బానించు కుకుంబుఁడ భీష్టమిచ్చుతన్.

గీ॥ కమలజొచ్చితప్పురుపద కమలమైన కమలచాయింట నేప్రాప్తుకరుముదమున
నిలిచి యభలపి తార్థముల్ గలుగఁజేసి | చిరతిరంజన కృపను రక్షించుఁగాఁత.

క॥ ఎంచఁడుగు నంచతేజిని | జంచలగతి నెక్కుజాణ సరని జగర్భం
దంచితమతిచేదానాన | తింఱుంగాపుతనుచూకుఁడ్రేమన్ శుభముల్.

గీ॥ వేదాది విద్యల వెలయించు పూబోణి నెఱిభక్తతిలఁబ్రోచు నీలవేణి
యగుకువిత్ప్రాధి గొనునూర్పుకళ్యాణి మహానియపుస్తకమహితపాణి
నిఖిలీర్వాణవర్ణితస్థుణశ్రేణి నిజలోచనప్రభాన్నితైణి
ఘనతరోత్పింగిస్తైకతనన్మిత్రోణి రాజీవభవుని గారామరాణి
సమవిపికివాణి యవ్యాణి సంతతంబు | మదినిచైవారరచియించు ముత్రన్వబంధ
మరనిది గ్రోఁపరహితమానఁగ్లుగాను | జిరకృపాసూక్ష్మిఁబరిపూర్ణజేయఁగాఁత.

చ॥ పాల్కుఁగ నీశుకింతమునెఁ బూనినయఁగోకి పాల మాలికిల్

వలననుజ్జానా గొప్పొలగి వందినముండ్రములంపు ప్రాంతిలో
 వలజనియించి తుండమునింబట్టి వరింపివియంగజునువి
 ర్మలగుగుండేకిపింతుండదు ముదంబున మృత్యులిచ్చోమం గాభతక
 చ॥ గవ శంకౌమ సౌమ్యుఁడరరాధురు భాగ్యవసుంధరఁబుకే
 తుభులనిం జేసుకొనియల తోయిబిర్భున రేంద్రముఖ్యులొ
 నివిజులకెల్లకోకిలం గమానసులై మొసంగుచుం
 భునిని ప్రసన్నులైన ప్రహముల్ మనుఁడ్రోతురు గాభతంగ్యులకొ.
 11 కిచ్చకైవలంబులఁ గల్గినకలింబులఁ గొమరారుచక్క జనోకిములను
 లాలితవాయివ్యుజాలనానింబుల నిరుపమలోచనేఁడివరములఁ
 గిచునియెత్తరహాదికల్లరదికేముల మానైన దిగవంపశనిములను
 బంధుర కిరతలఁగేరుబొంబుల వరవళి వీనికా వ్రాతములను
 భాసిలుచునుండు శివబాది యనరసి | నెమరఁగ్రీడించుగిరిశహంసముపదియ
 దుకితపీఠంబు దిగిగాదివేసిని ముక్తిత | ముగియులఁకొనెడుఁ గాంతఁచూర్ణగతిని.
 12 ఆరాతవినిత ప్రణవ్ కైవలీకు సఖిల శాస్త్రాగ్రముఖ్యానుభ్యాను
 వాసుకకివితా ప్రభవభూలి భవభూతిఁ నొరుతిరాతి యశోరుంజోరు
 వీరాభాజు మయాగు మయాగుని బంధుగనవపుష్య బాణుబాణు
 చరమవిద్వినోహాభువి శ్రీహిమూఁ సారనాకకైఁగూ ళ్లాఘుమాఘు
 కలితవిద్యాసము న్నగుఁ గావీదాసు | బుధజనానింపకిర ముఖాంభోజుఁబు
 మఱియుగిర్వాణకావ్య నిర్దాణచతురు | లగుకివీంద్రులఁ బ్రాక్ఠితునెగిటిఱముగి.
 13 రమణఁ తన్మయభట్టాఁ డిక్కిమఖి నెకాప్రృఢిన్బాస్కరుం
 ప్రమదింబొంబులఁగోత నాహ్వాయునిలోకి భ్యాతుండో జిచ్చుచూ
 డిదుఁకొన్ సుక భీషణత్రవినిఁ ధ్యంబొప్పత్రి నాథము
 ఖ్యుహహంధ్రాంధితకావ్యకల్పకులనేఁడ్రాఘ్నితునెల్లపుదున్.
 14 గురుతరకౌండిన్య గోత్రవిఖ్యాతుండబయ్య నాహుతుండేభిభృలాత
 నికవాత్మదానవ్యతమశక్యంధ్రుండుతిచ్చనసనిభంఠేభీరుతంఢి
 భుగంబు జ్జువుచు నిం నిన్నయి నరవన్మయకాముఖ్యుఁడమంత్రియఁడుగుండబు
 లలకఁదిచ్చెన్మ రాజన్మ జ్జున్నయి సూరన్మను మంత్రిఁతవ లెఱు
 లానక వీరకు గాఁ నె ఘోరకహజ | లతింబ్రతలక్కుమేచతురురాణి
 యన్త్రుకానింబు చింతాభిధని | వల్లనకఁ నెలగిది నాహుతుండొలుతు

క॥ ఛందమునుంగావ్యాకల । చందమునింజైనసెఱాఁ సతతమువిద్య
భృంపంబులక్కడఁగివితా । నందిగ్భంబా? నొనన్తసాహసవత్తన్.

చ॥ ఎనియంద్రసూనదామమవనేద్రీయఁగూచ్చిననందఁగల్గు వా
ననలకుఁగాదె మానశ్రులఁసంతసమంద.చురున్వనెట్టిసా
వనతరశంభుభయవ వాసనకున్దిమెచ్చిపత్కల్పలం
గనుగొనితప్పలెన్నక తగంగుణంపుఁకుఁసౌక్ష్మవేద్యులు.

ప॥ అని నిఖిలవిబుధ విబుధ వివలింగావించి మఱయు నిష్పదేవతా ప్రాకృతంబుజేసెవ

క॥ శ్రీమద్గీర్ణింద్రజాచిత్రనరహంస హంససహస్రదివ్యత్రైవి
తాపసానేకసంతరక్షణాధ్యక్ష యక్షేతేనా చక్షుయా? హరణ
రిరంగిపునాశ రజతాచలనివార వాస చంద్రతపాచివనజయ్యు? శ
? శివాలభూషణలలితహంసాల హలభంసజనన్తాజ్జునాంగ
యం? సంఘాతమధనసత్యప్రచార । చారణామరహంసజనన్తాజ్జునాంగ
భవనిగూపాక్షయోగిహృత్పద్మపీఠ । వీరపుగిమమ్మకేకేకీర్ణిమిది నాశ.
సర్వలక్ష్మీనము
తరుణశభరణ సువిరళణ భయహరణకర యుగళ సరసిరహంసభచరణయ్యు? శ
మదనమవమధన ఘురకిచనతలవిజయ శివసంని జగదవన రిరివచనజనక
వనజభవమమన పురవసజమలక మన మునిమఃకరియవక ప్రతిదివవిలక
బహు? తరవిభవ రిపుగిహంసవిదహన పటువిహగిఁతిగయనివర మహితచాత
ధరణిరధ తరణితసవృశి హంసప్రసయన । గిరగిశ ధనవసఖ శుభవ గిగవచితుర
వరం. గుణసిరిర మృచుహృదయా శిరశిరధి । యుగి.వరచరణ వరమపురుషుగంశ.

క॥ సుర్లాధినాథ దివిజని । వస్త్రాచ్చితచ్చూలపాచి వనరుహయ్యు? శ
గర్లాదితానిసన్నత । భిల్లాశ్రీమమ్మకేకే భవ్యమి? సా

చ॥ వినుమఖిలేకపిస్తులకు వేడుకిఁగావ్య మొసం? థాత్రిప్రై
నొనరం? సౌఖ్యసంపదల సుచ్చిమైఱుకివీంద్రు లంబుఁ
ర్యసికిరవంద్య నీవిహంకరంబుల సౌఖ్యమొసం? గు సాంబం
చునుమదిదెంచి నీకు నరసుల్ వినిసంచ్చంద్రుంఁగిఱుచ్చెచిన్

గీ॥ తప్పియున్నమొడిల నొప్పులుగానెంచి న్నానకావ్యమొసరిఁగూచేసి
కిరుణమిఱమాకుంఁ గామితాగ్ధములెల్ల । ఘనతనొనం? యేలహంస? రీశ.

క॥ అనివిన్నవించియొత్తని । ఘనతరకిఁకలనిశేషిగొరవమునెనే

నానానిచేదనద్విభునకు | జనులెల్లనుచొండొదగన పుష్కంఠగబుల్.

క॥ ధీరునకు భక్తజనమం | దారునకు సురారిమదవి దారునకు మహిమా
దారునకు నఖిలజగదా | ధారునకు నభిమానువారిదనమిరునకున్.

క॥ సోమునకురజితభూధర | ధామునకు సుదంతాహిదామునకునయో
ద్దామునకుఁ బ్రకటనగుణ | ధామునకున్ హాళిశీత ధామునకెలమిన్.

క॥ భవునకుశోపితనరసిజ | భవునకునగిణితలనద్విభునకుగౌరీ
భవునకు వృషభేశ్వరసైం | భవునకుగిరిపాంథునినకు భువంగునకున్.

క॥ శూలికివిమలదయానం | శీలికి గజైత్యచర్య చేలికిఁ బురని
ర్షూలికిఁబరిపాలితదివి | జూలికినతకృత్యయోరుహాళికిభక్తన్.

క॥ స్థాణునకుమరుచతుర్భుజ | బాణునకుజితప్రసూన బాణునకుబుధ
ప్రాణునకు నిరతపోపిత | బాణునకున్ సత్యవాక్యపారీణునకున్.

క॥ నరకిన్తరవిద్యాధర | గరుడోరగ నిర్ధనాభ్య గంధర్వసురా
సురభూజితచరణునకును | హరిణాంకనిభప్రకాశుండగుపశుపతికిన్.

క॥ భృంగిరిటనాట్యరతునకు | సంగరవిజయునకు పాణిసారంగునకున్
గంగాధరునకునభీని | పుంగునకుర్వీరభునకు జిచరిపతికిన్.

క॥ యక్షాభీశ్వర నఖునకు | నక్షీణలసత్యపాకిటాక్షునకుగణా
ధ్యక్షప్రియునకువిదళిత | దక్షాధ్యరునకును ధర్మతాత్పర్యునకున్.

క॥ హరునకుఁ గాంచనధరణీ | ధరకోదందునకుమృత్యుదర్పహరునకీ
శ్వరునకుఁ బీతామరమం | దిరకుక్కుటలింగమునకు దివ్యాంగునకున్.

ప॥ అనంతసాష్టాంగ దండప్రణామంబులు సమర్పించి యద్దేవతాసార్వభౌమునకు నంకి
తంబుగఁదత్తృపాతిశయమున నాయొనర్పంబూనినయట్టి రాజశేఖర విలాసంబునకుఁ
ధాగక్రమంబెట్టిదనిన

ఉ॥ క్రీకరలీలఁదొల్లి మునిసింహులనేకులు నైమిశాటవిం
క్రాకటరీతి సూతుఁగని పల్కరు ప్రార్థనఁజేసియెప్పుడున్
లోకములందు యోగిజనలోలుఁడుమాపతి తత్కథావతుల్
చేకొని పల్కిననీనినఁజేకురు సాఖ్యము లెట్టివారికిన్.

నీ॥ ఆనహనఘోరదుఃఖారణ్యములకుఁబ్రవృజితాగ్నికీలలు శంభుకథలు
ఘనత రాఘానాంధకారంబునకు లనజ్జలజొప్ప బింబముల్ శంభుకథలు
గాధామితోఁ గుచ్చుల్కొరగములకు నమదిమయూరముల్ శంభుకథలు

అపమృత్యుఘృత్యోహంభోధరములకుజంఘా లంబులు శంభు కథలు
సజ్జనస్తోత్ర పాత్రముల్ శంభు కథలు | సకలసంపత్కరంబులు శంభు కథలు
శాశ్వతశ్వేత్వర్యయక్తముల్ శంభు కథలు | సవనఫలదాయకంబులు శంభు కథలు.

గీ॥ గిరిశకథలందు నీవు నేర్పరివిముప్పు | శంభునకు వేశ్యగాఁబ్రయవతిసొనంగి
యతని కారుణ్యమునకుఁ జాత్రతవహించి | నట్టిమనుజేంద్రుకథఁదెల్పవచ్చుమాకు.

క॥ అనవుడుసూతుఁడుమునులం | గనుఁగొనివెసనిట్టులనయె గౌరీకుకథల్
వినిపించెదనవిపూనఁగ | జనులకుఁదరమగు నెఱియొగినంఘములారా!

శా॥ వాణీశామరవల్లభాదులగుగీర్వాణుల్ నిజంబొప్పన
య్యేతాంకార్థవిభూషణుండెలియఁగా సంతేనియుంజాలరీ
క్షుణ్ణిమానవుఁడెట్లు నేర్చుపిదృఢభక్తుల్ గొండఱాచక్రభృ
ద్బాణుం గాంతురు సత్కథావఘులునిత్యంబుం ద్రశంసించుచున్.

క॥ ఘుంఁడగుపినాకి చుతలు | వినయవివేకజ్ఞుఁడగుము విలసిల్లెడుసూ
తునికొందెలిసినవిధమునఁ | బనివడియితరులకుండెలియఁ బడుటెట్లరయన్.

క॥ ఘనశైలంబులుంచెడుము | వననిధిలనోడనిలిపి వడినీదెడుము
స్తునికరణిభక్తియనునా | వనుగిరిశకథాలు ధార్ణవంబిడదగున్

గీ॥ అట్లు గాఁచిన తపిపాదాస్థయుఁగు | భక్తితోఁతుతమదినిట్లు ప్రకటగతిని
మీరలడిగినకథలెల్లఁగోరికిలర | నెఱుఁగఁబలికెద వినుఁడనియిట్టులనియె.

క॥ శ్రీకిరణీపుజనవ్యా | ద్భీకిరణి త్రిభువన ద్రుథిత శివమతర
త్పాకిరణి యనవరతఘ | భాకిరణి సింధుకటకమను పురివెలయున్.

మ॥ శకికాంతోపల జాలనిన్నితమహా సాధాగ్రభాగోల్లన
ద్విశ దాష్టారముఖజనాంచితముఖావిర్భూతమందస్మితా
లిశయద్రస్యటకొముదీ నుదితవృద్ధేశానిశోద్యచ్ఛక్
రశకుంతావళిమైతనస్పృఙ్జెలువారన్ దత్పరంబెంతయున్.

చ॥ ఆరణ్యుఁడైనపురిం గినకపార్శ్వతలంబులఁ గేలిసల్పుసుం
దరులముయాతముల్ గని ముదంబుననచ్చరలెల్ల మెచ్చిభా
సురగతిఁగావ్యలంపిన ద్రాసూనపుదండలనంగ నెల్లెడం
దరుఁడుగిరత్నతోరిణికిఁబంబములందిముమీరు నెప్పడున్

మ॥ లలనల్ తత్పరసాధవీధులను డోలంకేళిచేసుండితా
రలపాలార్కునిమి టఁజూచి తమపాదాబ్జకృపించోలారాఁ

గలకెందమ్మియటంచుకొనములం గ్రొక్క-
ట్టలలెంగాడనహాప్రహాడుడనువేరావాసరస్వామికిఁ.

గీ॥ నామాయుమననలంఠిచనవృచంద । నామయలకారణాలంబానుచున్న
చంచలకాళల యొన ననణింబాచులుఁ బులితానాంచలంబితసురకపంబులు.

చ॥ మరకతరత్న స-
తరములంఠుడివేవెడలు త్సనసారపు గూఁపమామమల్
ఁగువఱింబాచి నలగుచనంట్లటంచు నటించునెంతయున్
గుఱుఱుగఁపేదిసీవలసి గోక్కెల్లవే శిశున్ న గూహామగ్.

మ॥ నెల నుట్టిటచగోటవాదజనవో నటాప్పనర్కొపమా
జ్జలంకేగుహ రాగి రత్నగురుచివ్వాప్తి గ్రకాంచుని
వ్వతిచెంతన్ బనియత రాం బనతతుల్ వ్యాకోచభావంబువే
నలగుం బున్నమఱ్ఱీయత న్నణిగుచుల్ బాంసాఫలన్ గ్రాంతివేన్.

ఁ॥ గట్టి గవెంపింకరపు గట్టులె యిల్లుచావెల్లుఁగాండజే
వట్టియు ఖిక్తకుం దిరుగుభర్తసిదేటి విభూతియంచుఁజె
నట్టులఁబంచు విక్రమలక్ష్మి కు సవచ్చెము చేయుచుండ
వెల్లుఁపఁర్వై సంఘములు భవ్యవిభూతిఁ శైలంబొప్పుడున్.

క॥ వేదుక నజుతోవాచం । బాండఁబులంబాంగులగుఱుఱుఁ పుళుఁ
బాడి బలుచుఁతజలఁధి । బాడిబులసెజగములెల్లఁబ్రస్తుతిసేయన్.

క॥ మారునియాకారముఁబలు । మారును సరసించు రాకుమారులపీటన్
మారెంకలకవఱింబి । మారుతుఁరంవరులంచ్చణముమాగుఱు నెపుడున్

క॥ ధనకుడఁపవేరుమాత్రము । తనకశ్చెంగాక పిలిచి భనమెవ్వికి
చైను యఁబుడంచు నెంచుచు । ధనమిప్పురు బువలఁబిలిచి తర్పురవైశ్యుగ్.

క॥ ధరణీఁరాంఘ్రేవేవా । సరతులుశ్రీరంభభక్తి నిపుణులు నిపుం
జరనముచయూహార్కనఱులు । సరుచిర యశాలమంబుగుఱుగ్రజనంబుల్

గీ॥ వలసొప్ప నీవండవలె నింతియొకన్న చండగావలసేన యొంతుకొనియ
కనుగొనియెద ఒంతులూసర స్మృతుడన్న గోరంట బంతులఁగోరుకొనుడు
మారుబేరము లింకమాకెట్లెఱుగు నన్న మగుహుటనేలగు మామెడిలను
నునుమొవిచిపురునకును వెల యొంతస్త్రాప్రియమఱుచు నీన్ శివంబుచును
యనుచుఁదనుఁగేరు సెఱివలటతనెముఱుగఁ । బలుకిసల వోడెకాంఘ్రేమిల్లె లెచుచి నెను

లొంగకును నగు పుష్పలక్ష్మము నడక రడకు | నందము నెచ్చదును గొంగురిండుముఖులు,

1 || బొలకంబులు లొంగి నిలికెంబులొంగి ఘోల ఫలకంబులన ముచ్చ గులుకెడిది
 యుంపంబులగుంబు గంగులు లెమ్మతానెలనంబులొంగుల గుంబులనలది
 గింగారముగ నేమి జం గారు తొడవుల బొంగారు కేడ్పే చేదొంగనదొందాన్చి
 బొంగు నేనివిలువ చేడబొంగు నైన నన్నెచ్చు ము ముంకంగులు మారదొచ్చి
 యంగుభవ కేళిగోదాయం పచ్చు | పల్లవలమన నంగుల మపల్లవంగుం
 బొంగుమీగం విహాంపుచుండు లెచ్చదు | మారకామిగులుంబున వాతనముగ.

2 || శుంభుని క్రిమిహాదే బలవంతులతో భంగ్ర కాంచన
 జ్జుగ శ్రేణులు నేల ప్రమునకున్ శంకించి బంగుల ప్రాపా
 గుంభుండావిభవెంతజేన మహాప్ర శ్రేణుల క్రైవవజిం
 గుంభుండావిభవెంతజేన మహాప్ర శ్రేణుల క్రైవవజిం

3 || గుంతు సెప్పి యెగు ఘోటకు నంభుముతోడ నెంతయున్
 బగ విడిచోడి మే మోణింబులు నాయునికొక నాథుం
 కిగులను జేర్చెను నధికంబగు కైరము డిచ్చలేక నూ
 కరణిన యుండెను భృతి కాలిచవాసికి నట్లులేటికన్.

4 || రాజులంబు ప్రభలనేతె రాత్రి పాలు | మునుపకి మనాళి కాపుముగొమగుజాప
 రాజులంబు ప్రతతులనే రమ్మమున | నకనలలరాబు నెచ్చోట నరకులలక

5 || అంబు క కల నల్ల వానగం లన శుక వికాది వికాది శోభిరములు
 చగవచ్చి సూన నిచ్చుంబున్నదాని నెదిత మంగులేటిదికములు
 నతత వింస నంచార నానీన రహణీను గీర విరాజిలములు
 నకల ప్రమానోపకి ఘోవిస్తగులనీతి ఛాణునిని న్వికములు
 ఎకుం నమాదా చగంకావ్వగూ | నాకేళి కిమ్మ జలవర నెచ
 తేతకేళి న్వికములు ఘోబొం దుంపము | గున్వికము న్వికము | యుంపనములు.

6 || లలిం బున్నతులగు నలగు విస్త్రోతులై కిల్చి కేవలంబు చురుపులెల్లం
 గామభీతులంబుల గోణమలెల్లం గానంబు చ్చెనింబులంబుల న్విచోన్లు
 ఎలొప్ప సున్నెల్లంబులంబు మాయులులై రావణములంబు చారణములు
 గంభీరములంబు గాటుకానీకింబు లున్నె జనుంతులంబులొ పంబు
 లగంబు నానంబు యందప్పుల నేవ | గానినానికి గుణులంబు కిచ్చెముగ
 రాజులంబు భంగ్ర రాణుని గుంబు | గుంబులంబు చిచ్చుంబు చిచ్చుంబులంబు

సీ॥ ఆడెండు స్వప్నంబులందైన నెప్పుడు పాడించెప్పి యిసత్యభాషణములు
 చూడెడోకెల్లెడైన సురుచిర సాందిర్య వరపహూజనముఖపద్మములను
 వీడెడెంతటి యవివేక చిత్తులైన శరణువేడిని భీతజనవిత్తుల
 నోడెడెత్తున్ గ్రహణోద్వీస్థులనైన జలితుండై శాత్రవసంఘములకు
 నతండు రాజేంద్రమాత్రుడే మలించలంబు | నన్ధ దాద్ర్యతిమి రాగుక్కుడిమితఁ యగుండు
 భవ్య శివదేవరాయ ఘాహలగుండు | భూరివిభవుండు భశ్యాణః భూభవుండు.

సీ॥ ధర్మగుణకాండములె చాలదనకు ందోడు | గాఁగనరులమ శక్తింఁచు గణనలేక
 ధర్మగుణకాండములె చాలదనకుం ందోడు | గాఁగ నరులను శక్తింఁచు గణనలేక

సీ॥ అల చందుగుని యందు గలకందుఁగని ముందు పలు చందముల నిందలలి నొనర్చి
 ఘనలీలమ శూలిగళములమున నీలమునుబోలు రుచి బాలమును హరించి
 తగసిరి నైఘాతి తరహాతి యగుచీరఁగని సారెకునుఁగేరివినతిమీరి
 పికవాణియగువాణి ప్లభువేణి గృలపోణి మినిజాణతనమున మించనాడి
 కుందనుందార విశదారవింద చంద | నేగుమణిలార తారకాహారవార
 కుండదిరస్కృతియొనఁచుంజలముమిగుల | వరునతోడుతనమ్మహావరునకీర్తి.

సీ॥ కోరినయప్పదే కురియును వర్ణంబు భూమిఫలింఁచునక్కతము గాగ
 మొదవులు పాలిచ్చు మూడువేళలయందు విడువక కాచును వృక్షతతులు
 నెరినపప్పుత్తువు నెఱుంగరెన్నారైనఁజోరరుగ్బాధలు సోకుటది
 జల తృణోపేతమై విలసిల్లు ధారుణి నిత్యోత్సవము లాప్పు నిఖిల దిశల
 జనులు కలనైన నలహంబుఁగనుటలేదు | జాతిభేదంబు దప్పక జరుగుచుండు
 జలగుహాస్తావ్యయాంకోధి చంద్రుండగుచుండు | దనరు భాస్వతిభుండేలు ధరణియండు

సీ॥ వతతవుల్లవ్రతలు గుణోన్మతలు పతికి | హితలశేషజ్జన్మనతులు భాస్వ
 వతులు రూపున మారటరతులు సుమతు | లతులపాజన్య యుతలిద్వంద రతనిసతులు.

సీ॥ వాలోననగ్రవనబొక్షి చ్చల్లంబు | చుటియుంచినన్మపాలలవిపల్లి కాంబ
 నవతులెరఁచులేకనతలంబుమెలఁగుచు | నవతులేక యుండ్రునవచ్చుననునె.

సీ॥ కమనీయమేఘుగాఘటితభూరినితంబ పోషితా శేషనశ్చుభనుటుంబ
 సుందరాన్యప్రభాసిందితశశిచింబ మధురోష్ఠ విహానితమహితవింబ
 చికురకోమలకాంతిగితమత్తరో లంబ కేవలతరకరుణావలంబ
 యానావధాన్మహిషితకాదంబ నిఖిలపాపానావనీధ్రశంబ
 గురుజనానందకరలసహాశిచింబ | నేవకాశీ భుజులంబు సాంబ

శివ చరణ భక్తి వాసనాంఘ్రిత కదంబానతత సత్యవ్రతాలంబ చల్లమాంబ.

శా|| ఆ చల్లంబ విలాసవైఖగులు ధామధీశ భోగీశులున్

వాచా ప్రాధీని బల్కంజాల రల గీర్వాణాల్ల పత్రాక్షులం
దాచెల్వంబొకయింతయు గలుగదెట్లై నట్టి యాత్రేమతో
భూచక్రంబునం గల్లు నిందుముఖులం బోల్కం గ సేవోకు లికి

చ|| కిలికి పెదద్యయంబునకుం గ్రక్కెననోడైన క్షీడం గ వృశా
పళి తలంజూపం నొలక జవంబున లోతగు నీటిలోం పడెం
దలరం గ నె తాచురు దట్టపుకాంకిసోడితర్పవం
బులంబడి యెప్పుడున్ వవలిపోక భజి చునహ్మిశంబులన్

గీ|| సభియజంఘా ముగంబుతో సాటి రాంకండలవి యెదిరించి నెూదిడెంపమనదలి యు
భీతచేకాచె పొట్టలుపిగులుచుండుం గలమార్గములెల్లనాం గ్రమముతోడ

క|| పరి మనరాడలతో ముత్రసకిపోలవలసి మా పుచక్రంబానకటున్

పెరిగిజిగెరుగు గాకిటుతరమగునే పిల్లపిల్ల తరములంపమకున్

క|| కిలికిపిచుదులకెనం గాం గ బులినములింబుగతలెములంబోలెను సొకిమాం
దులతుల చునుమండెకువే | దలంకులయననేలవానితో నుంబుగునే

గీ|| ఆతివనదీలకు సోడి రాయంచుటుము | లరయ ని పల్లె వెల్లెనై యా క్షులూన
పద్మికో భంబు సాధింపదలంబికాకి | కిమలజిని సొవచుంకెయెకారణంబు

చ|| దిగలవిక్రమస్య రణదేవ మునిచిత్తుకు ప్రియ భముల్
పరియబుజేసి తెప్పితిభక్షణనేయున్నుగో ప్రకోమునా
గుగుచుచి నూక్య మున్నముని రుచుగనోజియున్ శ్యామల్యైంగా
కిరయ గుఱంతరానిముల నట్టువనింపగా నేలవాసకం.

గీ|| లూపవళలెప్పడును దాచునించుయందు | నిలుకిడియెంకింత మునికోకి చలనమొందు
ముందునించును బలుమారు నుల్లసముని | భంఠి మొనిచ్చి జిల్లిపరంగిములకు.

చ|| పాలంబుచియాచరలరుం బొందు సాగి గుహన్నగింపను
ల్లరంబుమాఘగద్వయ మిచ్చి నలేవన దివ్యసారభం
పలకాలయాది శ్రోనమువంచిత చంచలమందివంచనా
నిలచుచుంబులువెడ్డిలి నిల్చినసేలభుజంగ మోయనిది .

చ|| చుముని జంక్ష్రుడెంచెగిను జక్కమోచెలిగుచ్చువన్నులై
పొలపుగిచ్చివింది మదింబూనిన సాఘ్నసేల్ల దీనితి

ద్విలిఖిత సామగ్రేయమున వేషురుఁజెల్వ గునట్టిచంద్రవ
మృగితములైవసించుఁజెలిమిన్ మనెనోయననొప్పునెప్పుడున్.

క॥ విశేషండ్లు నిష్కపండ్లును | గరముప్పగు పసిడిగిండ్లు కరికుంభములున్
నసాగావావరవణిణి | గురుకుచయుగళంబుతోడ గోరంతైనన్.

క॥ గళమునకునోడిశంఖము | గళగళమనిపలుకుచుండెఁ గలకంతంబుల్
పలుచొదంబులనయ్యు | శ్రుతినున్నరమునకు నోడిమలినములయ్యెన్.

సీ॥ వనజాక్షి కెన్నెవి కెనఁబోల్చుఁదిగునని పల్కదబాలీగావె పల్లవములు
కుకవాణియధరంబునకు సాటియహనంచుఁ గీర్తింపఱ్ఱొల్లవె కెంపులెల్ల
సెలనాగ పెదవితోఁజులయంచుఁ బొగడంగవిలువ దేరునుగావెవిద్రుమంబు
లింతినాతెఱతోడ నీడనంగన గంధరహితంబు నగుఁగాదెరక్తంబు
నరయనెండులతోఁ బ్రతియనంగవచ్చుఁ | బలుచనైతేసెలాలుకుచువిలువఁడెగక
సతతగునసార సారభోన్మతులఁదనరు | కంబుకంధర రదనాంశుకంబునకును.

క॥ తలతలమను వజ్రంబులఁ | దలతలమను నిందువదన దంతమరీచుల్
కలకలమనియెడు రాచిలు | కలకలమనుచుల్ గలంచుఁగలికివృదుక్తుల్.

ఉ॥ తామరసాక్షి వీనుగవతానవ సంఖ్యలనెంచఁజాలుఁద
తామసితశుక్రచెక్కులల కామునిచేఱిమెఱుంగుటద్దముల్
సామఁజూన నానికము నఁచఁగఁ మెగ్గల నెగ్గులాడునా
కోమలియోచనంబులు చకోరగణంబులనేలు నెంతయన్.

క॥ వనితారత్నంబునకుం | గనుబాపలఁదమను మీరుకందర్పునిచేఁ
దనరెడి సింగిడివిండ్లో | యనుచున్ జనులెల్లఁజూచి యభినుతిచేయన్.

ము॥ నెననఱ్ఱాహ్వాయమిర్వురండు నలరస్మిరేజితారేశులా
తరుచీరత్నము కున్దునెమ్మిగము చందంబందవాదించుచో
నరగజావరి యాడెగాదనియొరుల్ చర్చింప సర్వోర్వికిం
గరమాహ్లాదముచేయుచంద్రుఁగని స్రుక్కున్ వానికట్టిటికిన్.

క॥ నీలంబులమృదుతరశై | వాలంబులఁ జారుచమరవాలంబులన
ద్రోలంబుచుచకాంబుద | జాలంబులనేలఁజాలు సఖిచికురంబుల్.

సీ॥ జలజాక్షి మనుకురుల్ వైవాలలతికలు రాజాస్యవకులుతరంగతతులు
కలకంతిలోచనంబులు గండుమీనులునును గంధివిమలహాస్యములునురువు
లతివకంతము దక్షిణావరశంఖంబు భామరస్సుబ్బలు పర్వతములు

కామినీమణిజంఘికలు మకరంబులు చానపీరుండులు నైకలములు
గంధగజయానచగణముల్ కచ్చపతులు|రమణిహారంబులెల్లను రమ్యమణులు
తరుణి ఘనసాఖిసుడియనందనరుచుండుండు | గాఢనవివాసజలరాశి యావెలంది.

క॥ ఇవిధంబున ననన్యసామాన్య యావన సౌందర్య సద్గుణ కడంబయగు చల్ల మాంబ
యు నఖిలగుణంబుల నప్పరమపతివ్రతారత్నంబున కెనయందగు మల్లికార్జునవియుం ద
నవ్వుచియిపత్నులుగా నభీష్టభోగంబులనుభవించుచుండి యారాజపురందరుండొక్క
నాండాత్మగతంబున నిట్లని వితర్కించె నంత.

చ॥ సిరిగలనాండె మానవుండ శేషజగద్విదితంబుగాఁగను
స్థిరతరమైనకీర్తులను జెందుటమేలగు నట్లుగానిచో
సిరియును లేమియుండలఁపఁ జీకటివెన్నెలవాసిగాకయె
వ్వరికిని లేతప్రాయమును వాగ్ధికమున్ గురిగాడెమేదినిన్.

గీ॥ ధనముగల్గియుండ ధర్మంబుసేయక | యున్ననదియుఁబరుల కొదవుఁగాడె
తేటులెల్లఁగూడి తేనియఁగూర్చిన | నొరులకబ్బినట్టులెఱుఁగూకొనిన.

గీ॥ చెలఁగుచొకేతిలక్షల జీవరాసు | లవనిఁజరియించి నరకంబులనుభవించి
యంతమీదట మనుఁజుండై యవతరించి | తేటపడఁగ నమస్తంబు తెలిసియుండు.

ఉ॥ అట్టిమనుష్యుడేహములు లబ్ధినయప్పుడె భక్తిమీరఁగా
గట్టులరేసయ్యునిజగద్విభు నీశ్వరునిండు శేఖరుం
గట్టిఁగబూజసేయుచునుఁగొతుకలీలలఁగిర్తి కాంతఁజే
పట్టితుదిం దిరంబయిన భవ్యపదంబునుఁజెందమేలగున్.

క॥ అడిగినవస్తువులారులకుఁగఁడువేడ్కనొనఁగి ముజ్జగంబులకుండా
నొడయఁడగునట్టి శంభునిఁ | దడయకహాపిఁంపఁజేతుఁడధ్యముమీరన్.

క॥ ఈవిధమున వ్రతకార్యముఁగిగావించడలంచుచోటు గావలయుండగ
న్బావనతరగురుదీక్షను | ధీవరులగువారలకు నధికతరభక్తిన్.

క॥ పాసఁగగురుచరణయుగళము | వెనఁగాంచిన యపుడెలోలఁగువెఱచియఁసుంబుల్
వినవినఁబవనుఁడు జవమున | విననవిడిపాటుజలదవిసరముభంగిన్.

మ॥ వనజాతప్రభవాండమందిత జగద్వాక్యకీర్ణుండైయొప్పుశ
ర్లునిఁగాంచన్ గురుసాశ్రయింపవలయుం గుంఠాంతరాపుర్ణద
ధ్యనిశోద్యన్మనసితమారయఁగఁడధ్యంబొప్ప నెల్లప్పుడున్
ఘనమందారమునాశ్రయించుకరణిన్ గొతూహల ప్రక్షయన్.

సీ॥ బహుజన్మజనితహా పాపాభీకినినావచర్చింప నన్దురుచరణసేవ
 కమనీయపుణ్యలోకప్రాప్తికిని ద్రోవచర్చింప నన్దురు చరణసేవ
 చిరతరైశ్వర్య లక్ష్మీప్రదంబగు క్రేవచర్చింప నన్దురుచరణసేవ
 చుష్కర్తరుకృంశతులకు నౌషధసేవచర్చింప నన్దురుచరణసేవ
 వనజసంభవ ముఖ్యగీర్వాణబృంద । ములకుండానంగరాని శంభునిపదాబ్జ
 దర్శనంబాత్మగోరినధన్యమతుల । కిరవలరులేవనన్దురుచరణసేవ.

క॥ అనితలచి యాక్షణంబునదిసకరకులజలధి శీతదీధితియగున
 జ్జనపాలవరుడుకౌతుక । మునందనరారుచునువేగమునంబయనంబై.

సీ॥ గములుగూడుకకురంగముల చందమునవేగమునంబారెడు తురంగములతోడ
 నరులకచ్చెరువుగాఁ దరలియాడెడు పెద్దగిరులంబోలెడుగంధకరులతోడ
 నుతులుసేయఁగఁజాలు గతులంబెల్లలరారు నతులశతాంగ సంహతులతోడఁ
 గుటిలారివరులఁ గోమటులంజేపెడి మహార్భటులుగల్గిన వీరభటులతోడ
 హితులతోమాన్యులగు పురోహితులతోడ । బుధులతోడనవంది మాగధులతోడ
 మఱియుండక్రిన్ పరిపారమరుదుమీఱఁ । గొలువఁజనియెనిలాభర్తగురునికడను.

క॥ అటులగిరికనియె నరపతి । పటుకైవకధారహన్యభాసురవృదయుఁ
 ఘటితాఖిల జనకాముఁ । నిటలాక్షపదాబ్జభక్తినిధి నాచార్యుఁ.

క॥ కనుఁగొనివినయంబునంబుద్ద । వనజంబులకెఱిగి లేచివసుధాధిపుఁడొ
 య్యనముకుళితకర తలుఁడై । వినుతింపఁగఁజూచిగురుడువెననిట్లనియెఁ.

మ॥ క్షీతినాథోత్తమ! నీకునీనతులకుఁ సేమంబె? నీమంబుతో
 సతతంబుం బ్రజనేలుచుండుదువె? నీపైన్యంబులెల్లంబులో
 న్నతినింపారుటఁజేసి శత్రువరులఁ మర్దించియిష్టార్థముల
 కుతుకంబొప్పఁగఁధారుజీసురులకుం గొంచింపకీజూతువే?

క॥ పరమర్తభేదమందును । జిరమతిమంతుండు హితుఁడుశిష్యవ్రతుఁడుఁ
 వరకులజాండుమఁగరుణా । నిరతుండును నై నమంత్రినియెడఁగఁగఁడె?

క॥ దేవాధీశ్వరునకుమును । జీవుఁడుదామంత్రియగుటచ్చేఘనంఁడయ్యెం
 గావునవిభవముఁగోరిన । భూవిభవకు మంత్రివరుండు భూషణమరయఁ.

ఉ॥ స్నానముసేయనీమమును శంభుపదార్చన జేయుమర్త్యుఁడుఁ
 వాసలఁగల్గునన్యమును వారిరుహహితుండుండు రాత్రియుఁ
 మానినిగల్గుసౌఖ్యమును మంత్రివరీణ్యుండు గల్గనొప్పన

క్రూరన నాథు రాజ్యమును మానుకొక డేటవహించు నెంతయున్.

వ॥ అట్లగుట జేసి నేర్పని యగుమంత్రిగల రాజు రిపులం జయించి యక్షీణ రాజ్య సుఖంబు లనుభవించుం గావున నస్తాంగ బలంబులకన్న దెద్దయగు మత్రాంగులం బు పక్కహించితివే యని మఱియు భవదాగమన ప్రయోజనంబును నవిస్తరంబు గాక దెల్పుమనిన నధరావల్ల భుండిట్లనియె.

క॥ జననత ! మీరాజ్ఞ యొనం | గినరీతి నొనర్చినాడెక గృతపుణ్య ! భవ ధ్వజకరుణను నేనిచటకెక | జనుడెంచుట మీపదాంబుజంబులకె గొల్వన్.

॥ సీ గురునాథ ! జంగంబు గోరిన వస్తువు నెద్దియైన ముదంబు నివ్వటిల్ల . నొనకగి జంగంబులం దనచూన కీర్తులక జెంది గిరీశుం దానందముంద నట్టుగావించెదనని తగనూహించి వ్రతము నైకొనగోరివచ్చినాడ మీర లిందులకిచ్చ మెచ్చి యానరమున నీక్షింప నిప్పుడే దీక్షయొనకగి భూతినొక్కొంత నొనటిపైబొట్టుబెట్టి | పాదతిర్థంబు మూర్ధంబు వైని జల్లి యాజ్ఞదయనే యుమనుటయునతనిజూచియప్పుతంబొందియాచార్యుండనియెనవుడు

ఉ॥ ఓనరనాథ ! భూరిసుగుణోన్నత ! నీవిపుడాత్మలోపలం బూనిన కార్యమాఫవనభుగ్వరకంకణుండైననిష్ఠతోఁ దానొనరింపఁజాలడట భారుణిలోజనులెట్లు నేర్తుర న్నైనప్రయోజనంబునకునర్హ మెనీకిటులూహ నేయుటల్.

ఉ॥ ఇప్పటిభక్తి మార్గమున రేశ్వర ! చిత్రమునండు నెప్పుడుం దప్పక నిల్చుఁజాలుదువే? తద్విధమెంతయు మర్ద భంబునీ తెప్పగిందివానంగు? వసుధేశ్వరులెక్కడ! చెప్పఁచోద్యమై యొప్పువ్రతంబులెక్కడ? మనోభవరూప! యెఱుంగఁబలుకమా.

క॥ ఇచ్చెదరనుచోటికికఁడు | వచ్చెదరాద్యులువెలంగివారికికగృతతో నిచ్చల్ గలుగువదార్థము | లూచ్చెంబింతుకయలకయొనకన్ వలయున్.

ఉ॥ ఆరయఁబుత్రి నైననత్రి నెనదమా భవు నైనఁగాంచనా గారములైనకజెల్వమగు కాంక్షామొకించుకఁగోసియైనయా భారుణి నైననిట్టిశవభంబాననించినచోటనేటుగాఁ గోరికయెంతలేదనకగొట్టు భవలయున్ ముఖాశీకా.

చ॥ ఘనులనుడెంచియొందరము గానివదార్థములూనతోడఁగో రిభయదనీయఁజాలక భక్తిప్రభుండుగు ఘటుండెంచుకం

తెను వినుభూవరా! మునుపటింబలెఱురకమేరలోవరిం
చినదియెమేలునున్నుళోళిళేఖరునెప్పుదింబాబంజేయుచుకా.

క॥ అదియునుగాకకొకయొడగుంటి | వదలివెనకొక్కవ్యవరుండ్రువ్రతళంగమువేచ
బూదవినయప్పుదొకించుకొ | గొదవంటుండ్రామి | తలంపగురునాభునకుకా.

త॥ నావుడురాజశేఖరుండునవ్వలరక గురుంజూచివల్మెవో
దేవ | భవశ్రుసాదమునధీరతమీఱుండ్రుద్రవ్రతంబుప్ప
శ్రీవరులెల్లనెన్నెగనువేడ్రునానరృదవంకయంబుమి
భావమునంచునిల్చకకృపామతినానతియి౞వేక్రీఘుతకా.

మ॥ ఆరవిండోదర తుల్యపుణ్యయిత కా ర్యారంభవంరంభవి
మ్ములితాక్షీర్ణ దృఢాంతరంగమితరంబుల్ గోరుటల్ సేర్పుసే
చిరగీర్వాణతరంగిణీ విమలవీచీజాలవీనిరం
తరనంతోషిత రాజహంసమిరవాండం జేరునే వాగులకా?

వ॥ అదియునుంగాక.

నీ॥ సతిసమ్ముముసువారిశ్చంద్రభూ నాభుండు నత్యంబునిలువడజేజగమింతుంక
దనతంద్రేయానతిదప్పకవాన్నించిరాజ్యంబువదలడేరాఖువుండం?
శివలక్ష్మణాసాసిగండొల్లిదేగతుంకొనకొనడేహంబుంకొసియిండే?
ఘోరమీఱుండ్రవకార్యముదధీచితానస్థులానకండే తమవువిడిచి?
వారలెల్లనుబృద్ధినున్నారెఱువురు? | వలలితంబగువ్రఖ్యాతివెలవెంకాక
వినుముగురునాధా యికకఠెక్కలవగనెండు | కటాలనల్లిర్రినిలిపెదనవనియంచు.

చ॥ జలనిఘులింకినకాభరణేఠంద్రుండుగ్రుంకినవేదజంకినకా
జలజలమంచుంకొకలకృతంబుండుల్లిల భూమిగ్రుంగునం
గులగురులెల్లకెల్లగలిటాలినవక్కురులొలిఱైఱు? సం
బాలవుగసీవ్రతరంబువత్తొత్తి మువస్త్రశివుండంమొచ్చెకా.

వ॥ మువత్తా! మీయసుగ్రహంబులవల మన్వాసవంబునంతోషించుచున్నయది మీరంకుల
కునంకొంపక శ్రీఘణానోతియవలయనని ప్రార్థించిన.

నీ॥ ఇన్నివిధములనవదిఱిన్నిచూచి | గట్టిగాగునితిమువగల్పులైన
భూమివాలక! మావేతిభూతియంచు | భూతనాభునమెప్పింపుఖ్యాతిమీఱు.

క॥ కరువారనవ్రాధితప్య | త్వరకాకరైయపుణగురుండంబనవతివోనటకా
వకనంబాంకయింతుక | తిరముగనిడియొచ్చునావగదివకరమలండంకా.

క॥ శరణార్థియగుచుకరమున గురువదతీర్థంబుజల్లుకొనినదృక్తిం
బరివస్థించుచునొయ్యన | మరలెంబురికధికనంభ్రమంబలరారణ.

డి॥ అంతగొఱంతలేకబలమంతయుఁజేంతనంతవాజుల
దంతులనెక్కియెంతయునితొంతజవంబుననంతకంతకుం
బంతముమీరవంతలుగబంతులుసాగియొకంతరాఁగభూ
కాంతుఁడుసాచ్చెనప్పురముకాంతలుపేనలఁజల్లుచుండఁగణ.

చ॥ అలికులవేణులెల్ల మనిహర్త్యతలంబులనిల్చి చెల్లుగాఁ
గలువలునాణిముతైములుగాఢముగాఁబయిఁజల్లవప్పుడ
జ్జలజహితాన్వయండలరెఁజారుతరంబుగఁదారకాగణం
బులుబలుదిక్కులంగొలువఁబొల్చుచుచల్లనిచంద్రుఁడోయనణ.

గీ॥ రమణఁదగుకొత్త మందిరమణునకును | బసిఁడిపల్లెరములనుదీవములనుంచి
రమణులతనునికంతహారమణులనఁగ | నిచ్చనలరుచునారతులిచ్చిరవుడు.

గీ॥ ఇందుకాంతావగులభావమెల్లఁగఁబఁగ | రాజుదయఁబర్వతమునుఁజేరఁగఁగెఱిఁగి
యిండుఁగాంతావగులభావమెల్లఁగఁరఁగ | రాజుదయఁబర్వతమునుఁజేరఁగఁగెఱిఁగి.

వ॥ ఈచందంబునఁ జౌరసుందరీ నందోహం బందంబగు నానందంబు జెంపంబులం
గ్రంబుకొన నందంబవయిం దొఱంగింపెడు కుండాది సుమబృందంబుల గందం
బులుపొందుగా వృద్ధయారవిందంబులకు విందొనర్చ వంపిమాగభుజులుతుండర నం
దడిగొనివిమతివ దివ్యకుండుని నాదంబులు చెలంగఁ గందర్ప సుందరుండను న
వ్యసుంధరాపురందరుండు మందహాసం బొదవ నిజమందిరముంబ్రవేశించి తనయిం
డుముఖులుం దానును సుఖంబున వసించెనంత.

మ॥ ధరసీబోధ్యవరుక్తకారకుఁడుఘనప్రస్త్రిమణింఁజేసుతోఁ
గరమింపొందనలంకరించుటకునేగంగాఁచితాసీటిలోఁ
బరగణముంచినయట్టిమీర్చిబిగుబల్లంగారవుంబూజెయ
వ్కరణిణాభానుఁడువచ్చిమాంబునిధిజక్కంఁగ్రుంకెనొత్కుమ్మడిక.

గీ॥ రాజుకువలయుమలరీంవరాఁదలంబు | బెంచినమయాధికారిగృహ్యించినట్టి
భవ్యకల్పారతోరణపంజ్రియనఁగ | సాంధ్యరాగముదిలవిల్లిసాంధ్యముగణ.

మ॥ గురువత్తికావరియించుఁడ్రోహితనుఁగణ్ణోరాదటలముకానుభా
కరురాకత్ మది నెంచినద్వినిసూక్ష్మంబులగతున్వంచెన
స్థరయంబుగృహభూమణుత్ ధరణీతత్యలతో గ్రహోపామ్మడిక.

నరవిన్దనో ననోల్ల కుండురుగ దాచర్చింప నెంతేనియున్.

శీ॥ విలులపైమదనుండు వెడలుచోదిక్కులఁగ్రమ్ముపి కాళీసంఘమ్మనంగ
మిగులనిశాకాంతమేల్చును? చుకొన్నలాలితనీలచేలఁబనంగ
బద్ద బాంధవునితోఁబానివృత్తింఁచువానరలక్ష్మీఘనదుర్యశఁబనంగ
నజుఁడువిష్ణుపదంబునమరఁబూజించినఁబరగునిఁదీవరప్రతతియనఁగ
నవనిఁదము నెందుఁజారసీకదవిలెనఁఁచు | దపనుఁడపరాభిఁబడెనింకఁదాగ నేల
ననుచుగిరిగుహలంఁకుండియొనరవెడలు | కలుషరతియనఁబర్వదిక్కులఁదమంబు.

గీ॥ పేర్చి రే టెఁడుకుముదినిఁ జెండ్లియఁడ | రమణఁబఱతెంచుననిమిరమణిచదలు
ముంగలంబున వేచినమంగళార్థ | టాజలవరునఁ దారలల్లనిఁ జెలంగె.

గీ॥ దృఢతమోభూతపాధితదిగ్విధూటిఁ | బ్రోవఁదతామ్రఘనయో? పూనిఁగఁడెచ్చి
వట్టిబద్ధివ్విటీయననబ్జవైరి | యురుతరశ్రీలఁదానంతసదయమయ్యె.

శీ॥ అజుఁడుచకోరామరావనార్థమునిల్పఁగొమరారునవృతంపుఁగుండయనఁగఁ
బరితాకకునునిశానతిహారతింబట్టు బానైనరజితంపుఁబాత్రయనఁగ
ఘనపాంధవృత్పద్మవనములుగలఁచంగఁదదిలియే తెఁచుచోదంతియనఁగఁ
దొగకన్నెముదమందిన గుగాకయనుచుఁద్రాక్షుగముచూపెడుదర్పణంబనంగ
విశదకాంతులనంతతవృద్ధిపొంది | శీతకరబింబమింపొందఁజెలఁగదిశల
సాంధ్రతరముగఁజంధ్రకానమితిదనరె | గోరికలమీటికేరంజకోరకములు

వ॥ ఆయ్యెడ.

శీ॥ ప్తనైసగిలపైఁబట్టుబొంకులుజుట్టివలిపెగుడ్డలఁబొంకమలరఁగట్టి
సాగనుగామడుటఁగస్తూరిరేఖలుదీర్చికడఁగిముత్యాలచౌకట్లుగట్టి
కరములఁబచ్చలకడియంబులాగిఁదాచ్చికంతమాళికలుచౌకమ్మననించి
చలువనుప్పలులపైవలెవాటుఁగావించికరమొప్పుజందనగంధమలఁది
మల్లెపూదండలింపుశోభిల్లఁబూని | పండుటాకుయకపురంపు బాగలూని
పరగఁజేపట్టియొయ్యారిశామలెనఁగ | విటులువిహరింపసాగిరవ్వేళయంబు.

చ॥ చెలువగుపెన్నెరులేదగుకుఁజెక్కులునిద్రపుముద్దుసోములుం
గులుకుమితారిచన్దలగుంప్పపిరుండులువారుఁజూపులు
నిలకెలనపువ్వులున్ మిగులనేటగుగాటపుసూటిమాటలుం
గలిగివిటావళిందిరముగావలపింతురువేడ్కలగ్గటికె.

చ॥ చిలుకలతేలును నైలుకునింగిణివిల్లును దేఁటి నారీయున్

బలుజిగురాకుబాలుశువనశ్రీయ సైన్యముపుభ్యదూపులుక
శైలండుమీనుకైకమునుజెన్నాదవన్వెడలకొవిటారీపై
మలయనురుద్వనంతఘనమంత్రులఁగూడిరలికుండయ్యెడఁ.

శ|| పుండ్రేషుచాపమునఁగఁడు | వేండ్రపుతూటముగఁదొఱిగివిరహిజనులఁకె
క్కండ్రనపుడేసెమనగ్గఁడు | డెండ్రాయనియొరుండుదన్నునెమరుటతేమిఁక.

శ|| బలములబాజుఁదీర్చినిజబాణపరంశరలెల్ల నేర్చి, ధో
ర్బలమరుదాఁడజేర్చి, కడుబాగుగఁగినిఁజేర్చి, లీలతోఁ
బలుమఱునేసియార్చి, వరబంధరవేణులఁదార్చి, నాఘలం
గలయఁగఁగఁగూర్చెనోర్చియలకాయజువైఖరినేఱఁకఁ! యొగుత.

శ|| కొప్పులనంగనొప్పుపుపుఁగొప్పలఁజేరినూత్పదివ్యగం
భములఁగేరిమోవినమితమ్మగుఁడేసియఁగ్రోలిసోలియా
ముప్పురమైసోడిచనుమ్మొల్లమిదిని వ్రాలిలసా
ఖ్యమ్మలఁడేలెలీలఁబురుచావళియన్ మఘసంబులయ్యెడఁక.

శ|| అంతఁగఁడఁకనంతకాంతకుండంగజుఁ | డేరయఁదనమభక్తవగుసపుకము
జనులనేమఁటెఱిఁ? సరకవేగినిచుకై | వడినివేగుచుక్క వాడకఁగెఁక.

౪. చుగ్రాహి ||

కుప్పిఁటఱులెంతఁచునుఁడెక్కిలగుదిక్కిలనుసక్తిమదిమిక్కిభువిప్పిట్లమ్రానెక
జుక్కలునుసోముండడునుఁక్కినఁదొలంగిరలజక్కవలుగేరెమరుఁడుచ్చునెడిపాఠెక
జక్కఁగివిహంగములుజిక్కువడియున్నతమతెక్కలలరించుకొనిచొక్కముగఁజుల్పెక
క్రిష్ణఁడీలేటి? నులక్కిమలరాజపయిఁబొచ్చుచుఁజరించెఁదొగఁక క్కటమునిఁగెక

చ|| అతిలత రాచ్చులెల్లనలరాఁగ నెంత యుఁగ్రోధవిత్తుఁడై
నతబనఁగూరకిట్టివవనంబుఁగార్పఁగనాత్మనెంచిత
గ్రుతనచుడెంచినట్టియలఁగిఁభవభక్తఁడొయన్వీధంబునక
ధృతిచయిఁసెజంధిఁవచ్చిరికైఱ నశ్వుండఁడెఱటన్.

శ|| పురిషన్ములఁచుచుడిని | బ్బురపు గొంకిలనంఠిపురములతోఁగ
ప్పరపుంధూషుములిడిగో | పురమున్నెఁగినకకుంభములునిల్పితోక.

శ|| లుగుగా నాణికొత్తయపుఁడఁదితిలేగి | వలునించిమేల్కొట్టుగిట్టి
గోపలశైలి గుండఱి | బుచ్చువాని నేమిలుచోపెతా నేవకములనా

వింతగానలరించివృషభశేతనములగీములయందెల్లఁజేమననిచి
 గీఘలుజక్కఁ గావించిచందనమునుఁగన్స్తూరియును గూడఁగలిపిచల్లి
 యభిలజనములుపురినెల్లనమరఁజేసి | రప్పటికిమున్నెయొప్పలమప్పలయిన
 తననఘోరత్వములుఁదానుభరణివిభుఁడు | వేగమేల్కొనిచిత్రావిధులదీన్పి.

౧౬॥ తానములాఁడినీమమునధౌతపటంబులుగట్టియంతసం
 స్థానమునందుభరణమణినంఘుతితంబగువేదనీదుటకా
 టానుకులూఁగఁగయ్యుండగుపార్థివశేఖరుఁడాతస్థలోనసం
 పూసనవేడ్కితోడకవఘాజనానర్పణసాగెనబ్బుచుకా.

౧౭॥ అవాహనంబువృషభాపహనకాననంబమఁగిఁహంసననకు
 నిష్ఠింపినవేక్కిలోకాధారముఁకొకఁడబద్ధులుగుగుణనంపాచ్యునకును
 యెఱిగినాచోపనీయమిశ్వరునకుసామ్యంబువేడ్కితోఁకాఁబునకును
 ఎఱిగినాచోపనీయమిశ్వరునకుసామ్యంబువేడ్కితోఁకాఁబునకును
 విభిన్నాభివృద్ధిదాననర్పణనిరును | బుష్పమస్త్రాంతమునజనపోషణునకు
 భూమిఁకావనవారంఘనమామనకు | దీపముస్థాంకుకోవిప్రదిపునకును.

౧౮॥ పుష్పమస్త్రాంతమునజనపోషణునకు
 భూమిఁకావనవారంఘనమామనకు | దీపముస్థాంకుకోవిప్రదిపునకును.

౧౯॥ పుష్పమస్త్రాంతమునజనపోషణునకు
 భూమిఁకావనవారంఘనమామనకు | దీపముస్థాంకుకోవిప్రదిపునకును.

౨౦॥ పుష్పమస్త్రాంతమునజనపోషణునకు
 భూమిఁకావనవారంఘనమామనకు | దీపముస్థాంకుకోవిప్రదిపునకును.

౨౧॥ పుష్పమస్త్రాంతమునజనపోషణునకు
 భూమిఁకావనవారంఘనమామనకు | దీపముస్థాంకుకోవిప్రదిపునకును.

వరయోగిజనలోల! దురితాభ్రవారూల! సురరాజవరహల! శరణుశరణు!
రణరంగరిపుభంగ! రమణీయధవలొంగ! చతురాగమతురంగ! శరణుశరణు!
నలలితాంభోధిరూణీర! శరణుశరణు! | శాశ్వతైశ్వర్యసంయుక్త! శరణుశరణు!
సాధులొకసురోద్విజ! శరణుశరణు! శరణు! విశ్వేశ! భూతేశ! శరణుశరణు! |

1. || పొంకంబుగలమంచిజింకనంకంబుగాంగొంకకప్రేమతోజంకనీతికి

దిట్టతనంబుతోగట్టిగాసామెనగట్టులదొరముద్దుపట్టిననివి
వింతగానికసుంబూబంతిగాజొబిల్లి నెంతయునంతనంబెనంగనిలిపి
మేలైనయేసికతోయిశాలుగంబూసలీలతోముమ్మెనకాలుండాల్చి
పొసంగభరితంబుంబూసియాఁబోతునెక్కి | గాలిమేతరిసాములంగతుభరింపి
లచ్చిమగండునునలువయుమెచ్చిపొగడ | జగములేలితునియంగొల్తునిమవిచుత.

2. || నీరేజోద్భవముఖ్యులొసురమునుల్నిస్సృష్టతుల్సేజంగాం
దారొక్కితయునేరరంచునుబుధుల్తధ్యంబుగాంబల్కుచో
నోరాజార్థకరీట! మస్తుండకనెట్లోపున్ల్రశంసింపంగా
గోరిమాననపద్యుట్టరణ! ఐకంరా! జగద్రక్షకా.

3. || శివశివాయనినన్నునిసేయనేర | వినయమొప్పారంబూజంగావింకనేర
మాధుండనునన్నుగృహజూడుముదముతోడం | బార్వతిలోలనంచుభక్తహల.

4. || జయజయపురదైత్యాంతక | జయజయశృంగారలనచులశీలా
జయజయనాకాధిపచుత | జయజయలోకాధినాధజయపరమేశా.

5. || ఇట్లినేకప్రకారంబులంద్రప్రతిచిత్తదనంతరంబ.

6. || తరుణారుణాంశునిభాభా | సురనవరత్నచయఖాచితకోనితదివ్యా
భరణోజ్వలాంగుండయిన | త్వరతరచిత్రాంకరములుభరియింజెవెనకా.

7. || ఆరయరుద్రాక్షమాలికలలుతమెఱయ | ఫాలమునభూవిచేయింజెవెనకా
బరింకిచేవలుదొడిగివైభవముచెలంగం | గప్రపువిడెయసేయుచుంకొతుకముత.

8. || దివికిక్రటిలకెక్కుతెఱకగులనెడలేక భేరిమృవంగముల్భోరుచెలంగ
గంతునిచేచేమంలిబంతులనంగవంతుకెక్కినకళావంతులండం
కుంబురునారదాదులందరన్పుతిసేయుగాయకుల్గీతముల్కడంగిసాక్ష
వందిమూఁగులుచెల్వండ్రివ్రతిసేయంజేరిఘాదేభులూశరణింప
కమాణంకపాకీకలుముందఱనువిరుండం | బరింకిచెల్వలనెఱవారులూనవద్ద

రాజనంబుననంతఃపురంబు వెడలి | ఘనతనుర్వీగుండాస్థానమునకుఁబరిచి.

శీ॥ చాలుచాలునఁజాలునీలంపుఁబగఁడంపుఁగఁజముల్గొలిలేనికాంతిఁడనర
గారుతఃపుమగుల్పదియించినట్టిమీలేడగోడలుసాంపుమీఱియలర
నిండుకాంతములఁబొల్పొందనొనర్చినసోపానములుమింతకోభలనఁగ
వెలలేనివజ్రఁపువేదికలైలువాఱగోమేధికపుగవాక్యులుచెలంగ
నతులవైడూర్యశుభ్యరాగాదిసీల | రత్నవస్త్రపులెంతయురమగమెఱయఁ
గ్రోస్తములైఁపుకెత్తులుగోమముమిగులు | కొలుగుకూటంబునండునఁగూర్చితోడ.

క॥ కురుమఁభచోళమాధవ | కరహాటమరాటలాటకర్మాటకఘూ
ర్ణరయవనముఖ్యధరణీ | వరులెల్లంగొలువభూరివైభవలీలకా.

శీ॥ పేదకాన్త్రీపురాణవిదిభరహస్యముల్వృక్షనతోఁగవిబుధావశులుదెలువ
నంగీతన్నత్రాదివరపదివ్యాప్రోధికడువేడ్రునస్థినంఘములునెఱవ
శ్చైవ్యకైఘ్నవజ్రైనచార్యాకబోధశాక్తేయులుతన్రోత్రీయలుసెప్ప
కరవాలబాలతోమరణిండివాలాదికన్త్రీసాధకులుప్రసిద్ధిజూప
రమగులిరుగడవింజామరములువీవఁ | గడఁగఁడెబ్బదిరెండగుఘననియోగ
ములఁడవిరిరత్నవీవాగ్రమునఁజెలుపుగఁ | గొలుపుఁగూర్చుండెమేదిసీతలవిభుఁడు

క॥ అతివీరవిభవంగానసి | తిఁగొల్వుననుండియచటఁగలజనములకుం
గుతునిలబొప్పిఁగధరణీ | పతిదానపుఁడిట్టులనుచుఁబలికెంఁజేమికా.

క॥ వినుఁడిచెయొదిగాఁగంబుధిఁగలజంగమకోట్లకెల్లఁచుం
గొనకొనగర్భదాఢములఁగోనయగతకేళుస్కెతోడభే
జనకరయగంబుజననయగంబునునిరున్వహాధిరాజవా
హసనకుఁడ్రేఁతగాఁగఁజగమంతయుమెచ్చఁగనుత్సవంబునకా.

శీ॥ ప్రజలకెల్లఁదెలియఁడ్రెఱినగావించెడ | నడుగకున్నవారికరయనొట్టు
జ్ఞేయావతోడఁగోనవారల | కీయలేనివానికిదియెయొట్టు.

క॥ అనిపలికినకలదికలం | అనిపడిచాటింపఁబనిచిబాగుగమొగసా
టనుగఁటవైఁలఁగట్టిం | చెనుజనములకెల్లఁగఁడువీచిత్రముమీఱకా.

వ॥ ఇట్లు శవధంబుగావించి దిశిలం జొడించిన దన్నవత్తాంతం బంబఁడువిసిక్రమం
బున

సీ॥ కర్ణపాబలువైడికట్టబెత్తఁబుల. శంకనఁకృష్ణమింఁగు. శంకములును

విడిగంటలును కేపించుపుంజెలుపుత్రముల్ బులితోళ్ళచామరములు
యోగదండంబులుయోగపట్టెడలునుగండపెండేరముల్కుండలములు
తనుపులభూతిపుతలుకావివస్త్రిములల్లెనై నరద్రాక్షమాలికలును
శ్వేతకేతనములురుద్రవీణియలును | బాత్రమగునట్టిరజంపుకాత్రికలును
గేలుదాసురంబలునై నశూలములును | మొలకబంగరుగిలుకుపావలునుగలిగి.

సీ॥ అతులితవిమలపంచాక్షరీమృత్రంబుమించికోరికఁడె తియించువారు
తరుచుగాకైవక ధారహస్సార్థములైజీష్యవరులకేర్పటచువారు
సారెసారెకు “ ననుశ్చర్యాయరుద్రాయపశుపతయే ” యనివల్కువారు
నచుగద్దునకుం గాహరాడరవంబులుచెలఁగించుచునువేడ్కనలరువారు
చిత్రగతులనుగానంబుంజేయువారు | నరవితోగద్వపద్మముల్లగువువారు
నగుచుఁగోటానకొట్లొక మొసిననువ | సా?రానేలయిననచందమునను.

సీ॥ మల్లయ్యవీరయ్యమఱివీరూపాక్షయ్యజడముడిజనవయ్యశంకరయ్య
పిడిఘంటచిక్కియ్యభీమయ్యసోమయ్యశివ్వయ్యహరిశాంకశేఖరయ్య
మరులయ్యనంగయ్యమార్కండలింగయ్యపర్వతనాథయ్యపశుపతయ్య
శరభయ్యరుద్రయ్యకరపాత్రసిద్ధయ్యశితికంఠయోగయ్యఅగ్నిరయ్య

సీ॥ విశ్వనాథయ్యవీరమాహేశ్వరయ్య | యాదిగాఁచేరుగల్గిమహాతుల్యులయిన
జంగమస్వాములారాజనముఖమునను | నరగఁజను దెంచితవ్యంతనాశ్రమమున.

వ॥ ఇద్విధంబునఁ బఱుతెంచినపాలుంగాంచి.

శా॥ ఏరా! భూవర! మాకుఁగాంచనతురంకేభాంబరాఁదోలికా

భూరిన్యందనమందిరోవననమ్మపామణిశ్రేణులుకొ
జేరంగాపునఁబల్లెలుకొబళుపులుకొలెక్కింపకర్థంబుచూ
కీరా | కోపికఁదీజమీఱకొకసీవెంతేనియుకొధీరకొ.

శ॥ పాలువెరు? క్షురనమునఁ | జాలఁగరనములుదే నెకర్కరఘ్రతముకొ
మేలగుకట్టంబులుసీ | వేగకుఁదెప్పించరోరివేగమెమాకుకొ.

మ॥ అనుచుగోఁచనజంగమయ్యలకునత్యానందచేతస్కందై
కునుజాధీశ్వరుఁడఘ్రపాద్యవిధులకొమన్నించుచుంగాంచనా
వనములెట్టిబహుప్రకారములఁబూజిచ్చేసియశ్రాంతముకొ
భనధాన్యాఁకరముఖ్యవస్త్రులచేతస్త్రితిగావించుచుకొ.

క॥ అదిగినవస్తువాకింతయ్యుఁ | దడయకయ్యు గుణమునంబె తాత్పర్యముతోఁ
గడువది నొనఁగుచు భూనతి | పుడమికా బ్రతివానరంబు బ్రోది యునర్పకా.

క॥ జంగంబులెల్ల నవటభు | జంగమరాజాంగదుని వెనంగొల్పు యనో
జంగములై వసి యించిరి | బంగరపుమఠంబులందు భాసురవీలకా.

ప॥ ఈక్రమంబున నద్ధరాధీశుం డతులితభక్తమూర్తి ప్రచారుండై ప్రతిదినజంగమా రాజ
నవేయునుండె ననిసూతుం డెవీంగించిన నైమిశారణ్య మహామునులఁట మీదిక ఛా
వృత్తాంతంబెల్లని యడుగుటయును.

ఉ॥ హరతు పురహీరశరదద్రాణనిశాకరతారకాబ్జడిం
డీరమరాళ పారదపటీరవియత్త టిసీసితాభ్రమం
దారసు రేంద్రనాగకలభాతసు ధారననన్నిహోజ్వులూ
కారలనద్విహారసు మకాండవి దారయు దారశంకరా.

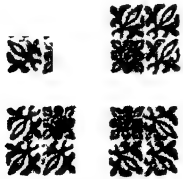
స్తోత్రం॥

చారుకారుణ్యవిస్తారతారేశకో | టీరనై త్యేభకంఠీరవేంద్రాదిబృం
దారకాసీకమందారనత్యవ్రతా | చారగో రాజనంచారగోరీశ్వరా.

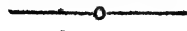
తురగవల్లనము॥

ధరణిధరవరశరణచిరశుభ దాయకాహరిసాయకా
తరణిశశిశుచినయనదురితవి దారణాలయకారణా
వరమపురుషహరిహయవిమతపురభంజనామురంజనా
హరగరశిగళమదదనుజభయంక రాజయశంకరా.

గద్వి॥ ఇతి యమత్కుటీశ్వర వరప్రసాదలబ్ధ కలితా సామ్రాజ్యధురంధరభువ
యశోబంధుర కౌండిన్యనగోత్ర పవిత్ర కూచిమంచి గంగనామాత్యశ్రుత్ర
బుభజనవిధేయ తిప్తుయనామధేయ ప్రణీతంబైన రాజశేఖరలిల
నంబున కావ్యంబునందుఁ బ్రథమాశాస్త్రము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

- క॥ శ్రీరాజితాభిలాషుఁ యారగఁ | సురరాజదూలి ధాసురతరకో
 టీరా | మణిరుచిరచరణ! | క్రూరాహిత మదవిభంగ! కుక్కుటలింగా |
- ప॥ అవధింపుము నైమికారణ్య మహర్షులకు నిఖిలపురాణస్వాఖ్యాన విఖ్యాతుండగు
 సూతుండిట్లనియె. అట్లునిరంతరజంగమారాధన దీక్షితుండై యాక్షమావల్లభుండొ
 వత్తిమచున్న నమయముననొక్కనాఁడు.
- సీ॥ ఘనమైనతనకాంతిఁ గనుగొన్నచో శరద్ధనమైనతాకకేకదలిపాటఁ
 బాడవైనజడలదీప్తులుసాంద్రతర బాలజలజాప్తరుచులతోఁజెలిమిసేయ
 నిండుచందురుఁబోలు నిటలభాగంబునరమ్యభస్మప్రిపుండ్రంబుమెఱయఁ
 బవమానవశమునఁబలుచేతివిపంచిగళరవంబునకు రాగంబుగూర్చ
- గీ॥ మండితంబైనపండకమండలుపులుఁ నలరుపటికంపునరులుమృగాడినంబు
 గల్గియరుడెంచెనన్ను హీకాంతుకడకుఁ భూరిలీలావ్రచారుండు నారకుండు,
- ఉ॥ వచ్చుటెఱింగి యూనిజనవర్యునెఱుక్కొననేమ్రముక్తితో
 డైచ్చియనర్హ్యరత్నరుచిదీపితపీఠమునందునుంచితా
 హేచ్చుననర్హ్యపాద్యనిధులిచ్చికిదున్వినుతించితైతో
 నచ్చతురాస్యసూతికిభరాధిపుండెట్లని పల్కెనేర్పునకా.
- ప॥ మునివర! నర్వలోకములముఖ్యుండ వీశ్వరభక్తిమూర్తనం
 జనితయశఁ ప్రకాశుండవునంతపుణ్యుండవీశుమద్భ్రుపాం
 బునకపుడిట్లు రాఁగనుటఘోరిశుభంబులకెల్లఁదానకం
 బనుదినభోగభాగ్యవిభవాలిశయంబులకెల్లఁబూలముకా.
- క॥ అనఁసు! మినుఁగోటిపుణ్యులఁ గనుఁగొనుభాగ్యంబుమాకుఁగల్గుటయెల్లకా.
 ఘనమగునిధిఁగాంచినపేదమఁదోలుటగాదెతలఁపఁదానముఖ్యా |
- సీ॥ అనపుఁడుఁగలహాభోజనుఁడు నర్వంసహావరునికెట్లనిపల్కెవలనుమీఱ
 రాజాధిరాజ! యూరమణీయరతిరాజ! రాజశేఖర వదాంభోజమధుజా
 యాచకామరఘాజ! హరిదశ్వనిభలేజ! కాంచనాచలధైర్యకలితకార్య

వందితజనగేయభాగరాము! నీసరిజారులేరుముజ్జగములంబు
నకుగునయ్యలకెల్లలేదనకయీయది జూలినావెద్దియైననీచరితమునకు
నంతనంబయ్యెనీపుణ్యమింతయంత | యనుచువర్ణించెదరమెయ్యజానతైన.

క॥ కొట్టితివిపులఘోరులది బట్టితివిమహేశ్వరాంఘ్రిపంకేరుమాముల్
పుట్టితివివంశమణివై | కట్టితివర్ధులకునొనగుఘనమగువీరుడుకా.

క॥ వచ్చితినినుగనుగొంటును మెచ్చితినిసుగుణములకుమేల్చి! యిటులీ
విచ్చినయర్చనలకుగదా! పాచ్చుగంబరితోకమయ్యెనిచ్చోమదికికా.

గీ॥ పాఠిత్తోత్తమ! నిశ్చలభక్తితోడ! నిండురేఖావతంసుగిరికునీకు
గోరివతంతంబుంబూజించుధీరమతుల! కనగనిహపరసాఖ్యంబులందంగలుదగు

గీ॥ భజిహరునకుబ్రదక్షిణముగావించుటదేపాదిదేవునికదిలెకొనుట
చంద్రశేఖరుపదాబ్జంబులర్పించుట తవిలిశంభునిచరిత్రములువినుట
పురవైత్యహరునిసేర్పునక బ్రస్తుతించుటశర్లునిదివ్యరూపంబుగనుట
భరణానిపార్వతీభవునమమ్రొమ్ముట నెఱిసికుండనయందునిచ్చికొనుట.

గీ॥ వలయుంజావ్యెప్పవాల! పావనతమీలు! సరపుగానీశ్వరునినాశ్రయించువారి
కంఘ్రిధీమాస్తకర్ణజిహ్వోగ్రనేత్ర! శీర్షహృదయంబులలరు విశేషముగను.

గీ॥ విశవయ్య! శిశికంతుండనెడు నిశ్చేపంబుగురుకృపాంజనముచేకగిరికాంతి
హృదయపీఠికంతుంబుదదిలంబుగావించియదెజగత్కారణంబనితలంచి
గరిమమీలంకండదేకభ్యానముననుండి కడంగిషడ్వర్ణతన్మరులందరిమి
చారుశంభుకథాసుధారనంబానునవిరళభక్తివైభవముండెంది.

గీ॥ తామదేవార్చనంబెఱివనముగాఁగి! నొనరముక్తివిధూటికినుంపువోనఁగి
యలరనిహపరసాఖ్యంబులందవలయు! మహితసుజ్ఞానమలియైనమానవుండు.

మ॥ పురవిధ్వంసపదారవిందయుగళిత్రాజావిధానోల్లస
ద్వరమూర్తాండమపెహాగ్రకారుకిరణవ్రాతంబుచేఁగగాఁగియొ
వరసాధోత్తమ! లెంచించూడఘోరినన్యాయక్రియాముక్తికు
వ్రరవిస్తారనితాంతఘోరకలుషభ్యాంతోఘుకుల్పాయునే.

గీ॥ వినుమిలాధీశ! కడునవివేకులయిన | నరులెఱుంగరుగాకశంకరునివంటి
భక్తలోకాధిరక్షణప్రోధీవలరు | దైవమందైనఁగలఁడెచిత్తముననరయ.

క॥ వడుపులునెమ్మలునేర్చియు | మదికుర్చుమఁకెట్టలభవుమహిమయెఱుంగు

న్వదలకవిద్యలు కేర్పియుఁ | బదపడి కానరముము కైవధ్ధతిఁగను నే ?
మ॥ బలభి నాగ్రీమణి ప్రభావినరకుంభద్దివ్యపాదద్యయు

న్బలవదై వ్విరినిశాచరాంబుదజగత్రాపణుంఘణీంద్రాంగడు
న్నలి నాక్తేందుకృశాసులోచనుసువణాగ్రావకోదండునిం
గలుఘోరిన్ ఘననింగడుండెలియశక్యంబా నెయెవ్వారికికె ?

మ॥ సురగై తేయులు వారిధిందలుచుచోఁ జోద్యంబు గానయ్యెదం
గరళంబుద్భవమై జగంబులవడింగాల్పంగదానవిష్వసం
బరయంగుత్తుకయండుఁ బూనిదయతోనంతర్బహిర్లోకముల్
పరిరక్షించినయట్టిశంభుని ప్రతాపంబెన్నసామాన్యమే ?

క॥ నెరిద్వాదశవషాఁ యుః | పరిమాణుమృకండుతనయు బ్రతికించెయముం
గరువబెణచినశంభుని | చరితంబహివరునకై నఁజను నేపాగడకె ?

క॥ నర్వేకుఁడు దాననికడు | గర్వంబునఁబలుకుచున్నకమలజాశిరముం
గీర్వాణులెన్నఁజుచ్చించిన | శర్వునివిక్రమమెఱుంగశక్యమెచెవుమా ?

మ॥ హరిజంభారివిరించెముఖ్యులగుడేవానికముంగూర్చిశం
కరునింబిల్వకదక్షుఁడధ్వరముఁదాఁ గావించుచున్నంతన
గ్గరళగ్రీవుఁడు వానిఁబట్టి శిరముఁఖండించి గీర్వాణులం
దఱినింగొట్టినయట్టితద్విజయమేతనాగ్రతమేభూవరా !

తరళ॥ సురతకేరికిఁ గెల్వ రాకతిచోద్యలీలజెలంగు న
పురములూక్మటశరముఖంబునఁబూనియేసిజగంబులా
దరముమీరఁగఁజ్రోచినట్టిసుధామయాఖికిరీటునిం
దరమెనన్నుతిసేయనింతయు ధాతకై ననలేశ్వరా ?

సీ॥ మహిమమీరఁగనర్వమంత్రరాట్టనఁబొల్పు గాయత్రికైవ్యాఁడు నాయకుండు
కనుదమ్మిఁబూజింపఁగై టభారాతికిఁదిరముఁగాజక్రమేదేవుడిచ్చె
బ్రహ్మాద్యఖిలజంతువరిపాలుఁడౌటచేఁబశువతి నామమేవ్రభునకలరు
శ్రుతియేకపివరువ్రోనద్వితియయంచనిశంబునేవానినభినుతించు
నట్టిగిరిశేకుఁడఖిలేకుఁడఘవి నాకుఁ | డాతఁరక్షాఘోరీణుఁడ నాశమాతిఁ
గరళగ్రకుఁడొక్కరుఁడె కాకకలఁడెమఱియు | దైవమొందై నఁగిరికింపభరణి నాశ !

ఉ॥ చీమమహీరుహగ్రములఁజేరిఫలంబులసారమొంతయుం

ప్రేమభుజించురీతిగఁడుఁ బెద్దయొడలో గలయుష్ట్ర మేక్షియం
 దామనఁగంగనేర్చు ? విదితంబుగనిశ్చలుఁడైనభక్తున
 ట్లామినువాఁకఁ దాల్చువిభమజ్జభుండు నెఱుంగనేర్చు నే ?
 ఉ॥ తొల్లిగుణాధ్యుఁడైనచిరితొండఁడువేడ్కనుశైలరాట్టుతా
 వల్లభుఁగొల్చియాత్మజానివంచనలేకవధించిభక్తిరం
 జిల్లఁగఁబాకమర్పణముచేసినిరంతరకీర్తిమంతుఁడై
 యెల్లజగజ్జనంబెఱుఁగనిశ్వరనత్కృపఁజెందఁడేతఁకా ?

క॥ కావుననీవలైఱఁగున | భావజమదహారునిచరణపద్మంబులున
 ద్భావమునఁగొల్పొమిఁకనా | దేవుఁడుగరుణించియొనఁగుదివ్యవదంబున్.

వ॥ అనుటయు మునింఁద్రునకు నరేంఁద్రుండిట్లనియె.

సీ॥ తాపసోత్తమ ! భరాధరకన్యకాధీశుఁడనిశంబుచాంచలికునివిభమున
 జగదుద్భవస్థితిసంహారకరుఁడును నకలభూతాంతరస్థాయీగుఁచుఁ
 గఁకఁయుభోక్తయుగణుతింపఁదానయైవర్తింఁచుఁగాకెట్లునేర్పరారులు ?
 కావుననదేవుకరుణాకటాక్షవీక్షణముచేవ్రతమెట్లుజరుగఁగలరా ?
 కాకమముబోంట్లకిదివ్రాసఁగాఁదరంబె ? యనుచువినయంబుమీరమేలైనయట్టి
 కట్టుములావంగుటయుమానికొతుకంబు | మదినిదైవారవికసితవదనుఁడగుచు.

క॥ వీటియనుతిఁగూర్చిజగ | త్ప్రాణాశనధరునిమహిమఁబాడఁగవినభ
 ల్లాఱుఁడుమదిఁజొమ్మచుగీ | రావణమునింఁద్రునినుతింఁచెరభసముతోడకా.

వ॥ ఇవిధంబున నారకుండవ్వసుంధరావల్లభుండొనగుపూజలఁకైకొనియనేకాకీర్వ
 చనంబులాసంగి యుతనిచేత నాజ్ఞవడసి తద్వృత్తాంతంబీశ్వరునికెఱింగించువాఁడై
 చనుఁచుఁ దనమనంబున.

సీ॥ చిలువలకొరమంచిలిలువమించినసామ్మి సొగసెనసిగపువ్వుతోగలకేఱఁడు
 పొలుపుగుల్కెనఁబాలబోతుచొక్కపుజిక్కి పరగునేసిగతోలువట్టుకాలు
 తెలివక్కిణలురొతుతలపువ్వుపశ్యెంబు బానైనయవ్విదనంబోగిరంబు
 వనకుగుప్పలివట్టివలపులొల్లాలు మొగములారెఱిమేటిముద్దుకొద్రుకు
 సరవిఁజమ్మలయెకిమీరునఁగఁదీఁడు | పనిఁడిమలవిల్లువెన్నుండు పొనఁగునమ్మి
 కడలిదొనపాముశారియుఁబుడమిలేరు | గాఁగఁకెలువొండుముక్తంబిఁగొలుతుమదిని.

వ॥ అనినుకొన్నారధ్యానంబునేయుచు.

చ॥ చనికనియెన్నిలింపమునినంతభవ్యయశోనిశాలముకా

ననకననందనప్రముఖసాధుగణస్తుతిమూలమున్నుపా

వనతరసానుదేశవంవతికాతకిన్తరకంబుకంధరీ

జనమృదుగానమోదితభుజంగమజాలముశ్వేతశైలముకా.

సీ॥ ప్రకటితనహకారపల్లవోద్యతాదనామోదపరభృతోద్దామరవము

ఘననితంబన్ధలోద్ధాధలీలాలోలగీర్వాణకామినీగీతరవము

చారుమారుతపురితోరుతరాశేషకీచకాసికప్రకీణారవము

నదమలవరర్పురీసందోహనందూధమానితఘూర్వాయమానరవము

సతతగంగాతరంగనంగతబలాక | చక్రసారనహంసాదిశకునిరవము

నొక్కటకజెలంగుమిగులకర్ణోత్సవముగక | సురుచిరంబైనయమ్మహిభరమునండు.

చ॥ గుణుతుగపద్మరాగమయకూటతటంబులగ్రీడసేయున

త్కరినికరంబులాప్రకటకాంతులకజెందివసింపదుమ్మెద

ల్పరగునవానినూత్నమదసారభలీలలకజేరినిర్వయం

బెఱుకకయండుకద్రిమ్మరుచుసేంతయునబ్బరహటుతోడుతకా.

ఉ॥ చందురుఠాలచప్పరపుజాయలకగిన్తరదంపతులగ్గుడుం

బొండుగనాశ్రమంబులనుబుష్పశిలీముఖకేళికదేలితా

రుండురురేలునుంబవలునుక్షతురంగగిరస్సుధాంకురు

గ్బృందములనగ్గణులకగిపెంపలరంబయిజిల్కనగ్గిరికా.

సీ॥ కొదమసింగములతోకగదిసిమేలములాడుకగేరుచునున్నత్తివారణములు

వాడిమొకంబులకూడివేడుకతోడగ్రీడించుకబ్రోడలైలేడిగములు

వేర్కితోజాపురుబిల్లులమెల్లననయ్యాటలాడుమూపకచయంబు

గారవంబలరారకగాతొనుబోతులకజేరిలీలనుండువారువములు

చిలువలునుముంగినలుచాలకజెడిమిసేయుం | దగరులెప్పుడుతోడేశ్వరదగిలియుండుం

బగలాకింతయునెఱుకకప్పర్వతమునం | దుహినకరశేఖరునిమహామహిమకజేసి.

మ॥ కమనీయామలతోయనంయుతములొకాసారరాజంబులం

దముమీఱనిల్లులసిల్లుచుండుంబొగడోదందత్ప్రదేశంబులం

గుముదేందివరపద్మహల్లకలనత్కూర్కాన్దండజగ్రాహన

క్రమహావ్యాళకులీరహంవబకకోకస్తామధామంబులై.

చ॥ ఘనమగుపాండకమాంతులును గాంతినిఁ జెన్న గుపాన్న గున్నలుం
 బననలు సారి శేళములు పాటలముల్వకుళామ్రసాల చం
 దనములు పారిజాతములు దాడిమముల్పరపాన్నలాది గాఁ
 దనరుననేక భూజములు తచ్చి ఖరిశనమీపభూములఁ.

చ॥ మఱియును.

చ॥ నకలితవ్రతముల్బ్రకటజాలకచంచువులున్యసింప నిం
 చుకకుక నామమబ్బుట నెసాంపునమామనమంబె ? తాళకిం
 కుకములటంచు నెంతయును జూడఁగనోర్వకతమ్ముఁబల్కరుఁ
 కుకములుపల్కనందతులశోభలఁగేరుపలాశజాలముల్.

చ॥ పకలసుమంబులందురుముశంభున కెగ్గొనరించి వానిపూ
 జకు వెలియైన గేదఁగిననమ్మతినుండునటంచుపుల్లచం
 పకములు పూన్కితోడమధుపమ్ములఁ బాఱఁగఁబోలుఁజేరనీ
 యకయటు గానిచోమధుకరావళిపేసినదేమివానికిఁ ?

గీ॥ మెండుకునిగండుకు మెండుపిండునిండి | యుండఁగన్నులపండువై బొండుమల్లె
 పొదలరునండుచారిత్రములుఘటించి| నెరినిడినముత్తెఱుంపుపఁదిరులనంగ.

చ॥ సురుచిరవల్లవప్రకటచూతలతాస్థితకోకిలావళు
 ల్వురునఁజెలంగుమాభవుఁడవారినివ్వనలక్ష్మికెంతయుఁ
 గురుతుగఁద్రేమతోడుతనుగూర్చి యునంగి. నశోణనిరబ
 మ్పరదసితోత్పతాఘములఁచొల్ప గుమాలికలోయనంగడుకె .

[పులను

రగడ॥ మఱియుఁజిపురించు నెలమాపులను రాపులను | బొరిపొదినివిలసిల్లు పూపులను దా
 పాలయుచును జారుతరసూనములలీనములఁ | దలరునిందిందిరవి తానముల గానముల
 నానూ ధఫలరసాహారములలీరములఁ | గేరిపాలుపారుమదకీరములవారములఁ
 బగుల రేయిలతాగ్రభాగములభోగములఁ | బొగరెక్కి మా యుపిక పూగముల రాగముల
 మాటికినిజొదరిళ్ళమాటులనునీటులను | గూటములఁ బెనగుసురకోటులను బోటులను
 తానకమ్మలై నమంధారములలీరముల | మానై నపుప్పొదిచుమారములపూరముల
 మరిగివిత్వాధరకుమారికలచేరికల | నరనగతిశలరారుశారికలకోరికల
 బలివిమీరఁగ నెపుడువేదముల సాదిముల | మొరయుమునిజనులనమ్మోదములవాదముల
 నండుమొప్పనంత తానందములఁ దెండములఁ ద్రియలీలఁ దగువధూబ్బందముల దందము. -

బలమున పూచే నెవనలనుగోనలను | జేలం? తడియునిలింపనేనలను జానలను
 దరుచైనఘనసారతరువులనుబారువులను | దిరమైనవలచదురు తెరువులనువిరువులను
 నెరిఁబూచునం పెంగనీడలనువాడలను | నరవిఁదిరిగెడుచెలలబాడలనుగ్రీడలను
 దొలఁగకతిమందవారులములలోలముల | నలరియాడెడుమహావ్యాభములజాలములఁ
 దొడరిమార్గములెల్లఁదండములకాండములఁ | దడిపివిలసిల్లువేదండములతండముల
 బరగుగిరిచెంగటనుపాత్రమునగోత్రమున | మరలకవనంతమతిమాత్రమునసూత్రమున
 క॥ వెండియుఁబ్రచండమండల | మండితమార్తాండకరనమంచితమై యు
 ద్దండజగదండభయదా | ఖండగతిస్త్రిష్కంబుతువుకడునొప్పారె.

వ॥ మఱియుమిఁటనంటిన యమృహీధరంబు జంటన శక్రచాపంబులంబన్ని చెన్నుగఁ
 గారుగ్రమ్మలచున్న పెనుమబ్బులును, మబ్బుల నిబ్బరంబుగాక యబ్బరంబుగా గొ
 బ్బున మెఱసిమఱి చనుక్రొక్కారుమెఱుంగులును, మెఱుంగులరంగు గుబ్బున
 గనుంగొని యంతరంగంబునఁ బ్రియాంగనల మేనుల మెఱుంగులఁ దలంచి యల్లన
 నుల్లంబులు ర్షుల్లన నొల్లంబోయి మల్లడిగొని తల్లడిల్లెడు పాంధవ్యూహంబుల నే
 హినులకు మోహంబలరఁ బ్రియులరాక యెఱింగించు తెఱంగున ఘోషించు ఘన
 తరస్తనితంబులును, స్తనిత శ్రుతిజనిత కురూహాలాహంబులగు బహంబులు వి
 ప్పితవృక నతనంబులుసేయు నీలకంఠంబులును, నీలకంఠధ్వానంబులు హీనం
 బులుగాక సోకిన లీనంబులైయుండు భీకర దర్శికరాసీకంబులును, దర్శికరాసీకం
 బుల నొక్కొక్కతఱి నాలోకించి మూకలై పారుభేకంబులును, భేకంబుల శోకం
 బులఁబాపి లోకంబు లేకంబుసేయుకరణి నడిహృదంబులునిండి యఖండంబులై పా
 రునట్లుగా గురియునవారిత వారిథారాపరంపరలును, వారిథారాపరంపరల వలన
 నుండి మెండుగఁదండింబులై పుడమి ముద్దియకు నమయనాయకుండొనంగిన నూ
 త్నహారరత్నంబులంబడు కరకలును, కరకల నరకుగొనక యిరికి జలబిందువు లం
 దంబుగాఁ గ్రోలి సోలిన చాతకవ్రాతంబులును, చాతకవ్రాతంబుల క్షౌతుకంబలరె
 ననిదిశల నెఱింగించువిధంబునం బఱచుకేతకీ గంధ బంధుర గంధ వాహంబులును,
 గంధవాహంబులకుఁ జలింపక పెంపున గుంపులై మృగయా విహరలంపటంబునఁ
 గ్రుమ్మరు కిరాతులును, కిరాత యువతీ చరణ పంకజ నంకలిత కుంకుమాంకిత
 పంకంబులగు తెరువులును, తెరువులంబరువులై విరువులుగఁబూసి మురువులలరు క
 దంబతరువులును, తరువుల నిరవులుచేసి మొల్లంబుగఁ బిల్ల నిడి యుల్లసిల్లు ఖగం

బులును, భాగపోతంబులకు మేతలిడు దాతలనంపగి నానాకీటక కోటులం బాటిల్లు
 వచ్చిక పట్టులును, వచ్చికపట్టుల దట్టంబులై మరకత ప్రదేశంబుల భాసిల్లు పద్య
 రాగంబుల చెలువున నలరు నింద్ర గోవంబులును, గలిగి వితరణ హస్తంబునుంబో
 లె నిరంతర వారిధారాకరంబై, మహాశైలగేహంబునుంబోలె-నమంచిత సీలకంఠశ
 ళ్లంబై, తివ్యజ్ఞానమూర్తియంబోలె వికసిత సుమనో క్తంబై, యుక్త-పూంబునఁ
 గపూక హూహదంబగు వహాగమంబు నొప్పునొక్క భాగంబున.

చ॥ కొలమలఁబద్గముల తోవలుకోమలకాంఠిఁజెలంగనన్య ము
 ల్బలపతితంబులై పొదలభవ్యవిహందురలీలమీరు చు
 క్కలదొరఁటలువె న్నెలలుగాయఁగవేల్పులత్రోవచాల ని
 ర్మలతవహింపనండులశరత్వమయంబల రారునొక్కెడఁ.

సీ॥ ఉత్తరానిలముల మొత్తంబులలరారె సాంద్రతు మెరవపూంబుగురియ
 లీలమీరరసాలసాలముల్లనలెత్తె నదులెల్లనింకికాల్పడలుగాఁగఁ
 జిలికినోడినఘోరికాంతరూపముదాల్చె చండభానుఁడువేగజరుగుచుండఁ
 గొమ్మలగుబ్బచన్ద్రాండలవండల నెల్లవారునుమనిరుల్లసిల్లఁ
 దెఱవలకునంగజునికేళిఁదృప్తియలరఁజేయవలెననితలఁచినిల్చె దువిధమున
 యామినులదీఘాములమీరనన్నగమున | నలరు హేమంత ఋతువాక్యకృతలమునండు.

వ॥ మఱియు నమంద సుందర కుండ బృంద నిష్యందేన్ద్రరఁద పానానందిత హృదర
 వింజేందిందిర నందోహంబగు శిశిరనమయంబును నొక్కభాగంబునఁ గలిగి, యి
 ట్లు షడ్వతువులుండప్పక యెప్పుడును వర్ణింపనలవిగాక మనోహరంబై చెలంగున
 మృహీధరాగ్ర భాగంబున.

సీ॥ మరకతహరిసీలహా క్తికాంబుజరాగ వజ్రవైచూర్యప్రవాళపుష్ప
 రాగగోమేధికరత్నసంస్థాపిత మహిత కాంచనదివ్యమందిరముల
 శక్రాదిదిక్పతుల్పరవితో సేవింప ప్రమథగణంబులుబలిసికొలువ
 వీరభద్రకుమారవిఘ్నరాజవిరించి జలజనేత్రాదులుచవువు నెఱవఁ
 గశ్యపాగస్త్యమాండవ్యగౌతమాత్రి | వాలఖిల్యధరద్వాజవానుజేవ
 గాలవవశిష్టమైత్రేయకణ్వుముఖ్యు | లై నమునిసంఘములుళ ద్విదేవతాంప.

వ॥ మఱియును.

సీ॥ గోనానినశివవిరోధేవయంచును పరవితోఁబల్చెడుకాకలును

ద క్ష్యోతినిశివాత్పరతరంగా స్త్రీయం చా డెఁడుమదమదాభావళియును
కూరవామదేవమహాదేవయనిభ క్తిఁ గీతిఁంచుఘనరాజకీరములును
భగవంకరపరబ్రహ్మత్రినేత్రయం చారయఁగేరుమయూరతతులు
నభవభూతేశహరివిరించ్యర్చి తాంఘ్రి | పంకరుహాయుగ్గయని కేరుపరభృతములు
గలిగియభినవశృంగారగరిమఁదనరి | మహితగతినౌపు శశిమౌళిమందిరంబు.

క॥ అద్దివ్యభామమెంతయు | నుద్దామతఁజూచ్చియందునొకచెంగటఁ దా
నుద్దీపితమణిమయమగు | గద్దియపై సాఖ్యులీలఁగదిననవానిఁ.

శీ॥ ఘనరత్నరజితకాంచనభూషణవ్రాత సతతవిశాలయశస్సమేత
నిజభక్తలోకమానితకల్పభూజాత భూరికారుణ్యవిస్ఫురితచరిత
మహిషదానవగర్వమద్దనవిఖ్యాత ముదితాప్సరీజనముదితగీత
కమనీయతరదివ్యకరభృతగుకపోత వితతకటాక్షపోషితవిభాత
బుధజనవ్రాతకేవలభువనమాత | యగుమహానితనగజాతనమితవ్రూత
నభినవానందబంధురస్వాంతుఁడగుచుఁ | గనియెసురమానికన్ములకరువుదీత.

శీ॥ వర్షగీర్వాణప్రవయనమర్చితదివ్యచరణారవిందయేచారిణనేత్ర
హరహీరపఠీరతారకాహిమచారుకీర్తివిస్తారయేకీరవాణి
నతతమానితదానజనగృహంగణనవ్యకల్పభూజాతయేకంబుకంఠి
నమరారినందోహనంహరకరలనద్విక్రమోల్లాసయేవిభునిభాన్య
చిరతరైశ్వర్యయుక్తయేచిగురుబోణి | విమలసాందర్యమూర్తియేద్విరదయాన
భూరికారుణ్యచిత్తయేపుష్పగంధి | యట్టిశర్వాణినతిభక్తినిభినుతింతు.

మ॥సురరాజాస్థితపాదపద్మయుగళి! సూరిస్తవానందిసి!
శరదిందుప్రతిమానసుందరముఖీ! చంచత్కురంగేక్షణీ!
పరస్తతేయభయంకరీ! శివకరీ! బ్రహ్మాండభాండోదరీ!
దురితవ్రాతలనన్మృతంగజహరీ! దుర్గా! జగత్పావనీ!

తోటకవృత్తం॥ జయశాంకరిభూరియశస్సురితా | జయనర్వపరప్రదసాఘమతా
జయనంతతపావనిశర్వరతా | జయచంద్రధరశ్రీయశైలసుతా.

చ॥ అనివినుతించుచున్నగనియంచికయిల్లనునోమునింద్ర! నీ
వెనయగ నెంచునుండియిటకీప్పడురాకజగంబులందు న
జ్జనులగువారిచాతఁలునిజంబుగవేగ నెఱుంగఁజల్కవే

యనవుండదు నారకుండువినయంబునఁ జెప్పఁ దొఱంగఁ గఱంగుచుకొ.

మ॥ వినుశర్వాణి ! యశోపలోకములు నేవీక్షించితింగాని ధా
త్రినిమర్త్యులగుడుశంభుభక్తినియతిందీపించుచున్నిత్య నం
జనితానందమునొందిరంబునొకయాశ్చర్యంబుఁగన్గొంటినో
జనని ! నక్క్రపఁజిత్తగింపుమదివిన్నవ్వంబుఁ గాఁడెల్వెదకొ.

నీ॥ ఘనతమీరఁగఁసింధుకటకంబనఁగనొప్పు పురవరముక్కటిభరణియందు
నప్పట్టణంబేలునమితకృపాస్వాంతుడత్రవంశజాఁడుభార్యుద్రిధీరుఁ
డమదినశైవ్రతాచారశీలుండుభల్లాబుండనురాజుభక్తిమిగుల
నడుగనిజంగానకలరగానొట్టగు నడిగినలేదన్ననదియెతనకు
ననిదిశలనెల్లఁజాటించియచ్చుతముగఁ | దనదు ముగసాలనందంబుఁదనరగంట
వ్రేలఁగట్టించెనెంతయునేడ్రలోడ | నెద్దివేడిననర్థులకిచ్చుచుండు.

గీ॥ మఱువఁడెపుడై నశివనామమంత్రజపము | వెఱవఁడెందై ననర్థులువేడుటకును
బఱవఁడెదింఘములకునంగరమునందు | గిరిశపదభక్తినిరతుండునరవరుండు.

క॥ కోపమనికైవలేద | రోగపమనిరతప్రతాపుఁడొగినీతనికిం
గోపమనితలఁచికాత్రవ | భూపతులరుగుదురుతమదుపురవరములకుకొ.

గీ॥ అద్ధరాధీశునగరినమృద్ధియతని | భక్తిమాఁగఁబుభాసురయుక్తిఁడెలిసి
మీకునెఱిఁగింపవచ్చితిఁబ్రాకటముగ | నమదపికవాణి ! శర్వాణి ! జలజపాణి !

ఉ॥ నావుఁడగుకైలపుత్రిమునినాధునిపల్కులకాత్మలోననెం
తో వెఱగందినంతనముతోనపుడాతనివీడుకొల్పి భ
క్తావశ్రిఁబ్రోచుతత్పరతనందముమీరఁబయోరుహక్షీయా
భావజగర్వభంజనునిపాలికిశీఘ్రిమయేగియిట్లనుకొ.

నీ॥ జయజయభజివంశ ! వర్షలోకాధార ! జయజయనగళాప ! శశికలాప !
జయభక్తసురభూజ ! నంతతోబ్బలతేజ ! జయమహేషాన్నరవేష ! సాధుపోష !
జయమానిజనపాల ! సామగానవిలోల ! జయచక్రధరబాణ ! శిరధీరూణ !
జయచారుదరహంస ! సామజాజితవాన ! జయవిధుత్తలిపాత్ర ! నర్పవిత్ర !
జయజయసురవముఖ్యనిజాఁరకదంబ ! భూకామకుటాగ్రసుఖుటితప్రకటచూర్మ
చిత్రరత్నప్రభావిభాసితసుదివ్య ! చరణపద్మద్వయోల్లాస ! జయమహేశ !

వనమయూరవృత్తం॥ సామజహరాహరతుషారకరభూషా

కామితఫలప్రదజగద్విదితవేషా
తామరసనంభవనుతాగగనశేషా
నీమహిమాలేచాగడనేతునెగిరిశా.

క॥ జగములువడిఁబుట్టించను | దగనంఁక్రింపనఁజరైవనువని ని
న్యోగడునుగాడెముదంబున | నిగమంబులుదేవదేవ ! నీలగ్రీవా !

క॥ అరయనొకవారణవినిమీ | కెఱిఁగింపఁగవచ్చితినిపుడెంతయువేడ్కం
బరిపాటిఁజిత్తగింపుము | పరమేశా ! నగనివేశ ! భవ్యవిలాసా !

క॥ హెచ్చుగఁగొల్చినవారికి | మెచ్చుగనఘాంగమయినమిగులంగృహతో
నిచ్చుఘనమైనదేవుఁడ | వచ్చుగనిమఁచాగడఁదరమెయవ్విధిక్షణనా.

సీ॥ దంటయెయొకఁడునేత్రముననిమ్నా జించె వింటనొక్కఁడుగొట్టెవెఱపులేక
యింటగావనిమంచెనిరపుగానిన్నొక్కఁడొంటిగాదండెత్తెనొకఁడుగినిసి
కంటకంబలరతోకటగుమెన్దొక్కఁడుకుంటెననిన్నంపెఁగోర్పినొకఁడు
గొంటితనమునఱాల్లానిటొప్పెనొకఁడు నిన్నొంటిగవెలికేపెనొకఁడుపూని
మఱియునిటమీదనఱ్ఱుతకరముగాఁగ | నొక్కఁభక్తుండుఘాత్రిపైనిక్కముగను
నిన్నుఁగొల్పుచునున్నాఁడెన్నమీర | నతనిమహిమమునెఱిఁగింతువభవ ! వినము.

క॥ నెరిసింధుకటకమనియెడు | పుద్గియెలునృపాలుఁడమితపుణ్యుఁడుతగ నీ
శ్వరభక్తుఁడుభల్లాణుం | డరయగనతతంబుజంగమార్చనవరుఁడై.

చ॥ అడుగకయున్నజంగమునకారయనొట్టగుఁగోర్కమీరఁగా
నడిగిననియ్యకున్నయెడనఱ్ఱయగుం డనకంచుఁబల్కితా
నెడతెగకెద్దియైనవడినిచ్చుచుగర్వముతోడనున్నవాఁ
డుడుపఱిసత్కీరిట ! కమఱోదరపూజిత ! భక్తవత్సలా !

గీ॥ అతనిపట్టణమునకునీవరుగుడెంచి|నరవిఁదదృక్తిమూఁకంబులరసిచూచి,
రమ్మువేవేగననిగిరిరాజపుత్రి | పల్కుటయుమోదముననుండెభర్తఁడవుడు.

క॥ అద్భుతమునొందనేటికి | మద్భక్తులజాడలెఱుఁగమదవతి ! నరసి
హాద్భవహరిజంభాసుర | జిహ్వోగింజ్రులకుఁదరమి ? చిరతరయుక్తికా.

క॥ నాకన్ననధికులెన్నఁగ | లోకానీకంబులెల్లలోఁగొనఁగలరో
కోకస్తని | మహ్మానులు | వేకొనియెటులాడుచున్నకెల్లుంజామీర్ !

ఉ॥ నిక్కముఁడెల్పదనిద్వసుమునీరజనేత్ర ! విభాతకేనియుం

జిక్కనా కింతళ క్షోనికిఁ జిక్కిన పద్ధతి నట్టు లాటచే
మిక్కిలి భక్తి నన్దో లిచిమీరిన రుండు విధూత పాపుఁడై
తెక్కు విధంబుల న్నహినిఁ జేర్చి వహించు నుదగ్ర లీలకా.

గీ॥ అశ్వమేధాది యా గంబులైన ధను | భూహిరశ్యేభ హయతు లాపురుష శకట
ముఖ్య దానంబులైన నో మోహనాంగి | నరవిమధ్య క్షికిం తెన సరియె నెపుడు !

క॥ అలిగినచో విధి నైనం | దలఁచ్రుంతు నిజంబు మీర దయచేసి నచోఁ
దలఁచాల్తు నెపుడు వేడుక | లలరగురుఁడో హి నైన నంబు జనేత్రా !

క॥ కంటికి రెప్ప వలే న్నా | ల్లంటిరో ! మధ్య క్తవరునిఁ గాఁచుకొఱకు వె
న్వెంటందిరుగుడు నెప్పుడు | వింటే ! చచ్చింపనిఁక నవేయే మిటికొ.

ఉ॥ కాళి ననీదు వాక్యమును గాదన కిప్పు డయే గుణించి త
మ్మవరు భక్తి మాచుటకుఁ దోడ్పొని కీఘ్రిము గాఁగవత్తు ని
చ్చోతరవల్లి నుల్లాలువకో భనలీలవసింపు మింపుతో
నీవనిపల్కి యుద్రిసుత నెమ్మది నమ్మతిచేసి యంతటకా.

గీ॥ హరిను రేశాబ్ద సంభవాద్య మరవరుల | వేడ్క మీఱంగ నప్పడే వీడుకోలితి
కొలుపు చాలించి వేవేగనిలకుడిగి | తనరభట్లాణు వీటికిఁ జనుచునుండె.

క॥ చనిచనిక నెకిపుఁడొకచో | ఘనతరకల్లాలమాలి కాఁపరిభాసి
న్విమతయకో రాశిం ద్రిభు | వనదురితవి నానిఁ బృథులవణవారాశికా.

గీ॥ వేలాతలో దంచ దేలాలతా గ్రాతి శూలా విలో లాలి జాలకంబు
కుంభ త్క్రియా రంభ కుంభీన స గ్రాహ కుంభీర సంరంభ జ్యంభితంబు
రంగనన్ద హేమాత్తుంగ భంగావలీతట శృంగారితాంభో మతంగకులము
భూరి ప్రకారనంచార భారాభర వారచారుతర ప్రతీరభూమి
కలితఖలయుతఘనతిమింగిలవిలాస | చలననకతస్ఫుటీకృత ఝషజలూక
భేకకర్కటక మతనీహాకశు క్తి | శంఖవరరత్న నంభూమా సాగరంబు.

బ॥ నకలజగంబులన్మనుచు సామికిని కువినంబానంగే నే
ప్రకటితలీలనంచువలసాల్కొడలిన్నిరసిం చితాఁబురాం
తకునకుఁ గాన్కొలియ్యగఁముదంబునఁ బట్టును ధానముత్కరం
బకొయననా ప్పుఁ ఘనతతి హాగుగనజ్జలరాశి నెంతయుకా.

[రుతమున

లయ గ్రాహి॥ ఇమునలగు ఘూర్చితరవమునలు మృదంగనినది మున్దలుగనండజచయమునల

లక్ష్మీమ్ముకొనిగీతపురవమ్ము శిగసారకుంజలవమ్ములభ్యనుల్ ఘనరవమ్ములుగ మోయి
నైమ్మిమ్మయలరారనటనమ్ములూనరించునలకొమ్ములూయనంగఁ జెలువమ్ముగనకూపా
రమ్మునఁ జెలంగునరతమ్మునవిలాసగతిఁ ద్రిక్షురుచువీచికలూకుమ్ముడినిఁ జూడఁ.

చ॥ నలలితనూత్నరత్నమయపైకతముల్విలసిల్లునచ్చటం
గలితఖలాకజాలములఖండగతిన్వసియింపఁజాలని
మ్ములమణిమేఖిభాఘటితముంబరిశుద్ధనవీనచేలముం
గలజలజాక్షిచొక్కపునిగారపుగొప్పపిలుందులోయనఁ.

ఉ॥ జాలరుపువ్వుబోలువెనందమబిత్తరివాలుగన్నులం
బోలికచేసియాయనఁగఁబూనికెవారికెగండుమీలబ
ల్లాలమునందుఁ గ్రుత్తురధికంబగుకోరికమీరఁబట్టిదా
రేలలువాడుకొంచుమదికింపుగనవ్వనరాశిచెంతలఁ.

శా॥ ఆరత్నాకరతీరభూములునముద్యల్లాంగలీతాశఁ జం
దీరామృక్రముకప్రవాలకదళీబిల్వామ్లుకాకేతకీ
సారంగప్రముఖాఖిభాగమవితానచ్చాయలం దెల్లఁబ
ల్కారుంగోర్కలవిశ్రమింపుచునులీలన్ శూలిదానంతటఁ.

శీ॥ రమణీయమాక్షికరచితసాధంబులు మేలైనహరినీలజాలకములు
విమలచంద్రోపలవేదికాస్థలమీలు గురుతరాంబుజరాగకుడ్యములును
సురుచిరవైడూర్యసోపానవిత్తులు పాటింపవజ్రికవాటములును
బటువుద్యరాగనంఘటితాగఁళంబులు భూరిగారుత్కృతద్వారములును
శుంభదున్నతవీద్రమస్తంభములును | గలితనంతతశృంగారగరిమతోడఁ
బాలువుమీరెడుభల్లాణపురవరంబుఁ | దగఁబ్రవేశించెనగ్గజైత్యహరుఁడు.

క॥ అప్పురవీధింజనుచోఁ | గప్పురముజవాదియగురుకస్తురియునుఁజె
గుప్పలుగనుంచయిచ్చెడు | గొప్పపసారములు గాంచెగురుఁడొకఁచోటఁ.

చ॥ నిరుపమరత్నపుంజరమణీయతలెందుశిలావిత్తర్జిపై
నరయనమస్తవస్తువులునచ్చెడువైశ్యునిఁజూఁజూలితా
నురుమణిశృంగనంగరజితోద్విధరాంచితమధ్యసీమయం
దిరువుగనుండునట్టియలకేశ్వరుఁబోలినవానినొక్కెడఁ.

క॥ హోటకమయచిత్రాంబర | కోటులుమేటులుగనుంచిగుఱుతుగనెవుడ.

స్వాతిందియమ్ముచుండెడు | చోటులుగనెనొకటనొండుజూటుండచువీటా.

క॥ పొంగారువేడ్కలోడభు | జంగమరాజొంగడుండువెజంగనుగొనియెకా
రంగత్తురంగఘనమా | తంగశతాంగములగములదగనొకచోటా.

చ॥ కమగొనెనొక్కచోటనవకాంచనరత్నవసుంబదూర్శికా
ఘనతరమేఘులకటకకంకణకంఠవిభూషణాది మం
డననిచయంబునెంతయుద్యభంబుగనిల్పిక్రొలుంచుచోటులం
బునంబుదిలేనివేడుకలలోనలకారిపురారిసారెకుటా.

ఛ॥ ఓనరంగవిప్రకాంతలనమున్నతదేవారుచుల్ తటిద్రుచుల్
ఘనతరవేదనాదములుగజితముల్పటుపెనామధూమముల్
తనరంగనీలనీరదకదంబములంచుగృహహిఘ్న క్షతు
ల్పనివడివేనటించంగనెత్రాహ్లాణవీధింగవర్షియొక్కెడకా.

ఛ॥ మఱియునుగరితురగరభారోహణాస్త్రశస్త్రవిద్యాభ్యాసవరాయణజన భాసురంబుల
గుక్షత్రయనివాసంబులును, ధనకనకాంబర ప్రముఖ నమస్త వస్తుసుందరంబుల
గువైశ్య మందిరంబులును, గోమహిషోష్ఠ్యభాగాద్యుఖిల పశు నమాహంబులగు
ఖాద్రగేహంబులును, గంధ పుష్పక్షర భూపదీప ఫలరసాపూపోష హారనమేతంబుల
గుదేవతా నికేతనంబులును, కలిత మణిగణకిరణ విస్ఫారంబులగు కాంచన స్రీహ
కారంబులును, రుషకమత కర్కట గ్రాహమపేలారగ భీకర భేతానీక కుముద
కల్పార సారసప్రవయ విశాలంబులగు పరిఘా జాలంబులును, నమంచితనూర్మ నవక
త్ప మాలికలగు కపోతపాలికలును, ముక్తాఫల చూర్ణరంగద్రంగ వల్లికానంగతంబు
లగు విత్తికాప్రాంగణంబులును, లీలావీలాన నంచార సుందరీ నందోహ సాధకీఖ
రంబులును, నిరంతర పల్లవిక కోరకీక పుష్పిత ఫలిత లలిత క్రియాప్రమాదిత కుక
ఫిక మధుకర నికత ప్రకటారవ భావమానంబులగు సుద్యానవనంబులును, గ్రమక్ర
మంబునఁ జూచుచుఁ బ్రశ్నస్త వేషంబునంజని మఱియు.

ఛ॥ కలిపతిపువ్వునోటయొనరంగఘనంబులకొద్దుటటు పం
తరమదనద్వితంబునకువట్టపుమంజులమాటసౌఖ్యసం
హతులమనిల్కరాటమిదనైతగునత్పరినొక్కచోట శో
భితగణించెందివేశ్యతతిపేటబుభుల్పితిపేయనటగుకా.

ఛ॥ చిత్రభాతుండచుదిట్టశ్రేణీకానలుగొల్పించునిల్పి క్షుడిచాన్పులకంగె

జెలువొప్పరతికాంతచేవిలాస పోధిఁబరగుచేమంతిఱ్ఱాబంతులనఁగఁ
బొలుపుఁగాఁబరిత్రాణాఱ్ఱాణిఱ్ఱామాఱ్ఱాల సలరారుశీతాంకుశలనంగ
జగములామోదింపఁజతురాస్యఁడొనరింపఁ దనరారుమించుటద్దములనంగ
కాగుమీరినపగడంపుఁడీఁగెలనఁగ | నొఱుపుగలిగినతొలుకరిమెఱుపులనఁగ
రూపలావణ్యయావనరూఢినలరి | యందముగవారభామినులుండురండు.

సీ॥ ఆశులుతామరలుచెల్వారుమారునివిండ్లు కలువరేతులుమంచిగంధఫలులు
కుందములెఁఱునింపించునద్దంబులు శ్రీలుశిరీషముల్చిగురుటూతు
లలశంఖములుజక్కవలునీలనర్పము బ్రీచులుసింగములైవయ్యుగొలఁకు
లిసుకదిన్నియలుకాగెనఁగుడింపెనవిరుక్తికరాలుకలమగర్భములును
గళ్ళవంబులునొనఁగూర్చికమలభవుఁడు | మిగులనేరుపుదనరనిర్మింపఁబోలు
భూరిశృంగారగరిమచేఁబేరుగలిగి | యలరునమ్మింఱుబోలుయవయవములు.

గీ॥ అతులగతులఁబతులనత్యుపరతులనం | గతులచేఁబ్రమాదయుతులఁజేసి
మతులఁదనరురూపవతులగునవ్వార | వతులప్రతులుగలరెక్కితులయండు ?

ఉ॥ అనవపానయోషిదధరామృతపానసశోపనూహానో
ల్లాసములన్నమంచితవిలాసములవస్సృదుగంధసారపు
న్వాననలన్నప్రహసములవావిరినగ్గజరాజయానల
స్థాసురలీలఁగూడుకొనిపల్లవనంఘములుండురందఱుఁ.

క॥ ద్యూతంబులమృదుతకవం | గీతంబులచేతమఱియఁగేరుచువిట నం
ఘాతంబులువసియింతురు | జీతంబులులేకకొల్పుచెల్వననెపుడుఁ.

చ॥ మదనకిరాతతీవ్రతరమాగ్గణపంక్తులకాత్మనెంతయుం
గదిసినభీతిఁబల్లవమృగంబులువారవధూప్రదేశము
ల్కుచురుఁగఁజేరిగుంబు ప్రమఁగొండఱచాటునదాఁగరాఁగఁద
త్పదనములంఱుబెఱుబులుచాఱ్ఱునవేశ్యతల్లులుండ్రొగిఁ.

బ॥ అనివేశ్యవాటంబు వాటంబుగాఁ బ్రవేశించి శశిజూటుండండుల బోటులనెల్ల నొ
క్కచోటికి రావించి.

సీ॥ బన్దనరంబులుపశ్చలకడియంబు లాణిమునైపుఁబేరులందియలును
గమ్మలుబనిరెలుగంటలమొలనూఱు రంగై నభుజకీర్తులుంగరములు
మొగపులతీగెలుసొగడలుకావిలీ ల్మీలంపుముంగరల్వేవశములు

చెవులుపులుమంచిచేర్చుకొంటుంటుం గావునం గారు మొగలిరేమ
లాదిగాంగల్లుదివ్యభూషణమును | వ న్నిచీరెలుఱి తెలువలసినంత
విత్తమును వేగనొన గనవ్వెలదలకును | గట్టుగమి తేసి గారావుపట్టిమగండం.

చ|| అటులనొనంగియొక్కకన కాంబుజపత్రవిశాలనేత్రకుం
బటుతరకామశాస్త్రచయపారగుండైవిలసిలువట్టి న
ద్విటునొకనొక్కనిస్కగులవేడుకతోనొనగూర్చివారిం బ్ర
స్ఫుటరతికేళిసాఖ్యములఁబూనివసింపఁగఁజేసెవారిగఁ.

గీ|| కూర్చిం బల్లవకోటినకొమ్మలకును | దనరనొనగూర్చినట్టిమాధవునిలీల
కూర్చిం బల్లవకోటినకొమ్మలకును | దనరనొనగూర్చినయ్యుమాధవుఁడువెనను.

మత్తకోకిల|| మానితంబుగలోకమల్పిజమాయచేఁబలుమారును
స్వానిమోహమునొందఁజేసివినోదవైఖరిఁగేరు త
ద్యావకోటినమానలేజుఁడుబాగుమీరఁగనయ్యెడం
దానునున్నటజంగమాకృతిఁదాల్చెనెంతయువేడుకఁ.

చ|| నెలుపులతేటిగుంపులగణింపఁగఁజాల్చునుసోగవెండ్రుక
ల్పొందఁగొనగోళ్ళకువికొనినేర్పలరస్సిగవైచియాపయిం
దలుచుగమేల్కిబంగరపుతా యెతులున్దిరిదండలుంగరం
బలుదుగఁజుట్టిపూసెఁజెలువారశిరోంశుకమింపుమీరఁగఁ.

చ|| నునుపగునిల్వటద్దముఁగనం గొనినన్నపుఁభూతిరేఖ యొ
య్యనసాగసాప్ప నెమ్మడు టియందునదీరిచిచూచునప్పురీ
జనులకుసాంపుగాచొమలనండునజంత్రపుకుక్కజాట్టు నే
ర్చుననిడెనమ్మహేశ్వరుఁడుసొల్పగుమిక్కిలికంటివైఖరిఁ.

క|| గండనలదిధీతులకు | మెండుగవించొనఁగగుఁతనమితరకో భా
మండితవరకాంచనమణి | కుండలయుగళంబుఁదాల్చెగొమరుదలిర్చుఁ.

గీ|| కనకభూషణహారినిలకాంతితతుల | తోడబోడుగఁగూడుకొర్రీడసేయు
కరణిఁదనరెడురుచులఁజొక్కముగమెఱయు | బదిరిగడ్డంబుసాగుసెలేర్పడఁగదువ్వె
వ|| మలియును.

గీ|| మణిమయోజ్వలవిభూషణములాళ్ళుగఁదాల్చిగట్టిగాఁగఁటిబట్టవట్టిజాట్టి
జెలుగుసంగరుకాలు వలెఁబూటఁగావించి మేదురంబుగఁభూతిమననలఁది

నజ్జలింగముసూత్రజన్మిదంబులుబూని రుద్రాక్షమాలికలూ)ధినించి
గండకెండెరమునుగంటలుజంగులు గిలుకుపావలునుజెల్వడరచొడిగి
చెలగినెలవంకకత్తియుజేకటారి | గులుతుంగనలుభరగడు మొల్లవిరినరులును
వెలయరగెంజేతసూలంబుకగల్గిగరళ | కంతుండలరొండెమోహనాకారలీల.

గీ|| మొదలపారదమొనరించిపిదపదన్ము | దవిలిప్రాధీంపనయ్యవతారమునను
దాల్చునలకేతకీగర్భదళములనక | మారవైరికివాలారుగోరులబరె.

ఉ|| చెక్కులదక్కులంమిగులచెల్వగుమోవినిబంటినొక్కులం
జొక్కులటెక్కులంబెళుకుచూపులజెన్నగుచిన్నినపులం
జక్కుగవిక్కుమక్కువలచజక్కురలాక్కుటంజిల్లుపల్లలం
గ్రక్కుననెల్లవారలకుగామవికారవిహారమేర్పడెన్.

సీ|| ఒకభృత్యుడూరుయొక్కిజికినిద్దపుటద్దమొగిలబూనిదేబాగొనరజ్జూవ
నొకసేవకుండుక్రేవనకలంకమతిచెల్వమెఱయనేరుపునజ్జూమరమవీవ
నొకదాసుండభిలాషమొదవంగకపురంపుతమలంబువేమూరుతవిలియొనక
నొకకింకరుండుపొంకమొప్పచెంతలనుండిభూషణానీకముల్పొందుపఱుప
మఱియునొకభక్తుండత్యంతమధురగీత | రవముగావింపనెంతయరభనమునను
జారుసాందర్యకేభాప్రశస్తుండగ్గమే | దనరిజంగంబుబురవీధిజనుచునుండె.

వ|| అట్టియెడ.

ఉ|| సీరజగంధులిందుమణినిర్మితనిర్మలభవహార్య్యవి
స్తారతరాగ్రభాగములచారలరంజరియింపుచుండి సిం
గారముమీఱునవ్విటశిఖామణిచెల్వముకగాంచి యెంతయు
స్మారవికారనంచలితమానసలైతమకించిరందలున్.

క|| మఱియునుచౌరవభూమణు | లఱుడుగనమ్మిండజంగమయ్యయొయారం
బిఱుపుకగనగొనుటకుండ | త్రరమునచబఱతెంచిరధికతత్పరమతులై.

ఉ|| ప్రేమబడంతియోతుకమకరీమయపత్రమునందమొప్పను
ద్దామగతింగుచాగ్రములచానిడికొంచువసించియవ్విట
గ్రామణిజూడచయ్యుడచిరంబుగజేత్వకవచ్చెగానగ్రలా
స్వామికిరత్నకీలితసువర్ణపుబంతులుదెచ్చెనోయనన్.

ఉ|| ఒల్లచెఱంగువైనడలియున్వపయిన్నటియింపలీలధ

మిల్లముజొరిమల్లికలుమెల్లననెల్లెడలతడుదూర్లఁగాఁ
 బల్లవపాణియొకటకవభారభలల్లిలితావలగ్నయై
 యల్లననీగుఁడెంచెఁగుసుమాయుభవస్నిభుఁజూడవేడుకకా.

క॥ నెరినొడ్డాణముగళమునఁ | తిరముగేధరియించి మెఱుఁగుఁడీఁగఁగఁడుం భా
 సురగతివడుముననిడియొక | హరిమధ్యమహేశుఁజూడనరుఱెంచెవడికా.

క॥ కాలునిఁకాలకుఁచిలుచుచు | లీలంగరయుగముసాచిలేమయొకతే య
 ట్లాలింగనఁగనవేగం | కాలింగన మొవఁగవచ్చునటులరుడెంచెకా. 1

సీ॥ కమనియ సావణాకణాపత్రద్యతు ల్లకుకులేఁజెక్కుటద్దములమీదఁ
 జారుముక్తావరభూరిశోభావకుల్ప కటవక్షోజకుంభములమీదఁ
 బటువై నమేఖిలాఘటితరత్నప్రభల్ ఘనతరజఘనభాగంబుమీద
 సురవసీలాభవిస్ఫురితవేణీరుచుల్పలితవృధుకటిస్థలముమీద
 జిలుగుచెఁగావిపావడసిరులుమిగుల | చెల్లుగలచల్వవలువఱైఁబలువిభములఁ
 గలిసివతింపనొకకీతకరనిభాస్వ | నరవిసరుడెంచెనమ్మహేశ్వరునిఁజూడ.

మ॥ ప్రమథాధీశునిఁజూడనొక్కచెలిశుంభత్వ క్రియన్వచ్చుచో
 నమరన్నత్వమొగంబుఱైఁగురులుచెల్వారెంగడునీడ్డి న
 త్కమలేందీవరవజ్రపుష్పనవమాఖ్యప్రోల్లనదూశికా
 సుమమధ్యంబులనంచరించుమధువస్తోమంబులోయన్గతికా.

ఉ॥ గొబ్బనగిబ్బగబ్బిచమగుబ్బలుజొబ్బిలనబ్బరంబుగా
 నిబ్బరమెచ్చచందనము నేర్పునఁబూసివెలందియొర్తు మే
 నుబ్బగదివ్యసారభములొక్కటదిక్కులఁజిక్కియెల్లెడం
 బ్రబ్బిబొజొంగుఁగముఁదిరంబుగఁగన్గొనఁజేరెఁగేరుచుకా.

సీ॥ ఘనలీలఁదనరారునుమహాఁగవెండుకత్తేల్లెనసురరాజసిలముఱుగ
 నదమలతరవిరాజన్నభాంకురములు ప్రకటితమా క్షికప్రకరములుగ
 నతరశోభానమంచితదంతపంక్తులువత్పైకెక్కినమంచితవజ్రములుగ
 భూరిప్రభాపరిస్ఫురదధరోత్థంబురమణిఱతరపద్మరాగముగను
 రతివధూమణిచేనూత్పరత్పఖిచిత | మగుమఁజెలువొంచుచొక్కఁపుఱిపసింది
 బొమ్మయనొక్కముద్దులగుమ్మవేడ్క | నర్విరూపాక్షుఁగన్గొననరుగుడెంచె.

శా॥ చంచల్లిలనొకకుకానీలజలవచ్చనోడురాద్భింబమూ

యెంచునొచ్చిచినచంచరికతతిచేనింపొంచురాజీవమో
యంచున్నోన్ బృందజాలి మోముపంజరైవ్యాకుంఠలశ్రేణి న
తిఁచునొచ్చులగుంగనుంగొనుట తేఱెంచెన్నిరుల్కించుగన్.

చ॥ నకియయొకఠునూ పురలననడికంకణికిఁజిఱ్ఱను
ల్పక్రికటగతింజెలంగఁబరిభాసితవ్యనువణాభూషణ
ప్రకరములుల్లసిల్లనలనల్లవశేఖరుఁజూడవచ్చెద
ర్నకకరము క్షమైనరవిఁబర్వెడుచొక్కపుడేగయాయనఁ.

సుగంధి॥ ఈగతిన్ ద్విరేఖవేణులెల్లనంతనంబుతో
వేగనేగుడెంచయంతవంతకాంతి నెంతయు
న్బాగుమీరినట్టిమేటిపైఁడిగట్టువిల్తునిఁ
యోగినాధుఁజొచ్చిరాగయోగమొప్పనొక్కటఁ.

ఉ॥ అంగనలెల్లవేడుకననంగళతప్రతిమానభంగ
వ్యాంగునినభృజంగునిఁబ్రియంబునసీక్రియఁజూచిజాళుపా
బంగరుపశ్యేరంబులను బాగుగరత్నములుంచి హారతు
ల్పంగతితో నొనంగినరనంబుగనేనలుచల్లిరంతటఁ.

ఉ॥ అద్దరవీనిచెల్వము ! జయంతభనేశకుమారమారుల
స్వేద్యయఁగల్వఁజాలుభరణినిద్దలసిల్లెడుమేనితేజ మా
ప్రొద్దనకుంనమంబెనఁగఁబోలునయా రెవలొనలినా
ముద్దియలారరండుకడుముద్దులుగుల్కెడునమ్మసాలెకుఁ !

సీ॥ పొదలెడుకొదమతు మైదగుంపు నదలించుఁబరికింపవీనిపెన్నెరులకాంతి
తొగలరాయనితోడఁదులయాననఁగవచ్చు మొనసివేడ్కనువీనిముద్దుమోము
వెలిదమ్మరేకులఁబలుమారునిరసించు రమణిరో ! వీనినేత్రములచెల్వ
తళతళమెఱయునిద్దపుటద్దములనేలు లీలతోవీనికపోలయుగము
వెలయుతిలపున్నమునుగేరువీనినాన | వింతయగుసింగిణిండ్లువీనిబాపలు
కొల్లలుగమొల్ల మొగ్గలఁగోడగించు | నెంతయునుబంతమునవీనిదంతవంక్తి.

క॥ నెలఁతా ! పున్నమతీవె | స్వైలతానరియగునెపోల్ప నెఱిసీతని చె
ల్వలరెకునగపునకున్నును | బలఁతులకుస్వరియొచిలుకవలుకులుధాత్రిఁ ?

గీ॥ కంబునన్నిభమైనగళంబుపాఁడు | ఇమ్ముమీరువిశాలవక్షమ్ముపాఁడు

రమణచాడవగూబాహుదండములవాడు | తొడరిసింగంబులెల్లునెన్నడుమువా

ఉ|| తమ్ములకేరుపాదలసితమ్ములవాడునవీనబంధుబీ [డు.

వమ్మునదల్చుమోవిచెలువమ్మునుగల్గినవాడువేర్పిలక జూ

క్కమ్మునకగమ్ములిల్లుతమకమ్మునణంచెతువాడులీలతో

నమ్మకచెల్ల ! వీడుమదినమ్మకపోవడిడేమిచోద్యమో ?

సీ|| ఎమ్మమీఱకవీనికెమ్మోవియానుట భావింపనమ్మతంబునేవగాడ ?

పొలుపొందవీనితోచొందొనర్చుటవేడ్కె నలకల్పభూజాశ్రయంబుగాడ ?

లీలవీనినిగొంగలింతుటనిజఁగ గవియిచ్చునిష్టానుభవముగాడ ?

వలనైనచెల్వముంబనిపూనికన్గొంటం దలంపకననిమిషత్వంబుగాడ ?

కుసుమకరకేళివీనితోఁగూడియుంటఁబ్రకటితంబగుసాంప్రజ్యపదవిగాడ ?

యిమ్ముగాన్వగఁలోకసాఖ్యమ్మువేరె కోరవలయునెవీడుచేకొనియెనేని ?

ఉ|| కొమ్మరో ! మోముముద్దుగొనికోరికచెక్కులుగోటమీటిచె

ల్వమ్ముగనెంతయుఁ గళరవమ్ములుమీఱకగఁబూనితేనియల్

గ్రమ్మెడుమోవియానియధికంబుగవీనియరమ్ముసారెకుం

గ్రమ్మకఁగఁరాడగల్చిచనుగుబ్బలనుబ్బుచుగొబ్బుగొబ్బునక ?

క|| కుతుకమునద్రవిదినమునీ | చతురునిమెయిజంటనుండునతిభాగ్యము నం

మ్మతివేయదరమతిరముగఁ | జతురాస్యనకైవసానిచానమనై నక ?

ఉ|| ఈనెఱజాఁకడీచెలువుఁడీదరవఁసవిభాసితాననం

డీనలిసీకళత్రనిభుఁడీప్రభుఁడీనవయావనాంగుఁడీ

మానినినై ననెంతయునుమనస్కథబాణవికంపితాత్మకఁగాఁ

దానొనరింపకున్నె ? వనితామణులారవిలాసనంపదక !

కా|| వీనింబూచినపూవుఁడబోడిమదనావిర్భావలోలాత్మయై

మనంబుల్గులుగ్రమ్మమేటిజీవనైట్టల్ గగుర్చుట్టఁగా

సూనాస్రాలయమెల్లకజెమ్మ?లఁదాఁజొక్కుంగడేకొమ్మ ! యిం

పూనంజండ్రునికన్నచంద్రశిలయుంబోలెంబ్రమోదంబునక.

ఉ|| కంజదళాక్షి ! యీనశువుకానికఁగనుంగొనినంఠసుండియుం

రంజిలిమాననంబువరిరంభణాలసమయ్యెఁజయ్యనక

మంజాలపుష్పకాణములుమనస్కఠుఁడేయఁదొణంగెఁదైపంబు

బింజయుఁబింజయుండవులఁబేర్చి కడుంధృఢలీలనొక్కటఁ.

క॥ అతివా ! శతధృతియీతనిఁ | బతిఁగానూహింపకున్నపాపమున నెకా
మతిఁదలకోఁతలఁబడియెఁ | నతతము ఘవనంబు లెల్లఁజర్పింపంగఁ.

వ॥ అని మఱియు నిట్లనివితర్కించె.

సీ॥ పఠఁతియీతండువాక్పతియె ! యిట్లనఁగనల్కొగములుఁబుక్కిటముగ్గయేది ?
తరుణియితండుమాభవుఁడో ! యిట్లనశంఖచక్రముల్ తొమ్మునఁజూనయేది ?
ధవళాక్షియితఁడువానవుఁడో ! యిట్లనవేయుగన్ములుఁగ్రులిశంబుఁగలుగుటేది ?
శుకవాణియితఁడుదర్శకుఁడో ! యిట్లనఁగఁగ్రోబ్ధిరీతూపులుపదియ్యుల్లి నేది ?
యితఁడు భల్లాణునిజభక్తిమతినిఁదెలియఁ | జల్లమాంబనిజంబెల్లనరవినరయఁ
బూనిచనుచున్నశివుఁడుగాఁబోలునిఁదెయె ! తధ్యమగునిండుముఖులారతలఁచిచూడ !

క॥ తొలిసోములఫలమిపుడీ | చెలువునిఁగనగొంటయిండుచేభాగ్యంబో
చెలువారఁగఁలెనిట్టులఁ | దొఁవఁగనద్యుతముగాదెభారుణియందుఁకా ?

క॥ అనియిద్విధమునఁబురసతు | లెనలేనిముదంబుతోడనీక్షించుచుఁదఁ
గొనియాడనంతశివుఁడా | జనపతిఁముగసాలదరికిఁజనియెఁలీలఁ.

వ॥ అని సూతుండెఱింగించిన విని వైమిశారణ్య మహామునులట మీఁది వృత్తాంతంబె
ట్లని యడుగుటయు.

శా॥ గౌరీచారుపయోధరద్వయమిశేత్కస్తూరికాకదఁమ
స్ఫూరోదగ్రభుజాంతరాళవిధిజంభద్విణ్కుళామత్యక్తో
టీరస్థాపితనూత్నరత్నరుచిఘాటీప్రోల్లనత్పాద మం
దారక్షీరపటీరవఱహిమరుక్తారాభమందస్కితా.

క॥ తరుణారుణాబ్జసుందర | చరణాదురితాభ్రీతరణనంతతకరుణా
ధరణీధరశరణాశశి | భరణాకరిహరణనిఖిలభయనహరణా.

తరల॥ ఘవనపోషణనత్యభాషణఖోగిరాజవిభూషణా
దివిజపాలనద్విద్విధాలనదివ్యతాండవఖేలనా
పవిధరాఛ్చితమానిపూజితభాషకోటివిరాజితా
శివగిరీశ్వరభూతిదాయకసింధుజాధిపసాయకా.

మూలిని॥ మవసిజశతరూపామర్దితాశేషపాపా
దనుజరిపుకలాపాదర్పితోద్యత్ప్రతాపా

తృతీయాశ్వాసము.

భనపతివరమిత్రాదాననంస్త్రీత్రపాత్రా
ఘనతరనిజకార్యాకాంచనాహార్యదైర్యా.

గద్యము. ఇది శ్రీమత్కుక్కుటేశ్వర వర ప్రసాద లభ్య కవితా సామ్రాజ్య ఘరం
భర కౌండిన్య సగోత్ర పవిత్ర కూచిమంచి గంగనామాత్య పుత్ర బుధ
జన విధేయ తిమ్మయ నామ ధేయ ప్రణీతంబైన రాజశేఖర
విలాసంబను కావ్యంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము.

రాజశేఖరవిలాసము.

తృతీయాశ్వాసము.

అమత్కామిత జన సుర | భూమీరుహ భజగవర విభూషణ సుగుణ
ప్రేమహిమాచలకన్యా | కోమలముఖ పద్మ శృంగ కుక్కుట లింగా,
వ॥ అవధరింపుము నైమిశారణ్య మహామూలకు నిఖిలపురాణ వ్యాఖ్యాన విఖ్యాతుండ
గు సూతుండిట్లనియె నట్లు జగన్నాథానా కారుండగు నద్విత జంగమేశ్వరుండు
తన మందిర ద్వారంబునకువచ్చు పేటింగి ఇల్లాబుండు.
చ॥ ఎదురుగనేగియాగురుజనేశ్వరుఁ గాంచినమర్కరించి న
మృదమునఁ దోడితెచ్చి సుషమంబగుపీఠికమంచిశోభన
ప్రదముగనఘృణాపాద్యములుఘాసురలీలనా నంగివేగఁద
త్పదినలిలంబుమార్గమునఁ శక్తినిఁజిల్లక నిచ్చియుండినకా.
క॥ నేటిఁగక్షపాలయంద | త్యురుకాంతులఁదనతుభూతియొక్కింతకరాం
బురుహమనఁబట్టియోగి | శ్వరుఁడాశ్రపునుడుటనిదినసరవినతండుకా.

ఉ॥ పావనమయ్యెపుద్గ్రహముపక్కములయ్యెడదపోవితము
ల్యావిరిపుద్గ్రహిందెకెలువంబగుకీర్తయ్యుంబూనియర్థివై
సీపుమహానుభావుడవు నేడరుదెంచుటకజేసివేడ్కనో
భావజరూప ! పూర్వకృతభాగ్యవశంబునమాకునియ్యెడకా.

క॥ గురులింగమిముద్గంగన్దాని | పరితోషమునొందిమదికుభస్మితిదనరెం
బరమేశ్వరుడవుడువ | త్రురుణంబ్రత్యక్షమైనకైవడిమీరకా.

సీ॥ ఎండండియిచటకునేగుదెంచితిరిల్లు మునిచంద్ర ! సాందర్యమూర్తిదనర
సీసూవివలుగంటులీకెక్కుగవలీరులీచిన్నివెన్నెలనెన్నగవు
లీముద్దునునుబల్కులీవిత్తరవుంబూపు లీవలివపుంజెక్కులీయెయార
మరయంగమీకెభాసురలీలదగునయ్య మఱియెందునైనసీమహిమగలదె ?
నాంగనాశంభుడవు దానందమొదవ | చేతులారజేసినవ్యయంజెలుపుమెఱయ
నట్టివిటచిహ్నలేర్పడనఖిలజమలు | వినంగనెఱజాణయగుచునిట్లనియెద్రీతి

సీ॥ జననిగర్భంబునజనియించినట్టితత్ఫలమెల్లక దెల్పెదనలరవినుండు
జారుండైనతతంబువాఁకాంతలతోడ గామకేవలయంబుద్రేమకగూడి
కొమరొప్పనింతులగుబృచమ్మలమీదగరిమంజేయిదుకొనివిరులశయ్యుం
బవలించిసుఖలీలదవిలియిందినగాక కోరికతెచ్చునుదియంబట్టి
కలలదరుణులం గామించికలితంకడగుచుం | బెరిగిపంచేంద్రియంబులువిగ్గంబట్టి
తియ్యవిల్కానివారికినొయ్యనొరిగి | తిరుగుచుండినఫలమేమిసిరులకరయ ?

క॥ మానినలదవిలియిన్నను | మానుగనిహాపరములాదవుమనుజులకెల్లకా
గానలభాములదరుగుచుం | దానములుజవంబులేలతగనొనరింపకా ?

సీ॥ నరవిముత్తోవ్రవద్రిక్షురిందలనిడుకొన్న కరివైత్యమధమండుకామిగాడె ?
కొమరొప్పనూహించిమాంతునిల్లాలింకంకైకొన్నపరమేష్టికామిగాడె ?
మాంసింబదాక్షిణ్యగొల్లవుంబోణులంకలసినవెన్నెండుకామిగాడె ?
గౌతమమునిపత్నికడగివరించినగట్టులపగవాండుకామిగాడె ?
కోరియాచాత్యుభామినిగూడినట్టి | కైరవాపుండుమిక్కిలికామిగాడె ?
కామిగాకున్నయట్టియన్ఫలితుండెవండు | కామిగాడేనినిర్వాణకామియగునె ?

సీ॥ అదియనుంగాకకామశాస్త్రాళియండుం | గామిగావచ్చుననిపల్కుకతననిట్లు
తనరవిటజంకమాకృతిచాల్చియేను | నలరవెలయాండ్రభక్తులనడిగికొనుచు.

క॥ భోగింతు నెల్ల వేళల | బాగొప్పెడు కామకాస్త్ర పద్ధతివెలయన్
క్రీగల్లుటకరయగళల | మీగతిసుఖియింపవలదెయింపలరాకన్ ?

చ॥ రమణికు బద్వయంబొగునరమ్మున సానుకమోము మోమువై
బ్రమదముమీరడజేర్చుకొనివల్లరుకోర్కెలఁబుప్పకయ్యవై
నమరగఁగఱవ్వళించియనయంబునుమన్నభ సాఖ్యలీలలన్
గ్రహముననోలలాడుటయె గాడెనుజన్మభలంబు భారుణిన్.

క॥ అని నెలపులఁ బాఱఁగఁజ | య్యననపుష్వచుఁబుల్కుజంగమాధిపునొరయం
జనదనుచున్మ పుఁడులింగా | ర్చన సేయఁగఁచిలువనతఁడుక్రచ్చుఱఁబలికెన్.

శీ॥ జననాథ ! మారాకచందమంతయునీకువీను మెఱిఁగింతునవి న్నరముగ
నన్నంబువైనించుకైనఁగోరికలేదు వలనై నవెలఁదిగావలయుఁజుమ్ము
వేశ్యలేనిది నాలువేయైనఁగాని భోజనమునరింపను సైపకుండుఁ
గావునవేవేగఁగన్ములపండువయగు దానినొక్క తెఁదగినభక్తి
తోడఁదెప్పింపువేడుకతోడనిపుడు | గారవంబుగనీవిచ్చుకట్టుమిదియె
యనుఁడున్మవశేఖరుఁడు నేర్చుదనరనతనిఁ | గాంచియిట్లనునద్వచోగరిమమీర.

చ॥ వీనుగురునాథ ! నిక్కమగువీన్నపమొక్కటిచిత్తగించి
ట్లనుచితముల్వచింపఁగమహాత్ములకై దగదయ్యమిప్పున్మ ని
ప్పనివినియెవ్వరైనవగు బాటానరించెదరయ్యమీరెటుం
గనదిపుడెద్దియిప్పుహిని గార్యములేడుగదయ్య తెల్పఁగన్.

చ॥ అడుగుమ తెద్దియెని యురయంబయెనం నెడఁ గాకమీకు ని
ప్పడునొకకన్నియందెలిసిపొందుగఁజెండ్లియొనర్చిరత్నపుం
బొడపులుజీరలుంబసులతోధనధాన్యములున్ గృహంబులున్
గడువడిభృత్యవగఁముపైకొనుమిచ్చెదఁగోర్కెమీరఁగన్.

క॥ ఊరూరుఁడప్పకుండఁగ | మేరలువేయింతునిపుడుమీశిష్యులరు
న్వారంబులొనఁగునట్లను | దారతవషాశనములుతఁగొనొనరింతున్.

శీ॥ పెండ్లికట్టులబులునుగడుఁచేర్చితోడ | రాగికప్పెరలునుమీకుఁబ్రాకటముగ
నియ్యఁజేపెదఁబ్రజలచే నెల్లతఱిని | సూనశరరూప ! యట్లుగాడనినినుము.

శా॥ గ్రామంబుల్గురుండలంబులుశతాంగంబులరంగంబులు
న్ముమిందేరగువస్తుసంఘములునంభూనఱంబుగానిపుడే

ప్రేమల్కరగనిర్తుండేకొనుమిటులై కేలనీరాజ్యముం
 దోమాతాండనిభద్రకాశకొనుమీయుర్వ్యభాగాంబాగిన్ |
 క|| తురిసొసాఖ్యలీలల | చేరూఢిగనుండుటొప్పుచిరతరకుమిమం
 గోరికమీరగంకైకొను | మారాధ్యజనావతంస | యనిబల్కుటయున్.
 క|| ఆపలుకులువినిగుంచుడతి | కోపోద్రేకముననృపతికుంజరుగనియో
 భూపాలక | నీతేగం | బీపట్టునడలిసెందరుచులింకేమిటికిన్.
 గీ|| భరణిభల్లాణుండెంతయుదాతయనుచుం | జెప్పఁగానియేతెంచునప్పుడొక్క
 కాసాసంగినవెలయాలుగలుగునిటుల | లోభమేటికింగునుమశరాభనీకు. |
 సీ|| భేకంబుగనిచాలభీతిఁబర్వదుబంటు | కురమునరిపులఁబోందరుమగలఁడె ?
 మడిగట్టువడిదాటండడఁబడుతెట్టువ | మించివారాశిలంఘించగలఁడె ?
 యిసుమంతపనపుకొమ్మొనకగఁజాలనివై శ్యుండెననియంగడిఁజూరలిడఁకగలఁడె ?
 యిలుపానివెడలంగనలయుసోమరి | వేగమునవారణాసికిఁజనకగలఁడె ?
 నరవిమావంతుండెక్కినందరలలేని | వారణంబుభారంబుమోవంగకలఁడె ?
 కాపుననొకింతసూక్ష్మకూకామితంబె | యియఁగానోపవికనిచ్చుటేదిచెపుము. !
 సీ|| ఎండకన్నునునీడకన్నెఱుండగకుండి | తనరనరచేతియర్థంబుగనకలేని
 యలఘుతరరాజ్యగర్వాంధులైనయట్టి | నరవరులకేలవ్రతములుభరణియందు.
 చ|| గడియకుంబెక్కుమాగఁములుకల్లులుపల్కుదుసాధుకోటి త
 న్నొడయండటంచుమొక్కునపుడూరక | యుండుచువంతశేష్టలన్
 గడువడిచానొక్కయెడఁగశ్శ్రేణిజేయుచు | రాజ్యసాఖ్యముల్
 గడుకొనులాహిరీమనకఁగ్రమ్మినమత్తులుగా | రెభూపతుల్ ?
 ఉ|| బాంకులకెల్లఁదానకముపుట్టినయిల్లగుంకల్ల | మోషికిం
 గొంకొకసర్వదుగఁతులకుందగుమూలము | రాజసంబు నీ
 వింకనతివ్రయానముననిట్లగురాజసవృత్తి | నుండియు
 న్నింకముతోవ్రతంబురకవేక్షయొనతుఁ | రెపార్థివోత్తమా ?
 గీ|| నీకునీవేళనొకకాసులేకయున్న | నిదుగొమాచేతికాపైననిచ్చివేగ
 వెలపాలంతినిఁడిప్పింపుమలరనిదియ | వినకగఁగాడేనిశపధంబువిడుపుమిపుడు.
 ఉ|| వాహనముల్రధంబులునువారణముల్కొద | పుల్లనంబులున్
 గేహములున్నరంబులునుగేవలరత్నవిభూషణంబులు

స్వాహానవృత్తితోనావగిచాలంబ్రయంబునఁగూర్చి యిప్పుడు
 ద్వాహాముపేయకంఠేనాకవారవభూతిసానంఠాదాఱో ?
 చ॥ అనుడుదినేళవంకకంఠాంబుధిశంఠుఁడడుయోగిశంఠ్రునిం
 గనుఁగొనియోమహాత్మ ! తగుకార్యమెఱింగినరీతివిన్నవిం
 చినవనిగానిలోభమునుఁజెందివచించుటగాడుమీరలిం
 దునకలుగఁగఁచాడియె ? బుధుత్క్షమపేయఁరతప్పుగల్గినకా ?
 క॥ కావునమీమదికింపుగ । వేవేగవలంఠియైనవేడుకకత్తెకా
 రావించెదఁగైకొనుమో । భావజనిభ ! యనిననతఁడుఁడ్రమదముతోడకా.
 క॥ అటులేనిదెలియవినమొ । క్క-టిభూతలనాథ ! వారకాంతవిధముఁడ్ర
 స్ఫుటగఁగిఁజెప్పెదజంఘ । విటుఁడనియెన్నకడున్వివేకముమెఱయకా.
 సీ॥ నంతుఁడాపూజిణమాచంద్రబింబద్యుతిఁజెద్దయనిరసించుముద్దుమోము
 విరిదమ్మిరేకులనెరిఁబరిహాపంబుఁగావించునిడువాలుఁగమ్మిదోయి
 బింబికాభకాంతిఁజేర్చిమీఱఱయింపఁ దివిరెడుసాబ్దసతియ్యమోవి
 మేలిబంగరుజొంగరాల్లలలనేలఁజొలిసకఠినంపుఁజన్మఁగవయుఁ
 గొదమతుమ్మెదకదువుఁగదుముకురులు । కరికరంబులకెనయనఁబరగులొడలు
 గొప్పపీఱుఁడులునల్పమైయొప్పుకొను । వృద్ధినాథ ! గభీరనాథియునుగల్గి.
 తరల॥ మొలకనవృలువాలుఁబూవులుముద్దుగుల్కెడువల్కులుం
 దగుకుఁజెక్కులుహఱనయానముతమ్మిత్కాండ్లఱయింపఁగాఁ
 గఱభజంబులుకంబునన్నిభకంఠరంబునుగల్గితా
 వలచియున్వలపింపనేర్చినవామలోచనగావలెకా.
 క॥ పురుషుండలసినమీఁదట । పురుషాయితవంఠగతులఁబొడవుమవరున
 స్వరతంబుపేయవేర్చిన । గురుకుఁచగావలయునలరఁగువలయనాథా!
 క॥ నఖదంతక్షతచుంబన । ముఖనిఖిలరతివ్రకారములఁదానెకడు
 మ్మఖిలిఁగలయునీరజ । ముఖియేకావలయుఁజొమ్ముఘాపఠితిలకా ।
 చ॥ కలకలనవృకొంచుఁదమకంబునఁగఁచెలసిక్క-టిల్లఁగాఁ
 గులుకుమిటారిగల్గివనుగుబ్బలుపైఁబయినుబ్బఁచేసియ
 ల్పిలికెడుముద్దువల్కులునుజెన్నుగమోహముమీరఁగేరున
 చ్చిలుకలకొల్పి-గావలయుఁజిత్తజితేలికఘాఘజోత్తమా ।

సీ॥ నిక్కుజక్కువచోయి నెక్కనక్కెములూధుచనుగుబ్బలురముననావరనాని
భుజయుగంబలరమూపునలీలగగీలించిచెలువొప్పకజెక్కునకజెక్కుండజేర్చి
వలుమాటుగళిరవంబులుమీటిచెలగంగనిముగ్ధగామరునిల్లుచెప్పగిలక
గొనగోటిపోటులూయ్యనమర్కమున్నూటవగలచేబెదరుమైవడకుదోపం
జూక్కిబిగికొంగిలింతలక బెక్కుక్రియలక । బ్రేమదళుకొత్తవనియించిపదపవరి
సురతమునుబ్రోడయై సేయసుండరాంగి । కావలయుంజుమ్ముధారుణీకాంతయపుడు.

వ॥ మఱియును.

సీ॥ ధనగర్వమునకబల్లపునికద్యణీకృతలీలగణనసేయనిపెల్లుకత్తైగాక
కలహించివేడుకకానినెంతయునెగ్గులాడుచునుండగుయ్యాలిగాక
నెప్పుదియొరునిపైనిలిపిమారునికేళినలరకడేలింపనితులువగాక
ప్రేమచేచిలిచినబేలయట్టులకబల్లనొల్లనిమాయలబెల్లిగాక
యొకనిచేవిత్తమందివేటొకనితోడక । గలిసివర్తించుబల్లోనకారిగాక
ఘ్రానియేప్రాప్తనిస్థరపోతుగాక । మదటయునుగాకపరికింపవలినగాక.

గీ॥ విలునితోకగూడియున్నట్టివెలదిగాక । బానిసెయ్యరోగియునుగాకపాపిగాక
బేలయునుగాకతగమగనాలుగాక । యున్నవాలంటికెప్పింపుముర్వి నాభ ।

క॥ వినచిత్తినశంఖినిహ । స్తినెవద్దనియనెడునాల్గుతెఱంగులనతులం
చునకబేరెన్నికయగువ । ద్వినిగావలెంజుమ్ముమాకుమిహిరకులేశా ।

క॥ శివపాదభక్తినిరతయు । నవరళసాందర్యవతియునతిపుణ్యగుణ
ప్రవిమలతరహృత్కమలయు । నవనీశ్వరమాకునిచ్చునదియిపుడెలమిన్ !

సీ॥ ఘనసారమృగమదగంధసారానేకనంతతనవ్యవాసనలచేత
మాక్తికాంబుజరాగమరకతనీలాదిదివ్యమాణిక్యద్దిధితులచేతక
దరుణేకదుబింబసుండరదర్పణావళితరళితఘనభగద్ధగలచేత
సావర్ణకవర్ణంకనంవ్యాప్తమల్లికాద్యతులితకుసుమనంబాతులచేత
నరవిందెఱుండ్లవంబువాసిరులచేతక । బ్ర)కటితములగుజాలవల్లికలచేత
సారదికబేరెననిఖిలవస్తువులచేత । నలరుకేళిగృహంబుగావలయుంజుమ్ము.

వ॥ అనిననృపాలుండిట్లనియె.

గీ॥ అట్టైకానిముగ్ధదేవమీరానతిచ్చు । క్రమముమీఱంగనిప్పుడేగడనసతిని
నలరకెప్పింతుననివల్కియొక్షుణంబ । కౌతుకంబాత్మనెంతయుకగడలుకొనకగ్.

క॥ తలవరులచిలిచిధరణీ | తలవరుండవ్విధముండజెప్పితగినధనంబు
బ్బలనొప్పకగనిచ్చిముదం | బలరంగవెలపాలతొండండటంచుంబలికెన్.

వ॥ ఆంఠ.

ఉ॥ పద్మములెంతయున్నొబగుంబాసివెనమ్మకులింపవిస్మర
త్పద్మములంజుభూసురులుతత్పమయక్రియలూచరింపగా
వద్మముమీరువారలగుసామజయానలకెల్లంజాలవ్యా
త్పద్మములుల్లనిల్లరవిపశ్చిమవారిధిగ్రుంకెనత్తఱిన్.

సీ॥ కరమొప్పసాంధ్యరాగముమీఱిజెల్వారునంధకారముపర్వనఖిలదీకల
బాక్రలాకనమునంజకన్కనొక్కటనుండెముదముతోఁకొగలఁటెండుదయమయ్యె
జనులకెల్లనుబ్రీతియెనరవెన్నెలయొప్పెలలింజకోరములుకోరెల్లంజెలంగె
నలినితాండలవంజెనగియెనుగుముదినికోకంబులెడపాసికుండెముదిని
మరుండువెడవింటవిరితూంపులరయంబూని | యేపుదనరారవిరచులనీయంబొడగె
నతులకుంబురుమలకుంబరస్వరవిలాస | రసముచిలికెడుపలుకులింపెవంగనపుడు.

సీ॥ ముత్యాలతాటంకములుగొమ్మపూజోడిబన్ననరంబిదీనన్నతాంగి
భుజితేతుకలివెచూడుగజరాజగామినియొద్దాణమిడుగొమహూత్పలాక్షి
కరకంకణంబులైకొమ్మహరిమధ్యచేర్చుక్కబొట్టిదెచిన్నెలాండి
మొగపులతొంగవెల్వొంగబూనుకుకవాణినేవళంబిదైరమ్మనీలవేణి
రత్నహారంబులివెయుదురాజవదన | వన్నెచీరలుగొనుముసావణావణా
గంధసారంబుంబూయమొకంబుకంఠి | యనుచుండుదలెనికోరికనాత్మనలర.

ఉ॥ పల్లవులెల్ల మొల్లముగబల్లిచులైకడుమంచివస్తువు
లొల్లలుమీఱుంబట్టుకొనికూరిమితోఁబఱతెంచివారనం
పుల్లనరోజినేత్రలకుంబొండలచారనొసంగివేడ్కరం
జిల్లకంకెక్కువకువలంజెందిసుఖింతురనేకలీలనన్.

క॥ తలవరులయ్యెడనర్థము | లలఘుగతింగొనుచునరగనంచితకౌతూ
హాలకూనసులగుచున్నే | శృలగృహములకరిగిసిలువసాగిరచునన్.

సీ॥ రమునవదాస్రవతీరావెచింతామణీరాజగనోగ్రహినిరాజరేఖ
రమునవకోరాక్షిరాపుష్పమంజరిరావెలీలావతీరత్నపుత్రి
రాసుందరాకారరమునైరవగంధిరావెబింబాధిరమ్యభూష.

రావెకోకిలవాణిరానరోరుహాణిరామధ్రువతవేణిరముగ్ధరుణి
రావెనారీశిరోమణిరముగ్ధరమణి । రముగ్ధనవపంద్రకాహనరాజహంప
యనుచువేదగనింటింటికరిగియిటులఁ । దలవరులువారకాంతలనలరఁచివిచి.

క॥ ధనములుమణిభూషణములు । ఘనతరచిత్రాంబరములుఁగలవంబులునుం
గొనుఁడివెలిటజంగమునకుఁ । బనివడినిద్దరకునిపుడుప్రపదముమీఱన్.

గీ॥ వనజముఖులార! ఛారుణీవరునియాజ్ఞ । యిట్లుకాపునమనలకయీక్షణంబ
వలసినంతధనంబునువరునఁగొనుచు । వేదగముగరండంజంగమవిటునికడకు.

వ॥ అనిపల్కుటయును.

సీ॥ నెఱజాణఁడొకఁడెంటనిద్దరకున్నాడురాఁగూడదనెనొక్కరాజవదన
కోడెకాఁడొకఁడుదాఁగోరినధనమిచ్చివదలనీఁడనెనొక్కవాలుగంటి
మిగులఁగూరిమిచేయువగకానినెడఁబాయఁదగదురాననెనొక్కచిగురుఁబోఁడి
వల్లపుఁడొకఁడుదర్పకకేళికీవేళఁగాఁచినాఁడనెనొక్కకంబుకంటి
ననుపుకాఁడొకఁడాసించివినయలీలఁ । దవిలియున్నాడనయెనొక్కధవళనేత్ర
విటశిరోమణియొకఁడిలువెడలనీక । దంటయైయున్నవాడనెదంటయొకతె.

ఉ॥ మిండనిఁపాసిరాఁదగదుమిన్నకపాండనెనొక్కలేమవె
య్యిందెడిచూడుఁడల్లగదిలోనియతంఁడనెనొక్కరామభూ
మండలిఁబేరుగల్గునుఁమంబగుమేలిపసిండిసాముగ్ధరీ
తండ్రినఁగఁగిడించిచనధర్మముగాదనెనొక్కభామయన్.

గీ॥ ఇట్లుచెలులెల్లఁదమవిధంబెఱుఁగఁజెప్పి । రండుగొందలుప్రోడశ్రానించుముఖులు
మందమధురోస్తులలరారమానవేళ । కింకరుటకెట్లువలికిరిశంకలేక.

క॥ వినుఁడెఱింగించెదమంతయుఁ । బనివడిగణి కాజనంబుపద్ధతులెల్ల
నిద్దినయంబలరారఁగనో । ఘనులారనవిస్తరంబుగానిఁకమీకున్ ।

గీ॥ విటుఁడులేనిరేయివేదనఁజెంచుచు । నిదురకంటికెఱుఁగనేరకుండి
కాసానంగునట్టికడజాతివాఁడైవఁ । గల్లఁగోరువారకాంతమణి.

సీ॥ కడుఁగురూపినినై నఁగందర్పనిభుండంచునభినుతియొనరింతులఁఘులీల
నంత్యజనుగ్ధునినైననమలవంశజాఁడంచుఁబలుకురెంతయుఁజ్రోఱివనర
నతిమాధుమానసుండగుమానపునినైననరసుండటంచురునరళవమను
బ్రహ్మహంతకునైనఁబరమఛార్మికుఁడంచుఁగణుతింతురెపుడునుగ్రమముతోడ

నెన్నఁగల్గిననీతివిహీనునైనఁ | దవిలిజన్మవృత్తసుండంఁద్రుతముకునొక్క
వీనమైననుగాపైనవీడెమైనఁ | జేతికొనఁగినచోవెలచిగురుబోండ్లు.

ఉ॥ చిన్నెలవన్నెలస్వగలఁజిత్రవిభంబులముద్దుమాటలన్
వెన్నెలనెన్నునపులనువేమణుబిన్నరివాలుఁజూపులన్
నన్నలపైగలస్కగులఁజొఱతనంబునవారకామినుల్
చెన్నుగఁబల్లవప్రతతిచేతధనంబులుదోతురెప్పుడున్.

నీ॥ ఒకమాటువయ్యెదనోరగాఁదొలఁగించినవరించుజిగిగుబ్బుచెన్నులలక
నొకమాటుసోగవెంఁద్రుకలబల్బునుకొప్పునడలజల్లునవిప్పిముడుచుమఱల
నొకమాటుమణిమయప్రకటఘోషణములువదలించితిరుగంగఁగుదురుపఱచు
నొకమాటునవ్యమాక్షికమణీహారములొక్కనగోటఁజిక్కులగుచ్చితివియుఁ
జెలఁగిమఱియునుశృంగారజేష్టలలరఁ | గేరుచుండునుబెక్కువిహారములను
సొబగుమీఁతెడువగకానిఁజూచినపుడు | మరుకుకొల్పునువెలయింతిమహితగతిని.

చ॥ పొలుపుగనిన్నుఁబాసియొకపూటమహాయుగమంచునెంచుచో
వలనుగనీవునన్నిటులవంచనసేయఁగఁబాడియే? యిటుల్
దలఁపఁగనీతియే? యనుచుదక్కుచుఁజూక్కుచున్దిక్కువంబుగా
వలచినయట్లుమాయలనువారవహూటిశ్రమించుఁబల్లపున్.

చ॥ ధనములవేలబోయిపుడుదాసియునైనగడించునీక్రియం
ఘనముగచూకునీచెలిమిగల్గుటయేవదివేలటంచుఁబె
న్నినయఁపుమాటలాడుచునువేఁడుకకానిఁగఁఱంఁగఁజేసియొ
య్యవవిధవంబుఁగొంఁద్రుగణి కాంగనలెంతయునేర్చుమీఱఁగన్.

క॥ వలచినవానికెఁదఁదెయు | వలచినచందమునఁదోచివదలడుగాకెం
దులనైనవెలపాలంతికి | వలపునుగనకంబునకునువలపునుగలదే?

వ॥ అదియునుంగాక.

నీ॥ పల్లవవ్రాతంబుపాలిబల్రాకాసిప్రకటితోద్యన్యద్యపాననిరత
గురుతరానేకఙ్గుణగణాలంకారవకలమాయావాదజననసీమ
భూరికోపవికారపూరితనిజిత్రకఠినవాక్యక్రియాగ్రధితరసన
భరననీకులకెల్లగురుతుమీరినతావుదానభరస్కదయావిధానహీన
శాకినీభూతభేతాళనమదనైత్య | భీకరాకారవిజయగంధీరనినద

సుమశరా రామమార్గభాసురసమగ్ర | లగ్నకలకంఠయుతవల్లిలంజితల్లి.
 సీ॥ కుటుచలైతలు గు నా నెఱిసిన వెండ్రుకలూప్పమీఱఁగదువ్వికొప్పముడిచి
 యిలఁబ్రాంతఱెప్పటట్టలఁదోలివ్రేలాడుకుచములఱవికచేఁగుదియఁబట్టి
 తొడిగినకుబునఁబువడుపునమడతలేర్పడియెడునొదలివైఁబనపురాచి
 యెలుఁగుతోలునుమీఱియెంతయుమాసిన పెద్దపుట్టము చాలఁబ్రీతిఁగట్టి
 బారుసునొనటనుజంద్రఁపుబొట్టుఁబెట్టి | యడుసుకన్నులఁగజ్జలంబడఁదిన్ది
 బోసి నోటనుదమలంబుఁబూనియిటుల | విటులఁబలుమాఱునఁగఁజేయువృద్ధవేశ్య.

గీ॥ పద్మమయినదుగుమహాపద్మమయిన | శంఖమయిననొసంగినచాలకుండి
 ధనదుమెచ్చదొకింతైనదనకుఁగల్గు | విత్తమంతయునీకున్నవేశ్యజనని.

క॥ వనఁద్రాగినపులుగుక్రియ | నివ్వసువకతఁగఁజేలుకొంచువేశ్యాంబకడుం
 బినరేఁగిబూతులాడు | నృనఁగల్గనియూగియడఁగఁబల్లవతతులఁ.

ఉ॥ ఆకులుపోకలున్నఁబలుహారములున్న హుగంధసారము
 లోకలురూకలున్నఁబదిగోరినయట్టిసమస్తవస్తువు
 ల్పాకటమొప్పమాఱులాగిఁబన్నిభ్రమించుచునేర్చుమీఱఁగాఁ
 జేకొనుఁబోవటావకులచేగఁణిక్కాలబచిచిత్రవైఖరిఁ.

గీ॥ మిండఁదొకనాటిరేయిరాకుండెనేనిఁ | గాసువీనంబుచేతికిఁగల్గనందు
 కించుకేనియునిదురఁబోనీదుకూఁతు | గడనపూఁబోడియవ్వపెన్కంచుమువ్వ.

వ॥ ఇట్లగుటంజేసి పల్లవవిరహితయైన వేశ్య మీఱుచ్చధనంబుఁగొని జంగమవిటునికఠప
 రాకుండునేయని యథార్థంబుగఁ బల్కినవిని.

క॥ నమ్మకనృపవళులతిశీ | ఘ్రమున్నఁగ్రమ్మకృశినకలఁగి కాజనశీ
 హమ్మలనునిమ్ముగదూరిము | దమ్మనఁబరికించుకొనుచుదగినవోప్పట్లన్.

క॥ ద్యూతమధుపానమృదునం | గీతసుసాహిత్యసృత్యకేకులచేతం
 బ్రీతిఁజెలుఁగుభుజంగ | వ్రాతంబులఁగనిరిచిత్రవైఖరిమెఱయఁ.

ఉ॥ ఈగతినుండఁబూచిధరణీశ్వరుపాలికిఁబారులెంతయు
 స్వేదగమచేరితద్విధమువిన్నయలిసెఱుంగఁజెప్పిన
 న్బోగముచానఁదేకిటులబాంతులుపల్కుటమీకొకింతయు
 న్బాగగునేయటంచునరపాలుఁడుకోపముమీఱఁబూచుచుఁ.

క॥ ఉన్నంతపారుగుపల్లెల | కున్నేనినదూతలెల్లగొప్పిననపుడే

భిన్నతమిఱంగనటువలె | దిన్నపమొనరింపభరణివిభుండవ్వేళ్ళా.

ఉ॥ ఎక్కడఁజూచినంబునొకించుకయున్నెడలేకయెప్పుడు
వైక్రమకు నెక్కువైగడనలేమలుగాచుకయుంబురిప్పుడే
దిక్కుననొక్కవారసువితీమణిగల్గకయుండుటెంతయు
నిస్కేలిచోద్యమంచుమదినిల్వకదిగ్గునలేచియత్తటికా.

క॥ నల్లనికాలుముసుందిది | యెల్లజనంబులనుడించియింపొందమహీ
వల్లభుండూతానెచనియెను | పెబాల్లనకత్తువేశ్యవాటికున్నతలీలకా.

ఉ॥ ధీరుడగుభూవరుండిటులదీవ్రగతింజనితద్వహంబుల
నోర్పరణగండ్లపద్ధతులఁజూడఁదొడంగవిచిత్రలీలల
స్వేరుచుఁగోరికన్మదనకేకులఁదేలుచునుండువారలం
భూరిసుగంధపుష్పమణిభూషణధారులనిర్విచారులకా.

* * * *

ప॥ ఇట్లు చతురశీతిబంధ నభదంతక్షతపరిరంభశాద్యనేక కామశాస్త్ర ప్రకారంబు
అందవీలి క్రీడించుచున్నంగనంగొని శివశివేతి మంత్రంబును బఠించుచు విఫలప్రయ
త్నంబై ఛాత్రీవల్లభుండు తనమనంబున వితక్కించె.

క॥ చారులుచెప్పినవిధమిత్తు | డారయందభ్యంబయయ్యెనవ్విటునకునిం
క్ష కేరితినొనఁగఁగల్గుడు | వారవధూమణినివ్రతమువడినిల్పుటకుకా.

క॥ వెలపాలఁతిగల్గనంచున | నిలయేలెదురాజునంచునెవ్వతెనైనం
బలిమిందెప్పించినది | కలుషంబులకెల్ల మొదలుగాదెతలంవకా ?

చ॥ కడునడురేయాయయ్యెనకల్లరిజంగముక్రోధచిక్తుడై
వడినదలించవల్కునొకా? వంచనమిఱవ్రతంబుమీఁదట
నిడువఁగఁజోలునా! భువినవిక్రతమానవకీర్తినొందఁగాఁ
బదునొకా! నిలకంధరునిశాస్త్రదమగ్రహమెట్టులున్నదో!

గీ॥ వేశ్యనొవఁగెదననిముమ్మరిశ్వసంపఁ | బలికియొప్పుడెట్లుబొంకుఁజుకాటిదప్పి
మహానవత్యముకన్నగల్గఁపముగలదె | నేటునేయంగమానవకోటులకును ?

గీ॥ మునువారిశృంద్రముఖ్యులౌ మనుజుపతులు | నిత్యవత్యవ్రతాచారనిపులులగుండు
గాదెచిరకీర్తివకలజగంబులండుఁ | జెందినిర్వాణరాజ్యోభిషిక్తులైరి.

క॥ కరిసాయభటరథశివకాం | బరథనమణిభూషణాదిబహువస్తువులి

ద్వరనెన్నెగనతతంబులె | తిరముగనత్కిర్తి దక్కన్ రాక్షులకుణా ?
 క॥ మునుదీక్షయైనకగువేళల | ఘనుడగుగురునాధుండెంతగాదనియినకా
 విననొల్లకవ్రతభంగం | బాసరింపడలంచుటిప్పుడుచితంబగునే ?
 క॥ అదిగావునవద్విటునకు | నొడుగకపట్టంపుడేవినొనగిధరిత్రా
 విదితంబగుశపథముకో | విడులెన్నెగనిల్పుకొనుటవిహితంబనుచుకా.
 చ॥ ఆవనితలేంబ్రుండెంతయరయంబగృహంబునకేగినంతత
 ప్రవిమలశీలమైనతనభామినినొయ్యనకజేరచిల్పియె
 భవళనరోజనేత్ర ! వినుభర్తయ్యతంబగునొక్కవాక్యముకా
 దవిలినభక్తితోడవిదితంబుగనీ కెఱుండగంకజెప్పెదకా.
 చ॥ సరసముమీఱునొక్కవిటజంగముధూజకటింబోలిసేండుదా
 నురుతరలీలనెయ్యెడలనుండియొజ్జగఱుచేరినస్వభాం
 తరమునకజూచియెంతయునుదంబునదీ వెనలిచ్చి కేరుచుకా
 గురుతుగనొక్కవారసతిగోర్కెనొనంగుమటంచుబల్గినకా.
 క॥ ఇయ్యకొనిభటులచేతికి | నెయ్యంబునభనమొనంగి నెఱినొకపడుపుం
 దొయ్యుండెడెమ్మనిపనిచియు | నయ్యెడవారలనునమ్మకతికీప్రమునకా.
 సీ॥ చనివేశ్యపాటియెల్లనుగ్రమక్రమమునవెడుకంగనంచునవ్వెలడులెల్ల
 బల్లవనహితలైపరిపరివిధములగుఱుతుగామరుకేళిం గూడుచున్న
 గనుంగొనివ్రతభంగమునకు నెమ్మదింజాలవెఱచియెంతయునువివేకినవని
 నీకునివ్విధమెల్లకాకటణలరారడెలువవచ్చి తనతిత్రవ్రతాతి
 నించుముఖియెన్నెడు నెఱుంగనిట్టిచోద్య | మభవుబలుమాయగాంబోలు | నై ననీడు
 జుద్ధితో దుతనూహించిపానగనొక్క | వాక్యమిట్లనపల్కుమావలనుమీఱు.
 క॥ అనుమనుజాధీశ్వరునిం | గనిమ్మడుమధురోక్తులలరకగాంచామణియి
 ట్లనువృద్ధయాధీశ్వరమును | వినవేశితగునికభలువిబుధులవలనకా !
 చ॥ చిరతరలీలభక్తతతిచిత్తములారయంగోరియీశ్వరుం
 డరుడుగకబెక్కురూపులనహర్నిశమున్నరియించుకొల్లియం
 దురితవిదూరుడైనచిరితొండనిశ్యలభక్తికజూడడ
 ద్వరసుతుకగూరకగానడిగివానికినీకడెమనోరభార్గముల్ !
 సీ॥ అద్విభుండెమున్నుపొదిలెనిమ్మవ్వసూతునిక | యూనిచంపించుకొమ్మనైపోయిదాని

- నధికతరహాపఱముప్పారనన్నమునర । వేడుకొన్నట్టిబల్లాయలాడుగాండ ।
- క॥ అట్టివివదేవునకునీ । పట్టుననిన్నడుగుటెంతవనిసుగుణుండవై
యైట్టై ననాపఱశపథము । గట్టిగనిల్పుకొనవలయుఘనతరలీలఱ.
- మ॥ నను నెంతేనియుఁ బెద్దఁ జేసినలినీ నా ధాన్యయోగ్తంస! యి
ట్లనఁగాధర్మమె? నీవు నావతితథ్యం బేమనీదాసినిం
దనుమానింపకమీమదింగలుగునట్లత్వంతమోదంబుతో
నొనరింపందగుఁగాకవల్గుటునుమీరూహింపనింకేటికిఱ.
- క॥ పురుషుండదై వంబతఁడే । కరణినియోగించునదియెకావించుటగా
కరయఁగమఱియెందై నం । దరుణులకొక్కింతయునుస్వతంత్రముగలదే !
- క॥ నలలితముగనిహాపరఃసుఖ । ములురూఢినొనంగినకలపుణ్యఫలంబు
ల్లలిగించువిభునికంటెను । దలిరుంబోఁడులకువేటెదైవముగలదే !
- క॥ కాంతామణులకుఁజూకక్రుఁపుఁబెన్నిధానంబుప్రాకటంబలరారఁచ్రాణవిభుఁడు
కుసుమగంధులకునుగొంగుబంగారంబుప్రాకటంబలరారఁచ్రాణవిభుఁడు
కమలాక్షులకునభీష్టములిచ్చుదైవంబుప్రాకటంబలరారఁచ్రాణవిభుఁడు
చిగురుబోఁడులకుఁజెల్వగుకల్పభూజంబుప్రాకటంబలరారఁచ్రాణవిభుఁడు
చంద్రముఖులకుబహుజన్మజనితదురిత । పటలతిమిరార్యచింబంబుప్రాణవిభుఁడు
పాలఁకులకుఁజాలవెలలేనిభూషణంబు । రాజశ్రేఖర! పరికింపఁచ్రాణవిభుఁడు.
- క॥ వ్రతములునుదానధర్మము । లతులితగురుదేవతార్చనాదులువినుమో
క్షీతిసాధ! యింఁచుకేనియుఁ । బతిభక్తికిసాటియగునెభామామణికిఱ !
- ఉ॥ కాపున నెల్లరీతులనుగర్తవునీవెటులానతిచ్చినం
భావనలీలఁజేకొనకపల్గుటయెట్టిదిగాదటంచుధా
త్రివరముఖ్యనిక్రముగఁడెల్పుముచింతలవేటికీక్రియఱ?
భావభవారిభక్తతతిపాలిటనెవ్వడుఁగల్గియుండఁగఱ.
- క॥ అనవినిజననాథుఁడువే । దననొందుచునవ్విశ్వాళాభవశేక్షణవ
క్కునఁజేర్చివదలిక్రమ్యుఁట । ననియెన్నదిదొఱువడఁగననినవలీలఱ.
- ఉ॥ ఓనరసీరుహాక్షీవినుమోకులపావనియోవధామణీ !
నీపరియేరిమానిమలునేటొనరింపఁగముజ్జగంబుల
స్వాసిగనేడుగావలుకుకాక్యముమీఱఁగవేక్యకాంతవై

భాసిలిజంగమేశ్వరునిభావజేశికంజంగజేయుమా.

ఉ॥ వారకయూపురిన్నెచటవారవరూమడగల్గనంచునన
వారిజనేత్ర! నిన్నిటులవంచనవేయకవేడక్కత్రేగాఁ
గోరినవారజంగమునకుండగనివలసెంగదామది
న్నరములేన్నకీయ్యడలనిల్పుముమద్దవనప్రకారములే.

ఉ॥ నీవువతివ్రతామణివినివలసందగమచ్చిమేచక
గ్రీవుడదీపి తార్థములుజేమనావంగెడువంశయంబింకఁ
భావమునంచునిల్పకకృపామతిఁజూడుమునన్నునియ్యడ
న్నావుఁడడుఁబువ్వుఁడోఁడితననాధునకిముగ్ధమ్రొక్కియిట్లునుకా.

క॥ వలనొప్పునింతవనికై | వలుమఱుఁగ్రాధింపనేల పావనమతితో
నలబాజుఁగుజంగమునకుం | జేలువుగనన్నొవంగవలయుకీఘ్రముననృపా !

క॥ ధరయెల్లగుత్తఁగొనియొక | దరినించుకతాపుదీనతన్నేడుకైయ
స్వరికింపఁగనిటులవచ్చి | శ్వరకొంపెవుఁబల్కువల్కునెనికుకా ?

ఉ॥ భూసుతలీలమున్వ్రతముఁజూనితిరెద్దయునిత్తమంచువల
గానకువారకాంతనిడఁగానొననూడనియంతమాత్రనే
దీనతఁబల్కుఁచాడియెనుధీజనులైల్లచాసింప? నెంచునే
నేమఁగనెక్కిచక్కనవనిశ్వరకకృమిదిద్దిదూరఁకా ?

చ॥ అనువినుతాంగివల్కులుదినాధివంశవయోధిపూర్ణిమా
వనజవిరోధియెంతయునవారికమూచానిబద్ధచిత్తుండై
వినియొకయింతసామ్యుసిలివేఁగమి తెప్పిరియో నెలంకయి
ట్లనఁగలిగింఱిఁగాకతగదామదినిక్రియనూచాసేయుటలే?

క॥ ఆదినమాటతగన్వడ | నాడకకైకొన్నమాత్రనకటామదిలో
నోడకవిటవరునకునిఁ | చాడియెనుదివేకముడిగివంకజగంధి !

గీ॥ వద్దదశనేత్రనిన్నెదచానియొక్క | నిమిషమేనియునోర్వఁగనేర్చుటెట్లు?
వరమసాధివినిన్నిట్లువల్కునట్టి | తప్పకుమనెయమామదిదయదలిర్ప.

క॥ ఈయెడనింతయునానతిఁ | ద్రోయకకైకొంటెవెన్నోతోమఱియెంచుకా
నిఱిట్టివతులుగలరే | వేయాటులలోననైనదిమలేంచుముఖి !

ఉ॥ చంచలనేత్ర! నామదికివచ్చుతిగానివుడొక్కమాటయూ

హించిదయస్వచింపుమునుహించిరకీర్తులనేక భంగులకా
నించునుటంచుఁబలుకుటయునీలముఘనకవేడి నేరుపు
లిగించఁగనన్నరేకునిలలింగనిఁబట్టెఁడ్రోడజాడలకా.

గీ॥ క్షీతిప! యిటులవిచారంబుసేయుచుండి । చిన్నమాటలువలుకంగఁజెల్లదిదియుఁ
గాకమత్స్యాంతకృత్తియుఁగనుఁగొనంగఁ । దలఁచితేనియువినుముడెండముననలర.

సీ॥ జననాధవినుహరిశృంధ్రావసీంద్రుండుగాఢేయకొఱకులోకంబులెఱుఁగ
ధారుడీధారమంతయువేఁగఁజోనాదితనపొలంతిని బుత్రునొనరనమ్మి
మునుకొనియంత్యజన్మనివెంటుఘనూంపములుమోచుచునువానిగొలుచుచున్న
నంతనమ్మిభునినత్యవ్రతంబునకాత్యగరుడించినజభక్తవరఁడైన
కాశికావల్లభుఁడుజగత్కారణుండు । విశ్వనాథుండుచండికాధీశ్వరుండు
ప్రేమసాక్షాత్కరించియభీష్టమొనఁగి । కావఁడేవారిసత్యంతకౌతుకమున !

క॥ నీవాదినవాక్యంబిపు । దేవిభముననైననిర్వహించినదానకా
ధావజహరణుఁడుగరుణం । బ్రోవఁగలండాత్మనలభిభూవరతిలకా !

గీ॥ భక్తివిడకయుండుభక్తాణయివ్వేళ । మదిదృఢంబుమీఱుమట్టువఱచి
నేయుకార్యమిఁకనుజింతింపవలవఱు । నాకునైనఁగఁచుదినఁద్రుగతిని.

సీ॥ అనఘనజఘనఁగన్దానియనుజనపతివినువిమతాంగిశ్రోభనతదనర
సీచిక్తమరయంగనిచందముననొత్తిచూచితినిజమదిచోద్యమలర
నిరుపురభృదయంబులేకమైయుండినగోరెల్లన్నియునొనఁగూడఁగలవు
మొనసినిన్నీవేషముననొనంగినయప్పడమ్మిటవరుఁడుక్రోధాకుఁడగుచు
వారకామినిదేకిటుబారిలోన । వరునినెడవాసియొంటిమైనరవినున్న
యట్టిమగనాలిఁడెచ్చితవనుచునొల్ల । కాళ్లయొనరింపఁగలఁడమితాగ్రహమున.

క॥ కాపుననిన్నీరూపము । తోవిటశేఖరునికడకుఁడోడొసఁగనఁగా
దీవేశవేశ్యకామిని । నైవేఁగఁజూరమృటంచుననిచినయంతకా.

క॥ అంతిపురికరిగియయ్యలి । కుంతలివెలయింతియగుటకుంజనుచున్న
న్నంతంగనియెంతేనియు । నంతనమునమల్లికాంబనవత్తికనియెకా.

మ॥ కల్లల్లాపువిరారిఁగొన్నవిటజంగంబంగవంగోరుచో
నుల్లంబెల్లను బల్లవింపవనునీహొప్పింపకోవల్లమా
భల్లాణక్షితిపాలశేఖరునకుంబట్టంపుఁడూఁచోఁడినై

చెల్లంబోయిటువంటిచుక్కనిపనుల్వేయంగనీకహామీ ?

క॥ ఓయప్పవారకామిని | గాయిష్వడలంకరించికరమొప్పమనో
నాయకునికడకుండోడొగ్గిని | వేయరుగంగదమగ్గనన్నవికచాబ్బముఖి.

గీ॥ అనెడుమారిమినవతిసెంతైనంగరుణ | మీరనవ్వారిజొక్కితాగారనించి
పలుకునిట్లనియొముద్దుకలికిమీలు | చెలంగినీబుద్ధిచేవేలుసేయఁజాలు !

ఉ॥ నీరజగంధినీవనుచునెననుచునగ్గదిభేదమెద్ది? యె
వ్వారికతంబునన్వ్రతమువంచనసొందకయుండిభక్తియొ
ప్పారినఁజాలునీవవనుమాత్యగ్గిఁగొంచిపుడట్టులుండఁగా
నేరవుకామశాస్త్రగతినిక్కమెఱుంగవుగోలవారయక.

క॥ ఇభరాజయానమునునీ | విభుకొంగిటమెలగుచుండువిభవంతయుఁగా
దభినవమిలాసనుమకర | నిభుండయ్యతిరతిరహస్యనిపుణుఁడునుమ్మి.

ఉ॥ చొక్కులఁదక్కులన్నిగులసాంపగుతేటమిటారిచూపులక
జక్కనిమందవనములఁజారువిలాసములన్నలీలఁబెం
పెక్కెడుదివ్యపానవలనింపగుతియ్యనిముద్దుపల్కుల
న్నిక్కపువారకాంతకరణికవలపింపవలెన్పుజంగునిక.

గీ॥ మఱియుననమాస్త్రీశాస్త్రీప్రకూణనరణిఁ | దవిలిబురుషుయితాదిబంధములయండుఁ
ప్రోడయైకూడవలయునేర్చునఁజెలంగిపల్లవునియుల్లమల్లనఁబల్లవింప.

క॥ అటుగాకవృద్దిశ్వరుఁడెం | గటనేనియ్యకొనివచ్చిక్రమ్యఁఱనిపుడో
కుటిలాలకనిన్నంపినఁ | బటువైభవినలుగఁడేశ్వపాలుఁడుచెపుమా ?

గీ॥ అనునవతిసూరదీలబల్కియాక్షణంబ | చల్లమాదేమితుదిలేనినంతనంబు
దనరఁబతిహితమునకునైతానెవేఁగ | ముననబంకృతియొనరించుకొనఁదొడంక.

గీ॥ సుందరులుగొండలప్పుడయ్యండుముఖికిఁ | గుండనపులిందియలయండుఁబొండుమిగులు
సెంచఁగలిగినపన్నీరునించెచాల | నందమొప్పారజలకంబులార్పిరొగిను

క॥ ఉడురాజవదనయొక్కతె | తడియొత్తెన్రాజవతికిఁదాతాంబరముల్
వడిఁచాల్చినొనఁగెసాగసుగ | గడువేఁడుకతోనొకరైకాంతామణికిన్.

ఉ॥ సాంపుగనిండ్రనీలమణికోళలనేలఁగఁజాలిసోగల్వె
పెంపెనలాడుముంగురులఁబెద్దయ్యఁగ్రొమ్మడిదిద్దిట్కులం
ముంపుచుఁబెంపుమీటెడునమున్నతదివ్యసుగంధముక్తచూ

పంపెగదండంజాప్తేనాకసారసనేత్రస్య సాలవత్పిడికా.

ఉ॥ ముద్దులగుమ్మరూర్తుచేలిముందభగోప్ప మొలుంగుటద్దముం
దద్దయునిల్పెనొక్కవధితామజీకస్తుదిబొట్టుమోమునం.
దిద్దెఱదంతియారుసాదిస్కకరీమయరేఖలెంతయు
మృద్దియభక్తుక్రజెక్కులనుమోహనవీలలిఖించెనేర్పునకా.

చ॥ కలువలగేరుచంద్రముఖికన్దనొక్కవధూలలామతే
ల్దులరగగజ్జలంబిడియెనజ్జనిభాననయూర్తువేడ్కరం
జలగమనీలవేణిజిగిసిచ్చెపుగుబ్బలపైనిజొచ్చిలం
గలపమలందెనంచితసుగంధయుతంబుగఁజిత్తైఖరికా.

సీ॥ చారుముక్తాహరవారముల్లకముననించెవేడుకనొక్కమించుబోడి
సావర్ణకర్ణభూషణములందముమీఱఁదగిలింపెనొకకీతఘామవదన
ఘనమైనవచ్చుకడియంబులిరభుగాఁబెట్టెజేతులనొక్కచినరుహక్షి
కమనీయరత్నవంఘటితమైచెలువొందుమొలసూలిడియెనొక్కమోహనాంఘి
సాదములనందియలుబెట్టెఘామయొకతే । నడుటఁజేర్చుకన్దినొక్కనుదతిమఱియుఁ
చేరుగలభూషణములెల్లఁద్రేమనిడిరి । రమణులింపారసప్పుదాఁజాణవతికి.

ప॥ ఇట్లగన్య శృంగారభారిజియె యనంతరంబ.

సీ॥ ఘనసారచందనకస్తూరికాముఖ్యుదివ్యగంభంబులుదిశలఁబర్వఁ
గింకిజీనూపుర్రకేంకారనాదముల్కడునింపుమీఱనొక్కటఁజేలంక
ఘనరత్ననికరనంఘటితమైతనరారునవ్యకాఁచనభూషణములుమొఱుఱ
భూరికుంతలబంధభారంబుజేమించిమందమైనడకలునందడింపఁ
చీనకుచకుంఠయుగంబువేర్కెఁబొదల । లలితశృంగారలిలావిలాసములను
వాసిమీఱంగనమ్మహీనరునికడకు । నింతియరుదెంచెనుదనునిదంఱియనఁగ.

క॥ శుభిత్తనకులతరశృం । గారణుదవరారవారకాంతయుఁజోలెం
జేరితనయెఱునునిచ్చిన । నారీతుజెఁజూచిభరణిగాఘుఁడువేఁడ్కన.

క॥ శులలనారత్నంబీ । నీలాలకయీవినిద్రనీరణముఖియీ
లిలావతితగునాఁడన । హాలిఁజిఱగమునకంఠుఁల్రణులించినెవన.

సీ॥ భూమినిభుండంతఁడనఁవంతిపురఘోషేదలి । నెలకఁచోడ్కొనియరునుచోనంగిమంది
చూచిసురకాంతలెంతయుఁజోన్యమంది । టిల్లుచారునుదమలొననిట్టులనిరి.

- సీ॥ కారుణీశ్వరుబుద్ధిపూరితానందంబునరగనెంచుండ్లితాబంకముకంఠు
 చేరివారాంగనఁగోపతలఁబియ్యఁగొనకొనియెచ్చటఁగొనువయ్యెనఁ
 దనభక్తిచెడకుండఁబనివడివేళ్ళనానిల్లాలిననొనంగెనిట్టిత్ర
 ముప్పెడువసువారలొకకొందఱునుభవావయొక్కతెయ్యెవమానవేండ్లఁ
 దేక్షికినొనంగుముద్దియనిద్రఱగుటఁ । జేసివారలుతమలోనఁజెలఁగిజోరు
 చువ్వఁగన్గొనియిప్పుడిచ్చుచున్నవారఁడు । గానినిక్కంపుభక్తిగాఁగలవెంటఱు ?
- క॥ ఇచ్చిననిరుపురనొక్కట । నచ్చంబగుభక్తితోడనర్పించకయీ
 మచ్చితములుదగవనుచుక । తెచ్చకయొకకొందఱమిఠేలఱవారున.
- చ॥ పురములువాచానంబులునుభూషణములనభావ్యములైనాం
 బరములుఁబాఁడిభేనుపులుఁబ్రార్థనవేయకఁబంకమయ్యయే
 తెఱఁగునవేళ్ళఁగోర! నతిధీరతనట్లతఁడిఁబఁగోరివ
 స్థరణిపుఁడెట్టువియ్యకొనఁ । దాననివలెఁచు వారుకొందఱుక.
- క॥ ఇయ్యకొనివారసుండరి । యెయ్యెడలంగల్లకున్ననిల్లాలినబు
 ల్పయ్యనొనంగుటఁకునతయె! యియ్యలవతికనుచుగొందఱెన్నెడువారుక,
- సీ॥ ఆవరోరుచానేత్రయైనఁగాదనకిట్లువతివెంటవేళ్ళయైభవ్యగతిని
 జనినంతభక్తియెయనువారుగొందఱుగట్టిగాభక్తిచూర్గంబుపూని
 నప్పుడేభక్తుండుచెప్పిననిభాషిల్లఁజేసిననిల్లాలివేయకున్న
 నదియపోచితినియనువారుగొందఱువతికిభర్తకునొక్కమతియయైనఁ
 గల్గునభిమతివికల్లగాదునృపుఁడు । లీలనిఁగమునకునిల్లాలినొనఁగ
 వారునియెప్పించిబాందితోనరుగఁగలఁడు । నరగఁగైలాసమునకెల్లజనులుయెఱుగ.
- క॥ అనువారొకకొందఱునై । కనుఁగొననవ్వేభవ్యవతికాంక్షామణిఁదో
 దొనిచనియలఁబంగురా । యనినన్నిధిమనిచింబట్టులనియెంఱ్ఱితిక.
- క॥ తగుచిగురుఁదోఁడిఁదెచ్చితి । నొగిమిఁకుఁబనికృతాంపుఁడోసామి! యనకా
 నగుమొగములరఁగనపుడ. । జ్జగత్సమితిదేవతానిఁబండ్లఁదనువలెకా.
- గీ॥ రమ్యుల్లగానినిక్కంపునాజననము । నెప్పుడినిజాబునిమాటనన్నియలంటి
 తెంపదడవయ్యెఁబడఁడిఁచేనేనియ్యుడు । పూనినియెఱుగఁజెనమానఁగఁబా ?
- క॥ రంఘుగఁబంకమనిట్లుఁడను । ముంగున్నునిట్లుఁనిఁజఱుకఁజూచితికలవఁకా
 వెంకళివిభూవనీతే । నంగతికలుదాపుమానవమువామిఁదనకా.

సీ॥ కామాంభకారి నైకడకతోసిరాకఁ గాచుచుండఁగఁ మూఁడుకన్నులయ్యెఁ
 దలయేఱుబరువయ్యెఁదగఁ మేనునగఁ మయ్యెఁగఁ మూలమునఁ జండునిలుకడయ్యె
 వలనొప్పుమునుపటివగదప్పెవలపునువిరిగెనునఁ దురేయివరవినయ్యె
 నాశేటికివేళ్ళనీశేటినిజళ్ళైఁ బూటకంబులచేతఁ బ్రాద్ధుఁడగదపి
 నాడవింఱియొకాకఁ ఘానాథులెచట! బ్రతములెచ్చట! ఘనశైవమతములెచట!
 నెందుఁగొఱగానిపాలఁకుకనిటులఁదెచ్చి | యండుకొమ్మనవారెండునైనఁగలరె!

వ॥ అనివెండియు నిట్లయె.

గీ॥ అనవలసినిమ్మనిటువలనఁటిఁగాక | తగునెవేళ్ళలతోఁచొందుతాపనులకు!
 నలసితివిభూప! భూమనై యధికముగను | దీనిఁగైమ్మనీవైనఁదనానింఱుకను.

సీ॥ అనువిటవరునిగన్దొనివినయొకై నిట్లనునుజాఢీకుండనువుమీఱ
 నయ్యలుమీరెట్టులాడినఁదగుగానిక్షీతినయ్యలకుఁదెచ్చుచిగురుఁజోండ్లు
 నవ్వలుగాఁజూడనఁచాఁబుజూకునుదవిలిమికిట్లాడఁదగునెనుమ్మ?
 నాఁకలిగాన్వచోనన్నపెవ్వరికైనఁగలిగినవిదనాడఁగాఁచుమ్మ
 మీమదికినంతవఁదైనమీనశేత్ర | నరయుచుండఁగఁదడవయ్యెనయ్యయింకఁ
 దప్పలెన్నకకైకొమ్మలఁతరుణినిపుడు | కరుణననిళ్ళకై నదుగులఁరారుగుటయను.

క॥ స్వపఁకగృవఁజూచియపుడా | కవటపుదిటబంగఁభుయ్యకఁడునభ్యుచునో
 తవనకులవర్యతోయఁగ | నిపుడాదిఁకఁగాకసాటియేరీసికుఁ.

ఉ॥ కావలెనన్నమాత్రమునఁగొతుకమునజెలువారవారరా
 జీవదశాక్షిఁడెచ్చితివిఁవెన్నలఁసృష్టివేలుపేయుసి
 భావజాతేతితులిమనుబంగరుబొమ్మనుముద్దుగుమ్మన
 జ్జీవునకున్విభాతకునుశేఱునకుందరమేనుతింపఁగఁ?

క॥ ముదయెదవఁగనరఁచఁచుఁడు | గఱుమఁడిపురుసువిదనుదురుకఁచుఁబాదలెదుతు
 పెద్దకొదకుఁజుఱుకఁదెదరఁగ | నదలింఱుమ్మదతిమ్మచుపులొపెన్నెరులుఁ.

క॥ నాసిగనినుదతిమణి | నానమునానమయెంఱునవగంధభవి
 న్నానురగఁగన్దొనివరి | వఁవఁచొనరింఱునంతతాంఱితలిలఁ.

గీ॥ తెఱఁగిబగఁములుగెలువఁగఁదఱఁచియొడిన | మరునిబలుసింగిడివిండ్లుతరుణిబొమ్ములు
 కడఁకనవ్విండ్లుఁజూన్పినకలువకూఁచు | తీవఱూజొననమిటారెకూపులరయ.

క॥ చిగురాకుఁతెంపులింబఱు | నగఁడంబునుజెంఱిఁకఁమునుబంధనాకముని

- ముగ్గువయభరముతో దూతం | దగు నేతులయనఁగ నెట్టి తావులైనఁకా?
- క|| పలువరున మొల్ల మొగ్గుల | పలువరునలఁగెల్వఁజాలు భామిని నునుజే
కులుతకుకుటద్దములతోఁ | గలసొంచుంచొ మ్మిదలనగర్జములెంచుకా.
- గీ|| చెలువవలకులు గంధుఁగోయిల నేలు | నెలఁతచిరునభ్రువలెఁతవె న్నెలలనభ్రువఁ
గలికికంతంబు క్రముకంబునలరునిన్న | ములుగఁగావించు నెంతయుఁజలముమీర.
- చ|| పరువడినంచితంబులగు నాపసుపు శాశములొప్పగొప్పలై
యలుతనువ్రేలుచూక్షికపుహారములంచులఁజీరులాఁడఁగా
గురుతుగనవ్వెలందికుచకుంఠయుగంబలరున్ననప్పరో
వరమునవంఠవించిచెలువంబగుతామర మొగ్గులోయనకా.
- సీ|| నునునల్లచీమపారుచు గేరునూ గారువళులభ్రీవీచికావళులనేలు
నినుకదిన్నియలతోవెనఁబోరుఁబిలుఁడులుకరితుండములనెగ్గులరయుఁదొడలు
మొఱియుకాశాళులతోమొనయునుజంఘలుపాదయుగ్మముకచ్చవములఁదోలు
నఖవంక్షిపలుమాటునగుఁదారకంబులనడలురాయంచలదొడరియెంచు
తులిమివసించిచాయలఁగేలివేయుఁ | బూనినిక్కంబుగాదీనిమేనికాంతి
యెందునిటువంటిచెలువైనయిందువదన | కలదెపరికింపచూర్తాండకులవరేణ్య!
- క|| అనివనితనెంచియాగురు | వనన్తోజననాథ! నీగృహమునకుమముఁదో
దొనిచనువేఁగమయంకఁడ | క్షిప్రతావులువలదును మొగ్గిన్ మాకమఁడుకా.
- క|| నరపతివల్లెయనియ | గ్గురునకుఁగైదండయిడుచుఁగొమరొప్పఁగనా
యరువురఁదోదొనితనమం | దిరమునకుండెచ్చియునిచితిరమగుఁళక్షికా.
- గీ|| అఘ్నపాద్యాదులావఁగిప్రహమఁకజేసి | యిలువెడలెవచ్చితఁగఁడవనెలఁదికనియెం
గలికి! యిన్నాళ్ళునాయక్కుగొఁగిలింఁచు | వరుసనిజంగమయ్యకీవలయుఁజాముక్తి!
- క|| కాడేనిదునియలుగవడి | మోదెదననిచేతఖద్గముంబూనిమహా
ష్టదమునకుండెనొకదరి | నాదిత్యకులాంబునిధిశశాంతుఁడువేరిక్కికా.
- ఉ|| అయ్యెడఁజల్లమాంబవిభునానతిఁగైకొనివాడిచూపులా
య్యుయ్యనమొఱలేనగవులాప్పగఁజెక్కులఁకారతీవియైఁ
బయ్యెదజారముష్టనునుఁబలుకులుచెల్వలరాఁకనవ్విటుం
జయ్యనఁజేరిఁమ్రొక్కి నెఱజొణగుపెల్ల నెఱింగిరంగుగకా.
- క|| చెఱకులుగొబ్బరియనుశ | ర్కరయంబాలునుఘృతంబుకలవంబులునుకా

- నెవ్వరినో సాక్షులులుగ్రో | వ్యుచులున్నెడ నానందగింపఁజేడఁబ్రతుమీమనో.
- గీ॥ పండుటాకులుక త్తరెంపఁజాగములనమ్ | మొత్తయెఁద్రుఁకొట్టమును నూర్చి మొగ్గవీడెము
చుట్టియొనఁగనుఁకఁజేసోచిఁకొఱగలివ | మన్నయెన్నెత్త కరణంబులొత్తుచుండె.
- క॥ పరిభాషింపఁగఁజూచిన | మఱియొవిటఁడించుకై నమాఠాడకను
స్థితజుగమండెనోవచ్చువ | కరగామినియతనితోడొకఁడవడిననియెకో.
- గీ॥ ఏవిచారములేకయిటులున్నవెంతమఱిసఁజేరినమేలేమిచారవతికి
బల్యురించినమాటువల్యువుమాగలాగునరతిపేయంగఁగోరవత్తుడొ
నిగ్గుచేఁబారియంగఁగికువవంతయొఁగావుకడెదూఠేనున్నావుగఁడమీఁటి
యొత్తఱినికింతమొత్తదనంజేలనాగుమానుమొవ్రొద్దుచాలనరిగె
బురునుఁడొగిఁజేయిపేయకేపాలఁతిచేయి | చేయరాదనిమాచినవేలఁగియున్న
కొడువలెన్నవలంచితొగుట్టుతోడ | మన్నవాఁడవునికెదియొప్పుదనఁభు!
- చ॥ నరనముమీఁఁగేరుచునుకయ్యికుఁజారచికోఁగిలించిన
స్థిరముగమోవియానిమనుఁజెప్పెలుగోకులనొత్తిలిలఁచ
ల్యుఁబుమరుకేఁగిఁగూడిచెలిమానవముంగఁఁగింపకున్నవ
న్నువనరులింతయున్నకఁవంబనిత్తోనభుజంకవుంకగా!
- క॥ ఆగుఁగానిలెనుక్కుటంచుం | జగురాకుంజోడియకనిఁజెనకినఁచాని
మొగ్గలెవకస్థానివనం | దగియున్నమహాత్ముఁకజూచితనలోననియెకో.
- చ॥ శివశివ! పేవయంతయనుజేసెనఁగ్రోకుఁగానిఁయిదిట
ప్రవరునకిరచుకేనియనుబొఱచుమోహమునెన్నవంబునం
దెలవుత్తెంతలేనుక్కునుఁచాబతిమాలివనంకఁఁగఁడ
భువిఁజలికొఱపైనిదివఁగొందలరారెడువన్నతెవడికో.
- గీ॥ నికల్వఁబలుగఁడూర్చుదీక్కువేర్వలవాఁఁఁజక్కనొక్కటవేఁగనుజాక్కఱొడిచెఁ
చాఁచ్రుమాదంబులవలిహాయఁబొడం గెఁజదలుననుదులులేఁబుఱుత్పె
జారవోరాచులనంచారములుటాపెఁగమనావుఁడగుదంబుం చుననుయనుయొ
నివుత్తెనమరుకేనిచ్చిపేయఁడొనుంకుఁగిమిద్దిటచిత్తుచనునెయొంకు?
నిశ్చరామొట్టిచిక్రింబొయిదిఁజేటంచుఁ | దత్తరింతకలికనిచిత్తంబుగాన
బలిమిని ననుగామింతునలరనఁజని | ననుచువరినాన్నువైవేక్రియవ్వురూఱి.
- గీ॥ మనతరఁబలుగఁడూర్చుదీక్కువేర్వలవాఁఁజక్కనొక్కటవేఁగనుజాక్కఱొడిచెఁ

గాంచినమంచితఘంటానినాదముల్కృతయఁబుష్పాదిభూతికరజిందనరఁ
బరిమళాడులవింత బాగులుజెలువారసాగుసుపల్కులుశివస్తోత్రములుగ
నలరవస్త్రాణిఁబులుహారతులలీలనమదంగఫలరసాన్నములుచాల
లింగసైవేద్యములభంగిరంగుమీఱ | నతివశివరాత్రిచే సెడుగొనిదనర
దేహముభవునకర్పింపఁదివిరియవుడు | కరయుగముచాచితుదితేనికౌతుకమున.

క॥ ఆలింగనినానరఁగఁదా | నాలింగనమునకుఁదివియనమ్ముద్దలపో
యాలింగనిమెచ్చివారుం | దాలోనెలనాళ్ల బాలుఁడైతగనిల్పెన్.

గీ॥ శంభుఁడాచల్లమాంబహస్తములలోన | నివిధంబునబాలుఁడైనివ్వటిల్లి
యవ్వెలండుకమదిగట్టదనుచునోలిఁ | జనులఁజేవురవాపోయెఁజమ్మగుడువ.

సీ॥ అదివినిచాటుననొదిగియున్ననృపాలుఁడనెనతికద్భుతస్వాంతుఁడగుచుఁ
బాలఁతిరో ! యిదియేమిపుట్టుగొద్రాలవైయున్నదానికెఱోద్యమిప్పనిట్లు
శిశువువాపోయెడిఁజెప్పుమటంచుదాలోపలికేకలోతుఁడెలియ
నడిగినసెట్లనునవనీశకంటివా ! మెచ్చుగామిండఁడైవచ్చినట్టి
యొడయఁడిప్పడుబాలుఁడైయండిపొగులు | చున్నవాఁడనఁగ్రమ్మరనువిదతోడఁ
దరణివంశాంబునిధిశీతశీరణుఁడైన | ఘనుఁడుభల్లాణధారుణీకాంతుఁడనియె.

క॥ బాలునికివిప్పటపథతు | లేలావలదనుచుఁజెక్కులిరుగడనొనరం
వ్రేలుమునువేసిఘృతమును | బాలునుబోయుముజెలంకా లేందుముభీ.

గీ॥ నావుడులతాంగియిట్లునుభూవరేణ్య | పాలుద్రావఁడుకొట్టంగఁగేలురాచ
మాఁడుకన్నులనలరియున్నాడుచూడ | నితరులకుఁజెల్లదివింతయింతయైన.

గీ॥ అనుడునృపుఁడింతిఁదోడితెప్పునియొడయని | నివ్వలికిమాఁడుకన్నులయీశ్వరుఁడు
వెట్టిగొట్టెనుజేసివశవేశ్యనడిగి | కొనరిమనభక్తిదెలియంగోరనిటుల.

క॥ అనుటయుబాలునిఁదోఁదొడ్కొని | వనితారత్నంబువేఁగద్వారమువెడలఁ
ఘనుఁడాశంకరుఁడంతట | మునుపటితనచిటుతచందములుమానెవెనకా.

సీ॥ జడలలోమిన్నేముకొన్నినికవుభ్రష్టపులితోలునుసశాలువునుకనరులు
చేతముమ్మునబాలుచిలువనూడిగఘులునొనటమిక్కిలికన్నువినవుఁగుతుక
వెలిమిడిమెఱువ్రాఁతతెలిఱ్ఱతదినగఘనగట్టులసామిపట్టి
యొగమునఁజెఱునభ్రష్టమిగుఁగూరిమిచూపువన్నెమీటెడుపాఁవజన్మిదములు
నలతనలువయువెన్నుండునభిలసురులు | మునులుప్రభులుగొల్పనమ్మొదవనునను

భవుఁడెసాక్షాత్కరించెఁగృహనమగ్రుఁ | డగుచుభల్లాణునెడుటనత్యద్భుతముగ.
 గీ॥ అద్విభంబునఁబ్రత్యక్షమైనయట్టి | యద్విరూపాక్షుఁ గాంచిసాస్థాంగమొలుగి
 ముదముతోడుతుఁగేల్లోయిముగించియవని | నాయకుండిట్టులనినుతిసేయఁదొడఁగె.
 చ॥ జయజయనీలకంఠ | పురశాసన | శంకర | ద్విద్భ్యయంకరా |

జయజయశాంభవీరమణ ! చంద్రవిభూషణ ! భక్తపోషణా !
 జయజయదేవదేవ ! మదసామజభంజన ! యోగిరంజనా !
 జయజయశాలనేత్ర ! విలనర్థణముఁడన ! చైత్యఖండనా.

లయగ్రాహి॥ సారదతుషారకరపారదపటీరదరశారదవిశాలతరసీరదనిభాంగా
 వారణసురాహితవిదారణజగద్ధరణకారణమహాభయనివారణభృత్రైణా
 సూర ! గణనాథ ! శ్రుతిపారగ ! జగన్నుత ! ఘనోరగవిభూష ! రిపుహర ! గరభాంకా
 పారసభవార్చిత ! సుధీర ! నముదంచితకృపారసనమగ్ర ! ఘనసారనమహాసా.

దండకము॥ జయగిరిశ సురేశ ముఖ్యామరస్తోమ మాళిన్గితస్త్రిగ్ధామీ శిరోదగ్ర ర
 త్నప్రయుక్తావతంసప్రధానంచయాంచత్యదాంభోరుహా ! భక్తలోకామరోర్ద్విరుహా !
 హరనీహర కర్పూరడిండిర మందారగోక్షీర హారావరీ చారుకీర్ణప్రకాశా ! మహా
 శా ! కపర్దాంచితేంద్రభామండల ప్రస్ఫుటద్దివ్యకల్లోలినికైరవేందీవరా ! ధీవరా ! గ్రా
 వరాట్కన్యకా చారువక్షోరుహద్వంద్వలిప్తాంగ రాగప్రదీప్తారుదోరంతరా ! నంతతో
 ద్యత్సరోజాతతాతాండభాండోదరా ! భూరివేదండచరాగ్రింబరా ! తాండవాడంబరా
 జంభజిద్రత్తు శోభావిడంబోజ్వలత్కంఠ హాలాహలా ! వాలభిల్యాది యోగీంద్రవృ
 త్పంకజేందిందిరా ! సుందరాకార ! లోకైకవీరా ! సువర్ణాద్రిధీరా ! భుజంగేంద్రహ
 రా ! మహాబాహర ! వారాశిగంధీర ! నారాయణస్తోత్రీ పాత్రాంచితానందచారిత్ర
 నీదివ్య చారిత్రముల్ శ్రీశ వాగీశ భోగీశ దేవేశులుక వర్ణనల్సేయఁగాఁ జాలరే
 నెంతవాండక మహామూఘండక నీపుకారుణ్య భావంబుతో నన్ను రక్షింపనూహింప
 నీరీతిఁ బ్రత్యక్షమైనిల్చి బ్రహ్మగ్రులుక సిద్ధయోగింబ్రులుక గానలేకుండు నీపాదకం
 జాతయుగ్గంబు వీక్షింపగాఁజేయుటంజేసి నేభవ్యతం జెందితిక బూనిలోకంబులుక
 వత్సదార్థంబు గానంగలేకుండుచందాన నత్యంతయామాంభకారంబు చేఁచిక్కినం
 గానఁగారేక చైవంబులంఘక వడిక బాలనెల్లక నమర్పించియందేమియున్ మేలు
 నొందంగలేకుండురెండక ఘనుల్ గొండటిమైన్ల సుజ్ఞానదీపంబు దీపింపఁగాఁజేసి త
 త్వంబును గాంచి కాంఛార్థముల్ గొండురానందలీలక చిదానండు నికగొల్పిము

శక్తి కాంతామణింజెందిశశ్వద్విభూతింబ్రకాశించుచున్నట్టి నభక్త సంఘంబులం బో
లనమ్మం గృహదృష్టి నీక్షించి రక్షింపుమీశా ! వియతేశ ! సాపేఘనాశా నమస్తే
నమస్తే నమః.

క॥ ఇచ్చదనేవరిమయినను | హెచ్చుగఁ బ్రార్థింపుమిప్పు డిమ్ముగమితో
నేచ్చటనై నందులయన | వచ్చునిజంబైనభక్త వరులిలఁగలరే ?

చ॥ అడిగినలేదటంచువిడనాడకనీడగుభక్తి చక్కగాఁ
గడుఁగడముట్టజేసితివి కాతుకముంజెలువార మేలునీ
పడఁతినివారకాంతఁగనుఁబ్రోధేనొనంగితిన్ననశయం
బుడుగుముఠారుణీతలవరోత్తమనిక్కముమానసంబునఁ.

గీ॥ సుతుఁడనై యుంటినికీపుడతులితముగ | జనకుఁడవునీపునీతిజననిమాకుఁ
దిరముమీఱంగనమ్ముమాదేవితోడ | సాటిసుమ్ము ధరిత్రీశ ! నేటునేయ!

చ॥ అనికృపఁజేసిశంభుఁడపుడంబికకిట్లనునోవెలఁది | యా
య్యనకులనాధుచందమిపుడిమ్మలరంగనుఁగొంటె ! నేనువే
శ్వసువెనఁగోరనియ్యకొనినద్దణికాంగనగల్గకున్నచోఁ
దనకులకాంతనేయొనఁగెఁదభ్యము గావెలయింతిబాగుగఁ.

క॥ ఇతఁడింతవరహయోగుం | డితనకిమనలోకమిప్పుడిత్త మెయనినం
బతిపల్కులుతగవినిపా | ర్వతిచానిట్లనియెమిగులఁబ్రమదముతోడఁ.

సీ॥ ఇందుకిరీట ! నీశేభక్తపరుఁడైనఁ బ్రాణంబొనంగునుభాగ్యమొనఁగుఁ
దలఁదెంచెయొనఁగునులలిఁదనూజునిఁగూరగావండియొనఁగునుగానియిటుల.
మానంబుదిగనాడిమానినినీరాదుమానమిచ్చుటఁజేసిమానవేకుఁ
డధికనిశ్చలభక్తుఁడత్యంతసజ్జనుండితనికిమనలోకమీయవలయు
ననినశర్వాణిపలుకులకలరెనభవుఁ | డంతమునులునుబ్రహ్మేంద్రులనినుతింపఁ
దొంగలుముకుళింపఁబద్మములోతగహునింపఁదరణియుదయాద్రిఁకెఁచెఁదత్తుఁ గంబ.

సీ॥ దివిసప్తరోజనుల్ దవితీనృత్యంబాడఁగరమొప్పగంభర్వవరులుబాడ
నకలదేవతలును బ్రకటించిపొగడంగళుభలీలదవ్యదుండుభులుమ్రోయఁ
బుడమి నెల్లెడలనుబుచ్చవఱంబొప్పనరులెల్లఁదలలైత్తియరసిమాడ
భక్త్యాభరణీకుఠామలనిరువమభర్తృవిమానంబుపైనివేడఁ
దనరనేక్రించుకొనికడుఘనతమీఱఁ | బూనిభల్లాణుతో జగంబులునుతింపఁ

దనరవృషభేంద్రునెక్కిభూతలమునుండి | భౌతేందువేంచేపెంకైలానభవనమునకు.

సీ॥ అనిననయ్యాశ్వరుండానందచిత్తుండై గౌరియుండామమమనతతోడ
భౌత్యభూపాలుఁబ్రమభులలోఁబెద్దఁగాఁజేసిపట్టంబుగట్టిమిగుల
మంగళశీతంబులంగనల్ వెనఁబాడశంఖాదిరవములునరమిమ్రాయ
నిరుగడబ్రహ్మాదిసురలు సేవింపఁగఁబ్రమభగణంబులుబలిసికొల్వ
రమణతోఁదా నెతగవరబ్రహ్మమగుచు | జగములన్నియు నేలుచుశాశ్వతముగ
రత్నసింహాసనస్థుండై రాజనమున | నవిరళంబగుసుఖభిలఁదనిలియుండె.

సీ॥ అమచుమాతుఁడునైమిశారణ్యవాసులైయలరుచుండెడుకాన కాదులకును
రమణీయబనవపు రాణోక్తమైనయీభల్లాణ రాయభూపాలచరిత
విమపించుక్రమమునుబనిసీతనా నేర్పువిధమునరచియించివిమలభక్తి
దనరమీకానఁగిదిఁదగమీరలిండులతప్పులక్షమచేసిదయదలిర్ప
నిక్షుహాకావ్యమెప్పుడునిధ్ధరిత్రి | నేర్పుతోవిన్త రిల్లిబుధేంద్రులైల్లఁ
బొగడనాచంద్రతారారక్మమగుచునుండునటులనొనరించిముఁదోపుమయ్యశర్వ

క॥ నరవరులకుఁగృతులిడియి | ధ్రుణింగవివరులునంపదలఁపొండు దురౌ
నెఱినిహాపరసుఖములకై | యురుబుద్ధినిసికుఁగావ్యమొనఁగినిభవా |

క॥ ఈకథఁజదివినవ్రాసినఁ | బ్రాకటముగవినినయట్టిభవులకెల్లఁ
ఐకరముగనభిమతములు | చేకురఁగాఁజేసికరుణఁజేయుమనఁతా.

వ॥ అని యివ్విధంబునవిన్నవించి.

క॥ కరతలభరితకురంగా ! చిరతరకరుణాంతరంక ! సింధునిషంగా !

కరిదనుజమదవిధంగా ! గురుజనహృత్పదగ్రభృంగా ! కుక్కుటలింగా !

మణి॥ మురహరశరవర ! మునిజనశరణా ! సురవరవరద ! కుసుమశరహరణా !

చిరతరగుణ ! విలసితకరహరిణా ! పరమపురుష ! నిరుపమశశిభరణా !

మానిసి॥ పదమలతరరూపా ! వర్షతోకపవీదీపా ! ముదితబుధకలపా ! ముఖ్యనత్యామీలపా !

విదలితఘనతాపా ! విక్రతోద్భ్రష్టతాపా ! కదనతలనకోపా ! కాంచనాహార్యచాపా !

గద్య॥ ఇది ఐదుకుక్కుమైశ్వర వరప్రసాద లబ్ధ కవితా సామ్రాజ్య భురంధర

ఘననతోబంధుర కౌండిన్య గోత్ర పవిత్ర కూచిమంచి గంగనామూర్త్యుత్ర బుధజన

విధేయతిష్ఠయ నామధేయప్రణీతంబైన రాజశేఖరవిలాసంబను మహాకావ్యంబు నందు

వర్ణంబును దృతీయాశ్వాసము.

ఉద్దేశత్రిక.

పుటవంకలు	పంక్తి.	తప్ప.	ఁపు.
1	5	శశిఖండ	శశిఖండ
„	23	పొలుపుగ	పొలుపుగ
4	14	విజయనకుపాణి	విజయనకుపాణి
„	22	ధాగక్రమం	గధాక్రమం
„	24	వల్లరుప్రార్థన	వల్లరుప్రార్థన
„	27	బ్రహ్మజలిత	బ్రహ్మజలిత
5	14	శైలంబులుంచెనుము	శైలంబులుముంచెను
7	21	మానితఛాయా	మానితఛాయా
8	25	మేఖలా	మేఖలా
10	14	కలకలమనుసుల్	కలకలమనుసుల్
„	19	మీదుకందర్పునిచే	మీదుకందర్పునిచే
13	1	మానుగ	మానుగ
„	9	ఆనందమొంద	ఆనందమొందు
„	19	జాలడట	జాలడన
„	21	చెప్పఁజోద్యమై	చెప్పఁజోద్యమై
14	4	కొడువంటు	కొడువంటు
15	13	రాజుదయఁబర్వతమునుజేరంగనె నెఱిగె	రాజుదయపర్వతమునుజేరంగ నెఱిగె
„	14	రాజుదయఁపర్వతమునుజేరంగ నెఱిగె	రాజుదయపర్వతమునుజేరంగ నెఱిగె
16	7	నేలననుచు	నేలయనుచు
17	4	వేండ్రపుల్లముల్	వేండ్రపుల్లముల్
21	10	పద్మముల్లుడుళి	పద్మముల్లుడుళి
22	18	హరిహాయనినత	హరిహాయనినత
„	19	గరళగరళమద	గరళగరళమద

పుటసంఖ్య	సంఖ్య	తప్ప	ఓప్పు
22	20	ఐమత్తు-టేశ్వర	ఐమత్తు-కు-టేశ్వర
„	21	కొండిన్యగోత్ర	కొండిన్యగోత్ర
„	23	బ్రహ్మశాస్త్రము	బ్రహ్మశాస్త్రము
26	7	సత్కృప	సత్కృప
27	8	ఘూర్ణాయమాన	ఘూర్ణాయమాన
„	13	నిర్మయ	నిర్మయ
28	24	బాదరిశ్య	బాదరిండ్ల
30	5	సుమనోక్తంబై	సుమనోయుక్తంబై [ను
31	1	చాడెడుమదమదాశావళియును	చాడెడుమదమదాశావళియు
„	10	ముదితాప్పరీజన	ముదితాప్పరోజన
33	11	యింటఁగావలినుంచె	యింటఁగావలియుంచె
34	26	లియ్యంగ	లియ్యంగ
35	14	సారంగ	సారంగ
„	15	విశ్రమించుచును	విశ్రమించుచును
36	5	మేఘుల	మేఘుల
„	18	పరిఘ	పరిఘ
38	5	విలసిలునట్టి	విలసిల్లునట్టి
39	4	గల్గి	గలిగి
„	23	చిరుఁపుగ	చిరుపుగ
44	4	ధురంధరకొండిన్యగో	ధురంధరఘనయశోబంధుర కొండిన్యగో
47	18	తన్నొడయుండటంచు	తన్నొడయుండటంచు
53	1	లంజతల్లి	లంజెతల్లి
64	15	భుజంగపుంగవా	భుజంగపుంగవా
„	22	నిక్కువంబుగ	నిక్కువంబుగ

ప్రకటన.

సుజనరంజనీ ముద్రాక్షర శాలా కార్యస్థానమునందు వెలకు
దొరకు పుస్తకములు.

	వెల.	అంచెకూలి.
శ్రీకృష్ణా ప్తి మాహాత్మ్యము, ధూర్జటిప్రణీతము	0- 4-0	0-1-6
శ్రీనర్సవర మాహాత్మ్యము, నీలాసుందరీపరిణయము (అచ్చ తెలుగు ప్రబంధము) కూచిమంచి తిమ్మకవిప్రణీతము		
కాలికోబయిండు	... 0- 9-0	0-1 6
డిటో. సాదాబయిండు	... 0- 6-0	0-1-0
శ్రీకృమారాభ్యుదయము. (1897 సంవత్సరము F. A.		
పరీక్షకుం బఠనీయగ్రంథము.)	... 0-14-0	0-1-6
రామరాజీయము. (1897 సంవత్సరము F. A. పఠనీయ గ్రంథము.)	... 1- 4-0	0-1-6
శ్రీమదాంధ్ర భాగవతము (కీర్తనానుబయిండు.)	... 3- 8-0	0-7-0
డిటో. కాలికోబయిండు. (చిత్రించిన యంచులుగలది.)	... 4- 4-0	0-7-0
విక్రమార్క చరిత్రము (సాధారణమైండు.)	... 0-14-0	0-1-6
డిటో. కాలికో బైండు.	... 1- 4-0	0-2-0
రాజశేఖరవిలాసము కూచిమంచితిమ్మకవి ప్రణీతము దశ మగుకాకితముకలది	... 0- 8-0	0-1-6
డిటో. ... .. పలుపనికాకితము	... 0- 5-0	0-1-0

పై పుస్తకములు కావలసినవారు, గోదావరి జిల్లా, కాకినాడి సుజనరంజనీ ముద్రాక్షరశాలకు నేరకు గారికి వ్రాసి తెప్పించుకోవచ్చును.

